№. 100. ПЯТНИЦА, 21 ДЕКАБРЯ. 1862. PIĄTEK, 21 GRUDNIA. № 100.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

KURYER WILEŃSKI

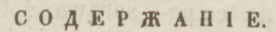

ГАЗЕТА
ОФФИЦІАЛЬНАЯ, ПОЛИТИЧЕСКАЯ И ЛИТЕРАТУРНАЯ.
ВЫХОДИТЪ ПО ВТОРНИКАМЪ И ПЯТНИЦАМЪ.

Цѣна на мѣстѣ: За годъ 10 р. За полъ-года 5 р. За четверть года 3, р. За 1 мѣсяцъ 1 р.
Съ пересылкою за годъ 12 р. За полъ-года 6. р, За четверть года 3 р. 50 к.
За объявленія: За строку изъ 40 буквъ платится 17 коп. сер.

GAZETA
URZĘDOWA, POLITYCZNA I LITERACKA.
WYCHODZI WE WTORKI I PIĄTKI.

Cena na miejscu: Roczna rs. 10, Półroczna rs. 5, Kwartałowa rs. 3, Miesięczna rs. 1,
Z przesyłką: Roczna rs. 12, półroczna rs. 6, kwartałowa rs. 3 kop. 50.
Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się 17 kop. sr,

СОДЕРЖАНІЕ.

TREŚĆ.

По случаю праздниковъ Рождества Христова, слѣдуюшій, т. е. 101 №. Виленскаго Вѣстника выйдетъ въ пятницу 28 декабря.

Z powodu Świąt Bożego Narodzenia, następujący N-r Kurjera t. j. 101-szy wyjdzie w piątek d. 28 b. m.

Часть оффиціальная.

ВЫСОЧАЙШІЙ РЕСКРИПТЪ,

данный на имя Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Михаила Николаевича.

Ваше Императорское Высочество! указомъ, въ 6-й день сего декабря правительствующему сенату данным, назначивъ Васъ Намѣстникомъ кавказскимъ, Я, по особому Моему къ Вамъ довѣрію, предоставляю Вамъ пользоваться по сей должности всѣми вообще правами, кои были присвоены бывшему намѣстнику, генералъ-фельдмаршалу князю Барятинскому.

Пребываю къ Вамъ навсегда неизмѣнно благосклонный.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:
„АЛЕКСАНДРЪ."

Въ Москвѣ, 14-го декабря 1862 года.

— Назначается: генералъ-адъютантъ генералъ отъ инфантеріи КОЦЕБУ,—новороссійскимъ и бессарабскимъ генералъ-губернаторомъ и командующимъ войсками одесскаго военнаго округа, съ оставленіемъ въ званіяхъ генералъ-адъютанта, шефа замосцскаго пѣхотнаго полка и въ генеральномъ штабѣ.

— О производствѣ ссудъ винокуреннымъ заводчикамъ. По всеподданнѣйшему докладу, г. управляющимъ министерствомъ финансовъ, журнала комитета финансовъ, ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, въ 5-й день октября сего года, Высочайше соизволилъ повелѣть: въ видахъ поддержанія винокуренной промышленности, въ періодъ 1862—63 г., предоставить министерству финансовъ изъ суммы восьми милліоновъ рублей, предназначаемой на отвращеніе въ 1863 г. недостатка въ винѣ и на заготовленіе онаго казною, за отчисленіемъ сколько признается нужнымъ на составленіе казенныхъ запасовъ вина, распредѣлить остальную часть по губерніямъ великороссійскимъ и привиллегированнымъ (кромѣ сибирскихъ и остзейскихъ), смотря по мѣстнымъ условіямъ, для производства изъ оной ссудъ винокуреннымъ заводчикамъ, на слѣдующихъ основаніяхъ: 1) Выдача ссудъ, изъ ассигнованной на губернію суммы, производится по назначенію мѣстнаго управляющаго питейно-акцизными сборами, съ утвержденія начальника губерніи, въ размѣрѣ, не свыше 25 коп. съ каждаго объявленнаго къ выкуркѣ ведра вина, считая на полугаръ. Размѣръ этотъ можетъ быть, по усмотрѣнію управляю-

Dział urzędowy.

NAJWYŻSZY RESKRYPT,

dany na imię Jego Cesarskiéj Wysokości Wielkiego Książęcia Michała Mikołajewicza.

Wasza Cesarska Wysokość! ukazem w dniu 6 bieżącego grudnia, rządzącemu senatowi danym, mianując Was Namiestnikiem kaukazkim, ze względu na szczególne Moje ku Wam zaufanie, polecam Wam korzystać w tym obowiązku ze wszelkich w ogóle praw, które służyły byłemu namiestnikowi jenerał-feldmarszałkowi księciu Barjatyńskiemu.

Pozostaję ku Wam na zawsze niezmiennie przychylnym.

Na oryginale własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano:
„ALEKSANDER."

W Moskwie 14 grudnia 1862 roku.

— Mianowany został: jenerał-adjutant, jenerał piechoty KOCEBU noworossyjskim i bessarabskim jenerał-gubernatorem, oraz dowodzącym wojskami odeskiego okręgu wojskowego, z pozostawieniem w godnoś i jenerał-adjutanta, szefa zamośćskiego pólku piechoty i przy sztabie jeneralnym.

— O udzielaniu pożyczek dla producentów gorzelanych. W skutku najpoddanniejszego podania przez p. zarządzającego ministerjum skarbu, dziennika komitetu skarbu, CESARZ JEGO MOŚĆ w d. 5-tym października r. b. Najwyżéj rozkazać raczył: w celu podtrzymania przemysłu gorzelniczego w okresie 1862—63 r., dozwolić ministerjum skarbu z summy ośmiu miljonów rubli, przeznaczonéj dla uchylenia w 1863 r. niedostatku okowity i dla przygotowania takowéj przez skarb, za wyliczeniem, ile będzie potrzeba na zrobienie skarbowych zapasów okowity, rozdzielić pozostałą część na gubernje wielko-rossyjskie i przywilejowane (prócz sybirskich i nadbaltyckich) stosownie do miejscowych warunków, celem udzielania z niéj pożyczek dla producentów gorzelanych na zasadach następujących: 1) Udzielanie pożyczek z przeznaczonéj dla gubernji summy odbywa się według naznaczenia miejscowego zarządzającego poborami akcyzy od trunków za utwierdzeniem naczelnika gubernji, w wysokości nie przechodzącéj 25 kop. od każdego zadeklarowanego przy wypędzie wiadra okowity, licząc na poługar. Wysokość ta może być wedle uznania zarządzającego zmniejszoną, stosownie do

СМѢСЬ.

Въ Сѣв. Почтѣ пишутъ:

Изъ Таурогена: Въ нашей ковенской губерніи, такъ какъ и въ другихъ мѣстностяхъ западнаго края, бываютъ нерѣдко случаи, что несовершеннолѣтніе евреи принимаютъ христіанскую вѣру. Это не покажется удивительнымъ, если принять въ соображеніе, что евреи не чуждаются общества христіанъ и часто даже проживаютъ въ семействахъ католиковъ. Само собою разумѣется, что это не нравится евреямъ, которые распространяютъ слухи, будто обращенные были похищены и насильственно присоединены къ христіанству. Обвиненія почти всегда взводятся на католическихъ ксендзовъ и на чиновниковъ гражданскаго вѣдомства, потворствующихъ, по ихъ словамъ, духовенству. Сколько намъ извѣстно, по подобнымъ жалобамъ неоднократно были производимы строжайшія изслѣдованія мѣстными властями, а въ нѣкоторыхъ случаяхъ, правительство предписывало даже удалять отъ всякаго вліянія духовенства тѣхъ несовершенно-лѣтнихъ евреевъ, которые изъявили желаніе принять католицизмъ, и такимъ образомъ, предоставило имъ полную свободу выразить свое желаніе принять христіанство, или возвратиться къ родителямъ.

Не смотря однакоже на такое вниманіе правительства къ правамъ родительской власти и къ свободѣ совѣсти, въ нашемъ краѣ нашлись евреи, рѣшившіеся гласно заявить, въ напечатанной за границею брошюрѣ, совершенно несправедливыя обвиненія противъ правительственныхъ лицъ, по поводу изъявленія малолѣтнимъ евреемъ Лейзеромъ желанія принять христіанство.

Зная въ подробности обстоятельства этого дѣла, считаемъ, не излишнимъ опровергнуть самымъ положительнымъ образомъ обвиненія евреевъ— правдивымъ разсказомъ о принятіи Лейзеромъ христіанства.

Еврей ковенской губерніи, Гирша Мееровичъ жаловался, что римско-католическіе священники Мунтримъ и Юшкевичъ схватили десятилѣтняго брата его Лейзера, возили его за прусскую границу, и возвратясь съ нимъ потомъ въ Россію, стали насильно склонять его къ принятію католицизма, въ чемъ ихъ поддерживалъ будто-бы мѣстной римско-католическій епископъ. Начальникъ нашей губерніи, безъ малѣйшаго промедленія, приказалъ сдѣлать по этой жалобѣ точное дознаніе, и вотъ что оказалось:

Лейзеру не 10 лѣтъ, какъ показывалъ Мееровичъ, а отъ 12 до 13 лѣтъ; при допросѣ мальчикъ объявилъ, что братъ его, на попеченіи котораго онъ остался по смерти родителей, дурно съ нимъ обходился, и что онъ поэтому ушелъ отъ него и бродя нищимъ, перешелъ нечаянно прусскую границу; по возвращеніи-же на родину, пришелъ въ домъ помѣщика Мисевича и объявилъ ему о желаніи своемъ принять христіанство; Мисевичъ представилъ его становому приставу, который, удостовѣрясь изъ показанія Лейзера въ искреннемъ желаніи его принять римско-католическую вѣру, передалъ показаніе его въ тельшевскую католическую консисторію; затѣмъ Лейзеръ, по принятому порядку, отданъ былъ на руки одному изъ ксендзовъ, для обученія догматамъ вѣры. Изъ показанія Лейзера видно, что мысль о принятіи христіанства родилась въ немъ въ то время, когда онъ жилъ съ христіанами, занимаясь портяжничествомъ, и что никто никогда не принуждалъ его и не прельщалъ принять католицизмъ. Чтобы еще больше удостовѣрится въ искренности желанія Лейзера обратиться въ христіанство, мѣстный исправникъ отдалилъ его отъ всякаго вліянія на него духовенства, помѣстилъ его у себя на квартирѣ и допустилъ къ нему, не только родственниковъ его, но и постороннихъ почетныхъ обывателей Таурогена. Всѣ убѣжденія ихъ остались однако-же безуспѣшны: Лейзеръ стоялъ на своемъ, что онъ хочетъ быть христіаниномъ. Это должно было-бы убѣдить брата его, что Лейзеръ искренно желаетъ быть христіаниномъ; но какъ видно, это только раздражило Гиршу Мееровича, который обвинилъ брата своего въ кражѣ денегъ; но и это обвиненіе ничемъ не подтвердилось. Кажется ясно видно, что Лейзеръ Мееровичъ не насильствомъ, а по собственному побужденію, добровольно обратился въ христіанство, и что гражданскимъ начальствомъ были приняты всѣ мѣры для огражденія его отъ всякаго, даже нравственнаго насилія.

Вмѣсто того, чтобы покориться очевидности, нѣкоторые евреи, не довольствуясь принесеніемъ офиціальныхъ несправедливыхъ жалобъ, рѣшились печатно огласить это дѣло тъ совершенно искаженномъ видѣ. Самые раввины приняли въ этомъ участіе; все было ими пущено въ ходъ: сперва, съ цѣлію—дать дѣлу благопріятный для нихъ оборотъ, посредствомъ подкупа должностныхъ лицъ, а потомъ, при безуспѣшности этой попытки, съ цѣлію—очернить предъ высшимъ начальствомъ и передъ общественнымъ мнѣніемъ лицъ, отвергнувшихъ ихъ предложеніе.

Изъ Житомиря (К. Т:). Денежныхъ капиталовъ въ Житомирѣ въ обращеніи мало и заемъ денегъ, производится за большіе проценты. Лѣтъ за шесть предъ симъ, запасныхъ капиталовъ было гораздо больше; при займахъ, подъ вѣрное обезпеченіе, они давали мало процентовъ, и потому употреблены были большею частію на покупку земли въ городѣ и на постройку домовъ. При большомъ запросѣ на землю, она было повысилась въ цѣнѣ; теперь-же о покупкѣ земель почти не слышно и, не смотря на то, что цѣна ея нѣсколько упала, не находитъ покупателей. Начиная съ 1856 года у насъ особенно обнаружилась дѣятельность въ постройкѣ домовъ, и не припомню, въ которомъ изъ слѣдующихъ годовъ выдано было изъ строительной коммисіи болѣе 200 плановъ. Въ прошломъ году построено было немного; въ нынѣшнемъ году строится только нѣсколько деревянныхъ домовъ и кажется, ни одного каменнаго. Нужно замѣтить, что въ послѣднее время явилось болѣе домовъ. нежели сколько ихъ нужно для помѣщенія городскаго населенія, а отъ того и цѣны на квартиры нѣсколько понизились.

Постройка деревянныхъ домовъ, здѣсь обходится недорого при дешевизнѣ лѣсныхъ матеріаловъ, особенно теперь, когда запросъ на нихъ не великъ и рабочіе остаются безъ дѣла. Можно почти утвердительно сказать, что деревянный домъ приноситъ дохода среднимъ числомъ 15 процентовъ на затраченный капиталъ. Доходъ съ каменныхъ домовъ здѣсь не такъ великъ, не смотря на то, что здѣшній кирпичь дешевъ (цѣна ему отъ 4 до 5 р.); онъ доходитъ до 8 процентовъ на затраченный капиталъ, и только въ рѣдкихъ случаяхъ нѣсколько болѣе; но за то почти всѣ казенныя дома имѣютъ залоговыя свидѣтельства, которыя, тоже доставляютъ по нѣскольку процентовъ. По милости здѣшнихъ оцѣнщиковъ, многіе изъ домовъ оцѣнены гораздо выше ихъ стоимости,

Размѣнъ денегъ обратился у насъ въ полную спекуляцію, но не смотря на то, что мелкихъ денегъ въ обращеніи довольно, въ рѣдкой лавкѣ вы получите сдачу съ кредитнаго рубля, если покупаете хоть на 50 к. Мѣняльныхъ столовъ такъ много, что безъ преувеличенія можно сказать, что ихъ наберется болѣе 200. Всѣ мѣста, куда стекаются мелкія деньги, обыкновенно продаютъ ихъ мѣняламъ за извѣстный процентъ; всѣ мелочные торговцы и торговки, кромѣ продажи, тоже занимаются мѣною денегъ. Мѣняльные столы почти всѣ въ рукахъ евреевъ, и неудивительно, что между ними можно предполагать стачку, потому что размѣнъ почти постоянно держится на 4 и 5 копѣйкахъ съ рубля; и можно быть увѣреннымъ, что если одинъ запроситъ съ васъ 5 копѣекъ съ рубля, то у всѣхъ мѣнялъ цѣна таже. Пора-бы кажется обратить вниманіе на такой высокій процентъ съ размѣна, тѣмъ болѣе, что мѣнялы, производя торговлю мелкими деньгами, не платятъ никакого налога въ пользу города.

Воровства въ Житомирѣ очень часты, какъ прежде, такъ и теперь; рѣдкій день проходитъ безъ нихъ, и замѣчательно то, что воры очень рѣдко отыскиваются. Право, не знаемъ, чему это приписать,— равнодушію ли и не усердію полиціи, или искуству и ловкости воровъ?

(Бир. Вѣд).

Вѣсти изъ Горокъ. Нигдѣ, вѣроятно, нѣтъ такихъ непреоборимыхъ препятствій для устройства чего-либо, какъ въ Горкахъ; нѣтъ ни рабочихъ, ни матеріаловъ; а потому неудивительно, что ежегодно страшныя суммы пожираются на ремонтъ. Если прибавить къ этимъ, можно сказать, физичеекимъ неудобствамъ еще многія другія, то неудивительно, что институтъ туго двигается по пути прогресса. Къ тому же наго прибавить. что всѣ сказанныя реформы носятъ болѣе характеръ частныхъ, чѣмъ общихъ мѣръ.

Въ этомъ письмѣ я не буду касаться учебной части института, а потому прямо перехожу къ тѣмъ мѣрамъ, которыя въ прошломъ и настоящемъ году министерство приняло для болѣе успѣшняго хода института.

Съ цѣлью облегченія студентамъ занятій въ спеціальномъ курсѣ, утверждено раздѣленіе предметовъ на пять отдѣленій: 1) земледѣліе, 2) скотоводство, 3) сельская экономія, 4) оцѣнка угодій (таксація), 5) лѣсоводство. Правду сказать, мы несовсѣмъ ясно понимаемъ, чего хотѣли составители этого раздѣленія, потому что на выпускномъ экзаменѣ все-таки требуются всѣ предметы; вѣроятно хотѣли облегчить экзамены, потому что изъ нѣкоторыхъ предметовъ требуются небольшія знанія.

Бывшій министръ государственныхъ имуществъ, г. Муравьевъ, исходатайствовалъ ежегодно для института пять, а для фермы двѣ тысячи р. с. сверхъ штата, на покрытіе хозяйственныхъ надобностей.

Онъ-же исходатайствовалъ на устройство школы одну тысячу р. с., для дѣтей служащихъ при институтѣ; впрочемъ, въ нее принимаютъ и дѣтей городскихъ жителей, за небольшую плату.

Для улучшенія учебныхъ пособій исходатайствовано три тысячи р. с., и покупка необходимыхъ предметовъ была поручена профессору Стебуту, котораго посылали для этой цѣли на лондонскую всемірную выставку. Я не привожу здѣсь разрѣшенія на покупку другихъ, на меньшую сумму, предметовъ.

Для лучшаго и скорѣйшаго устройства фабрики г. Брока, Высочайше разрѣшена ему новая ссуда въ 30 тысячъ р. с.

По случаю вздороженія квартиръ, отъ перевода сюда уѣзднаго управленія, проффессорамъ увеличены значительно, квартирныя деньги.

Для ознакомленія съ вольно наемнымъ трудомъ, въ остзейскихъ губерніяхъ, и устройствомъ петровской академіи въ Мосвѣ, было выдано пособіе на путешествіе профессору Целлинскому. Также, трое профессоровъ были посланы на кіевскій съѣздъ естествоиспытателей. Положенное по уставу агрономическое путешествіе было совершено въ нынѣшнемъ году въ западныя губерніи подъ руководствомъ профессора Козловскаго.

Зато устройство вольно-наемнаго хозяйсcва на фольваркѣ Пупки не удалось, и теперь неивѣстно, что станется съ этимъ дѣломъ.

Такимъ образомъ мы видимъ, что министерство не мало жертвуетъ на институтъ: но это происходитъ оттого, что прежде институтъ былъ слишкомъ не удовлетворителенъ въ своей обстановкѣ, какъ высшее учебное заведеніе.

Въ заключеніе, позволяемъ себѣ выразить желаніе, раздѣляемое многими, чтобы институтъ публиковалъ свои дѣйствія и расходъ суммъ. (Сѣв. Поч).

Пожаръ. Волынской губерніи, Староконстантиновскаго уѣзда, въ мѣстечкѣ Теофиполѣ сгорѣло болѣе 30-ти домовъ. Началось съ того, что одна хозяйка-еврейка, зажигая въ кучкѣ, предъ шабашомъ свѣчи, одну изъ нихъ зажженную, уронила на солому, которая тотчасъ воспламенилась. Боясь нарушить законъ, еврейка, вмѣсто того, чтобы потушить горящую солому, выбѣжала на улицу отыскить *гоя* (христіанина), который потушилъ-бы огонь. Между тѣмъ, огонь обнявъ всю кучку, перешелъ на сосѣднія строенія; затѣмъ, при содѣйствіи вѣтра, распространился по всей улицѣ. (Сѣв. Пч.).

— „Gazeta Warszawska" говоритъ, что съ будущей весны, вслѣдствіе иниціативы нѣкоторыхъ землевладѣльцевъ, при содѣйствіи правительства, будетъ открыто пароходное движеніе по Днѣстру. Произведены по рѣкѣ гидротехническія работы: очищено русло отъ вѣковыхъ, свалившихся въ него деревьевъ, и устроены мѣстами, гдѣ нужно, плотины. Въ семнадцатомъ столѣтіи по Днѣстру производилось значительное судоходство. Этимъ путемъ пріѣзжало въ Польшу ежегодно изъ Персіи, Турціи и Греціи, болѣе двухсотъ купцевъ.

— Изъ *Кіева* пишутъ, отъ 25-го ноября: Кіевскіе старожилы давно не запомнятъ такой ранней зимы, съ морозами, доходящими до 24°/₀ какъ въ этомъ году. Въ городѣ установился санный путь. (Сѣв. Поч).

щаго, и уменьшенъ, соображаясь съ мѣстною заготовительною цѣною на вино. 2) Опредѣленныхъ правилъ, для назначенія ссудъ винокуреннымъ заводчикамъ не постановляется, а выдаются ссуды преимущественно тѣмъ изъ заводчиковъ, которые изъявятъ готовность открывать, изъ выкуриваемаго на ихъ заводахъ вина, оптовые склады и внѣ мѣстъ нахожденія заводовъ, а также заводчикамъ, исполнявшимъ всегда исправно принятыя предъ казною обязательства по поставкѣ вина, и тѣмъ, которые найболѣе нуждаются въ ссудахъ, если притомъ заслуживаютъ довѣрія. 3) Ссуда обезпечивается залогами рубль за рубль, которые принимаются на основаніи правилъ для разсрочки платежа акциза за вино; за пользованіе же ссудными деньгами платится по полу-проценту въ мѣсяцъ. 4) Ссуда возвращается въ казну по мѣрѣ выкупки и продажи изъ заводскаго подвала, или оптоваго склада, выкуреннаго вина, но не далѣе года со времени выдачи ссуды; въ противномъ случаѣ, приступаютъ ко взысканію съ неисправнаго заводчика, на законномъ основаніи. 5) Выкурка вина, на взятыя въ ссуды деньги, должна быть начата не позже двухъ мѣсяцевъ со времени выдачи оныхъ; въ противномъ случаѣ, насчитывается неустойка по 10 коп. съ каждаго не выкуреннаго ведра вина, считая на полугаръ. Точно также поступается и въ случаѣ невыкурки къ концу винокуреннаго періода 1862—63 г. всего объявленнаго количества вина. 6) По утвержденіи основаній, на которыхъ предполагается производить сіи ссуды, министерство финансовъ обязано снабдить управляющихъ питейно-акцизными сборами и начальниковъ губерній подробными по сему предмету правилами; и 7) Выдача ссудъ не должна быть производима арендаторамъ винокуренныхъ заводовъ и тѣмъ изъ заводчиковъ, которые успѣли сами обезпечить винокуреніе на своихъ заводахъ значительными частными заподрядами, съ выдачею впередъ задаточныхъ денегъ, или обладаютъ достаточными собственными средствами, или наконецъ, не представляютъ достаточнаго ручательства въ исправной выкуркѣ вина, для которой требуютъ ссуды. (Сѣв. Поч.)

— Циркуляръ г. управляющаго министерствомъ финансовъ отъ 7-го декабря 1862 г., объ измѣненіи примѣчанія къ ст. 175 положенія о питейномъ сборѣ.

Вслѣдствіе представленія моего объ измѣненіи примѣчанія къ ст. 175 положенія о питейномъ сборѣ, государственный совѣтъ, Высочайше утвержденнымъ 3-го сего декабря, мнѣніемъ положилъ:

1) Постановить слѣдующія временныя на 1863 г. мѣры: а) допустить для всѣхъ вообще пиво-и медоваренныхъ заводовъ, подлежащихъ, на основаніи положенія 4-го іюля 1861 г. о питейномъ сборѣ, платежу акциза, шести-дневный наименьшій срокъ пиво-и медоваренія, вмѣсто установленнаго примѣчаніемъ къ ст. 175 того положенія пятнадцати-дневнаго срока; б) въ губерніяхъ малороссійскихъ, западныхъ, новороссійскихъ и области бессарабской на такихъ заводахъ, въ которыхъ находится только одинъ заторный, одинъ вспомогательный одинъ бродильный чаны и одинъ пивоваренный котелъ, въ теченіе означеннаго шестидневнаго срока, допустить взиманіе акциза по уменьшенному числу заторовъ, съ тѣмъ однако же, чтобы число заторовъ было не менѣе двухъ въ теченіе шестидневнаго срока, и чтобы, при взятіи свидѣтельствъ на пиво-и медовареніе, если сіе послѣднее производится на одномъ и томъ же заводѣ, заводчики обозначали дни, въ которые предполагается дѣлаетъ заторы; в) взиманіе акциза съ пиво-и медоваренія производитъ не по числу 15 дневныхъ сроковъ, какъ указано въ ст. 200, 202 и 203 положенія 4-го іюля 1861 г. о питейномъ сборѣ, а по числу шести-дневныхъ сроковъ и съ допущеніемъ уменьшенія числа заторовъ въ случаѣ, означенномъ въ предъидущемъ пунктѣ.

2) Предоставить управляющему министерствомъ финансовъ въ теченіе 1863 г. войти съ представленіемъ, въ установленномъ порядкѣ, о томъ, будетъ ли предстоять, по указанію опыта, необходимость въ продолженіи на будущее время вышеизложенныхъ мѣръ о порядкѣ учета и взиманія акциза съ пиво-и медоваренія.

— Циркуляръ г. управляющаго министерствомъ финансовъ отъ 7-го декабря 1862 г., о выдачѣ свидѣтельствъ на винокуреніе, пиво-и медовареніе и разнаго рода патентовъ бухгалтерами и окружныхъ управленій.

Нѣкоторые изъ управляющихъ питейно-акцизными сборами, донося, что частыя отлучки окружныхъ надзирателей, какъ для измѣренія заводовъ, такъ и вообще для надзора за выдѣлкою и продажею питей, могутъ, въ особенности въ настоящемъ году, значительно затруднить полученіе заводчиками и торговцами установленныхъ положеніемъ о питейномъ сборѣ свидѣтельствъ на винокуреніе, пиво-и медовареніе и патентовъ на продажу питей,—ходатайствуютъ о дозволеніи производить выдачу означенныхъ документовъ, въ отсутствіе изъ города окружнаго надзирателя и его помощниковъ, бухгалтеромъ окружныхъ акцизныхъ управленій.

Озабочиваясь, по возможности, облегчить частнымъ лицамъ соблюденіе порядка, установленнаго положеніемъ о питейномъ сборѣ, въ отношеніи производства питей и продажи оныхъ, и имѣя въ виду, что при исполненіи окружными надзирателями возложенныхъ на нихъ обязанностей по измѣренію заводовъ и надзору за выдѣлкою и продажею питей, они поставлены въ необходимость быть часто въ разъѣздахъ, въ особенности въ концѣ текущаго года, при переходѣ отъ откуповъ къ казенному завѣдыванію питейнымъ сборомъ, я не нсирѣчаю съ своей стороны препятствія въ случаяхъ отсутствія акцизнаго надзирателя и его помощниковъ изъ города, поручать выдачу свидѣтельствъ на винокуреніе, пиво-и медовареніе и патентовъ, по усмотрѣнію гг. управляющихъ, въ видѣ временной мѣры, впредь до указанія на опытѣ удобства оной, бухгалтеромъ окружныхъ акцизныхъ управленій, съ соблюденіемъ всѣхъ установленныхъ для сего въ положеніи о питейномъ сборѣ правилъ. (Бирж. Вѣд.)

ВИЛЬНО.

Виленская губернская почтовая контора, доводитъ до свѣдѣнія публики, что съ 15 декабря сего года, откроется ежедневное движеніе поѣздовъ между Вильно и Варшавою;— поэтому, пріемъ простой корреспонденціи частной и казенной въ мѣста лежащія по линіи желѣзной дороги, а именно: въ Гродно, Соколку, Бѣлостокъ, Варшаву и вообще въ Царство Польское будетъ производится въ этой конторѣ ежедневно, съ утра до 12 часовъ, кромѣ Среды и Воскресенья, а по полудни каждаго дня отъ 4-хъ до 7-и часовъ; почты же изъ Варшавы, будутъ получаться въ Вильнѣ, ежедневно утромъ въ 4-мъ часу. Пріемъ денежной посылочной и страховой корреспонденціи на Гродненскій трактъ будетъ прозводится по прежнему по Вторникамъ и Субботамъ, а въ Варшаву и вообще въ Царство Польское ежедневно.

О ДѢЙСТВІЯХЪ

ВИЛЕНСКАГО ГУБЕРНСКАГО ПО КРЕСТЬЯНСКИМЪ ДѢЛАМЪ ПРИСУТСТВІЯ ВЪ ТЕЧЕНІИ СЕНТЯБРЯ 1862 года.

Въ засѣданіи 5 сентября. Разсмотрѣны и утверждены, представленные Вилейскимъ и нс. д. Виленскаго уѣздными предводителями дворянства, проэкты распредѣленія суммы назначенной въ пособіе мелко-помѣстнымъ владѣльцамъ Вилейскаго и Виленскаго уѣздовъ. По докладу представленія мироваго посредника 6-го участка Виленскаго уѣзда, разъясняющаго положеніе имѣнія Чулъ, помѣщиковъ Повстанскихъ, которыхъ повѣренный, дворянинъ Михаилъ Гавронскій, подалъ прошеніе г. министру внутреннихъ дѣлъ о изъятіи вѣрителей его отъ обязанности надѣлять землею крестьянъ, поселенныхъ въ односельяхъ составляющихъ чрезполосность въ имѣніи, присутствіе опредѣлило: такъ какъ приводимое просителемъ въ прошеніи постановленіе присутствія 7 декабря 1861 года окончательно и положительно не опредѣлило правъ крестьянъ, или помѣщиковъ, на земли въ односельяхъ и застѣнкахъ, а было только предположеніемъ, которое чрезъ министерство внутреннихъ дѣлъ представлено въ главный комитетъ по крестьянскимъ дѣламъ, то увѣдомить повѣреннаго помѣщиковъ Повстанскихъ, Гавронскаго, что ходатайство его по этому предмету не подлежитъ удовлетворенію, съ присвокупленіемъ при томъ, что вѣрители его, во всякомъ случаѣ, обязаны надѣлить крестьянъ землею, которою они пользовались при обнародованіи положенія 19 февраля. О разрѣшеніи-же на разграниченіе крестьянскихъ земель отъ фольварковыхъ угодій, помѣщики Повстанскіе имѣютъ полное право просить уѣздный мировой съѣздъ, въ установленный закономъ срокъ. По докладу прошенія крестьянъ Пятковскаго общества, въ коемъ они жалуются на помѣщика Лясковича за уменьшеніе ихъ надѣла и отводъ худшаго качества земли, вслѣдствіе чего, они не могутъ отбывать означенной въ грамотѣ повинности, присутствіе опредѣлило: прошеніе это препроводить къ мировому посреднику 1-го участка Лидскаго уѣзда, предложивъ ему удостовѣриться, на мѣстѣ, въ какой мѣрѣ настоящая жалоба справедлива, и если окажется, что таковая перемѣна сдѣлана помѣщикомъ до обнародованія положенія 19 февраля 1861 года, то разъяснить крестьянамъ, что они, согласно 2 примѣч. 24 ст. общ. полож., не имѣютъ права жаловаться на помѣщика за дѣйствія его, совершенныя въ прежнее время, въ силу существовавшаго крѣпостнаго права. Ежели-же, они находятъ, что земли надѣлено имъ меньше противу размѣра показаннаго по уставной грамотѣ, то предоставить имъ просить о производствѣ повѣрочнаго измѣренія, на основаніи 71 прав. о пор. привед. въ дѣйствіе полож., съ каковою просьбою имъ слѣдуетъ обратиться въ уѣздный мировой съѣздъ. Мировой посредникъ 3-го участка Ошмянскаго уѣзда, къ коему, для доставленія свѣдѣнія и объясненія, было препровождаемо всеподданнѣйшее прошеніе крестьянина имѣнія Вишнева Томаша Бителя, съ жалобою на преувеличеніе съ крестьянъ того имѣнія повинностей, увѣдомилъ, что крестьянинъ Томашъ Битель въ Петербургѣ не былъ и таковаго прошенія не подавалъ, а что прошеніе это подано, какъ полагаютъ крестьяне им. Вишнева, или солдатомъ Пупою, состоящимъ нынѣ подъ судомъ, или соучастникомъ его, крестьяниномъ Высоцкимъ. Что же касается до обстоятельствъ самой жалобы, то таковая оказалась несправедливою, такъ какъ повинности въ им. Вишневѣ не только не увеличено, но напротивъ, послѣ объявленія манифеста, уменьшены и въ такомъ уменьшенномъ размѣрѣ и по сіе время отбываются исправно. Губернское присутствіе, по выслушаніи настоящаго дѣла, опредѣлило: подлинное прошеніе, съ подложною подписью крестьянина Томаша Бителя, поданное ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ, препроводить въ Ошмянскій уѣздный судъ, гдѣ производится дѣло надъ солдатомъ Пупою, для надлежащаго разслѣдованія: дѣйствительно-ли оно сочинено, какъ полагаютъ крестьяне Вишневскаго общества, самимъ Пупою или его соучастникомъ Высоцкимъ? кѣмъ оно подано ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ? и дачи затѣмъ этому дѣлу дальнѣйшаго направленія для подверженія виновныхъ законной отвѣтственности.

Въ засѣданіи 11 сентября. а) Присутствіе, усматривая изъ доставленныхъ мировымъ посредникомъ 1-го участка Лидскаго уѣзда, свѣдѣній по жалобѣ временно-обязанныхъ крестьянъ им. Дзитва-Шеміотовская, Копсця, Буйки и Гумбера, на помѣщика Покемпиновича за невыгодный для нихъ замѣнъ земель, находившихся донынѣ въ ихъ пользованіи, что перемѣна въ надѣлѣ произведена не при введеніи уставной грамоты, а за нѣсколько лѣтъ до обнародованія новаго о крестьянахъ положенія, признало жалобу эту, за силою 18 ст. прав. о пор. прив. въ дѣйствіе пол. о крест., не подлежащею удовлетворенію. б) Дисненская коммисія для распредѣленія пособія между мелкопомѣстными владѣльцами, отъ 18 августа за N. 2 испрашивала: а) дозволить, изъ числа ассигнованной въ пособіе мелко-помѣстнымъ владѣльцамъ, согласно утвержденному уже присутствіемъ проэкту распредѣленія, суммы, обратить часть въ пособіе тѣмъ изъ помѣщиковъ, которыхъ коммисія не имѣла въ виду при составленіи сего проэкта, но которые дѣйствительно въ таковомъ пособіи нуждаются, и б) разрѣшить выдачу всей ассигнованной суммы изъ уѣзднаго казначейства подъ росписку ис. д. предводителя дворянства, съ тѣмъ, чтобы раздача денегъ была произведена посредствомъ мировыхъ посредниковъ. Присутствіе, имѣя въ виду, что при составленіи проэкта о распредѣленіи пособія, между мелко-помѣстными владѣльцами Дисненскаго уѣзда, упущены изъ виду нѣкоторые владѣльцы того уѣзда, дѣйствительно крайне нуждающіеся въ таковомъ пособіи, признало возможнымъ, для совершенно правильнаго распредѣленія ассигнованной на Дисненскій уѣздъ въ пособіе суммы, разрѣшить ис. д. уѣзднаго предводителя дворянства, при участіи избранныхъ для сего дворянъ-помѣщиковъ, составить новый проэктъ распредѣленія, и таковой представить на утвержденіе присутствія. Что же касается ходатайства относительно ассигнованія денегъ въ вѣденіе и. д. уѣзднаго предводителя дворянства, для раздачи таковыхъ по принадлежности мелко-помѣстнымъ владѣльцамъ чрезъ мировыхъ посредниковъ, присутствіе увѣдомило, что оно не находитъ себя въ правѣ измѣнять порядка, указаннаго, на этотъ предметъ, 23 ст. доп. прав. объ им. мелкоп. влад., въ которой сказано, что пособіе мелко-помѣстнымъ владѣльцамъ выдается изъ уѣзднаго казначейства, по ассигновкѣ, за подписью уѣзднаго предводителя и, избранныхъ на сей предметъ, дворянъ-помѣщиковъ. Предсѣдатель Трокскаго уѣзднаго мироваго съѣзда представилъ, на разрѣшеніе присутствія, постановленіе мироваго съѣзда, по случаю разногласія членовъ онаго, по дѣлу объ оставленіи въ пользованіи крестьянина Ошмяны, занимаемаго имъ участка земли въ им. Сципіонишкахъ. Изъ означеннаго постановленія оказалось, что при повѣркѣ, въ им. Сципіонишкахъ уставной грамоты, замѣчено, что въ оной не показанъ застѣнокъ Новополь, состоящій въ пользованіи крестьянина Ошмяны. Помѣщикъ объяснилъ, что участокъ этотъ не внесенъ въ грамоту потому, что онъ не составляетъ кореннаго надѣла, а состоитъ въ пользованіи должностнаго лица, ибо, Ошмяна занимается присмотромъ лѣса. Таковое объясненіе помѣщика, посредникомъ Орвидомъ, признано уважительнымъ. По занесенной крестьяниномъ Ошмяною, на дѣйствія помѣщика и рѣшеніе мироваго посредника жалобѣ, миров. съѣздъ, принимая во вниманіе, что крестьянинъ сей остается по прежнему, хозяиномъ и несетъ издѣльную повинность въ уменьшенномъ размѣрѣ за возложенный на него присмотръ лѣса, каковая обязанность, по силѣ 192 ст. мѣст. полож. считается особымъ видомъ издѣльной повинности, постановленіемъ, съ коимъ посредникъ Орвидъ не согласился, положилъ требованіе Ошмяны признать заслуживающимъ вниманія, съ тѣмъ, что на основаніи постановленія присутствія, 10 октября, Ошмяна долженъ до истеченія двухлѣтняго обязательнаго срока, ежели помѣщикъ пожелаетъ, заниматься по прежнему присмотромъ лѣса, и по истеченіи таковаго срока, нести наравнѣ съ другими владѣльную или оброчную повинность; но какъ участокъ Ошмяны именуется застѣнкомъ, то онъ, впредь до изданія правилъ о застѣнкахъ (на оснор. примѣч. къ 4 ст. мѣст. пол.), долженъ быть включенъ въ первый отдѣлъ уставной грамоты. Присутствіе, соглашаясь съ мнѣніемъ большинства членовъ Трокскаго уѣзднаго мироваго съѣзда, утвердило постановленіе его по этому предмету, и доложена переписка по жалобѣ крестьянъ имѣнія Букишекъ-Захаревичей, на неправильную приписку ихъ въ мѣщане и вытѣсненіе ихъ, на этомъ основаніи, изъ занимаемыхъ усадьбъ въ томъ имѣніи. Изъ переписки оказалось слѣдующее:

miejscowych kosztów na okowitę. 2) Wyraźnych przepisów dla udzielania pożyczek producentom gorzelanym nie postanawia się, lecz pożyczki wydają się najpierwiéj dla tych z producentów, którzy objawią chęć otwierania z wypędzonéj na swych zakładach okowity, składów ryczałtowych, po za miejscami gdzie są takowe zakłady, tudzież producentom, którzy zawsze wypełniali dokładnie wszelkie przyjęte w obec skarbu zobowiązania względem dostawy okowity, i dla tych, którzy najbardziéj potrzebują pożyczki, jeżeli przytém są wiarogodni. 3) Pożyczka ubezpiecza się przez kaucję rubel za rubel, która przyjmuje się na zasadzie przepisów dla rozkładania na raty opłaty akcyzy od okowity, za używanie zaś pożyczki płaci się po pół procentu na miesiąc. 4) Pożyczka zwraca się do skarbu w miarę wypędu i wyprzedaży z zakładowego magazynu, lub składu ryczałtowego wypędzonéj okowity, lecz nie dłużéj jak w rok po wydaniu pożyczki; w przeciwnym razie następuje egzekucja od niewypłatnego producenta na zasadzie prawnéj. 5) Wypęd okowity za pożyczone pieniądze powinien się zacząć nie późniéj jak we dwa miesiące po wzięciu pożyczki; w przeciwnym razie nalicza się sztrafy po 10 kop. od każdego niewypędzonego wiadra okowity redukując na poługar.

Tak samo postępuje się i w razie niewypędu do końca okresu gorzelanego 1862—63 r. całéj zadeklarowanéj ilości okowity. 6). Po zatwierdzeniu zasad, na których ma się udzielić takowa pożyczka, ministerjum skarbu obowiązane jest wydać dla zarządzających poborami akcyzy i naczelników gubernji szczegółowe w tym względzie przepisy, i 7) Pożyczki nie powinny się udzielać dzierżawcom gorzelni oraz tym z producentów, którzy zdołali sami ubezpieczyć gorzelnictwo na swych zakładach przez znaczne prywatne podrady, z wydaniem naprzód zadatkowych pieniędy, albo też którzy posiadają dostateczne zasoby własne, czyli też wreszcie nie dają dostatecznéj gwarancji za regularne wypełzanie okowity, na co potrzebują pożyczki.

— Okolnik p. zarządzającego ministerjum skarbu do pp. gubernjalnych zarządzających poborami akcyzy z d. 7 grudnia 1862 roku N 229 o odmianie uwagi do art. 175 Ustawy o poborze trunkowym.

W skutku przedstawienia mojego względem odmiany uwagi do art. 175 Ustawy o poborze trunkowym, rada państwa przez Najwyżéj zatwierdzone 3-go tegoż grudnia zdanie postanowiła:

1) Ustanowić następujące czasowe na 1863 rok środki: a) dozwolić wszystkim w ogóle piwnym i miodowym zakładom, podlegającym na mocy Ustawy 4 lipca 1861 r. o poborze trunkowym, opłacie akcyzy, sześciodniowy najmniejszy termin warzenia piwa i miodu, zamiast ustanowionego w uwadze do art. 175 tejże Ustawy terminu piętnasto-dniowego; b) w gubernjach małorossyjskich, zachodnich, noworossyjskich i w obwodzie bessarabskim, w takich zakładach, gdzie znajduje się tylko jeden zacierny, jeden pomocniczy i jeden fermentacyjny czop, oraz jeden kocioł piwowarny, w ciągu rzeczonego sześcio-dniowego terminu dozwolić pobieranie akcyzy wedle zmniejszonéj ilości zacierów, z tém jednakże, aby ilość zacierów była nie mniejsza nad dwa w przeciągu terminu sześcio-dniowego, i aby przy wyjęciu świadectw na warzenie piwa i miodu, jeżeli to ostatnie odbywa się w jednym zakładzie, producenci oznaczali dni, w które projektują robić zaciery; c) pobieranie akcyzy od piwa i miodu uskuteczniać nie według 15 dniowych terminów, jak to wskazano art. 200, 202 i 203 Ustawy 4 czerwca 1861 r. o poborze trunkowym, a według 6-dniowych terminów i z dozwoleniem zmniejszenia liczby zacierów w wypadku oznaczonym punktem poprzedzającym.

2) Dozwolić zarządzającemu ministerjum skarbu w ciągu 1863 r. uczynić przestawienie koleją ustanowioną, o tém, czy będzie podług wskazania praktyki, potrzeba utrzymać i nadal wyż wymienione środki o kolei obrachowania i poboru akcyzy od warzenia piwa i miodu.

— Okolnik p. zarządzającego ministerjum skarbu do pp. gubernjalnych zarządzających poborami akcyzy od trunków z 7 grudnia 1862 r. N. 230, o wydawaniu świadectw na gorzelnictwo, warzenie piwa i miodu, oraz rozmaitego rodzaju patentów przez buchhalterów zarządów okręgowych.

Niektórzy z zarządzających poborami akcyzy od trunków, zawiadamiając,—iż częste wydalania się dozórców okręgowych, tak dla wymiaru zakładów, jako też w ogóle dla przestrzegania wyrobu i sprzedaży trunków mogą, osobliwie w obecnym roku, znakomicie utrudnić otrzymanie przez producentów i handlarzy przepisanych ustawą o poborze trunkowym świadectw na gorzelnictwo, warzenie piwa i miodu, oraz patentów na sprzedaż trunków, proszą o pozwolenie, aby rzeczone dokumenta pod niebytność w mieście dozórcy okręgowego i jego pomocników mogły być wydawane przez buchhalterów okręgowych zarządów akcyzy.

Starając się wedle możności, ulżyć osobom prywatnym zachowanie porządku ustawą o poborze trunkowym przepisanego, względem produkowania trunków i ich wyprzedaży, zważając oraz, iż przy wykonaniu przez dozórców okręgowych wkładanych nań obowiązków, co do wymiaru zakładów i przestrzegania produkcji i wyprzedaży trunków, takowi są narażeni na konieczność częstego wydalania się, osobliwie, pod koniec roku bieżącego, przy przejściu od odkupów do zarządu skarbowego poborów trunkowych, ja z mojéj strony nie znajduję przeszkody, pod niebytność dozórcy okręgowego i jego pomocników w mieście, zezwolić na wydawanie świadectw na gorzelnictwo, piwowarnictwo i wyrabianie miodu, oraz patentów, podług uznania pp. zarządzających, jako środek czasowy, aż do wskazania na praktyce użyteczności takowego, przez buchhalterów okręgowych zarządów akcyzy z zachowaniem wszelkich ustanowionych na ten cel w ustawie o poborze trunkowym przepisów,

WILNO.

Wileński gubernjalny pocztowy kantor podaje do wiadomości, iż od 15 grudnia roku bież. otworzony został codzienny ruch pociągów między Wilnem i Warszawą,—przeto przyjmowanie zwyczajnéj korespondencji prywatnéj i skarbowéj do miejsc położonych na linji drogi żelaznéj, a mianowicie do Grodna, Sokólki, Białegostoku, Warszawy i w ogóle do Królestwa Polskiego, będzie odbywać się w tym kantorze codziennie od rana do 12 godz. oprócz środy i niedzieli, a po południu każdodziennie od 4 do 7 godziny; poczty zaś z Warszawy będą przychodzić do Wilna codziennie z rana o 4 godzinie. Przyjmowanie pieniężnéj, posyłkowej i assekurowanéj korespondencji na trakt grodzieński będzie miało miejsce jak uprzednio we wtorki i soboty, a do Warszawy i w ogóle do Królestwa Polskiego codziennie.

O CZYNNOŚCIACH

WILEŃSKIEGO GUBERNJALNEGO DLA SPRAW WŁOŚCIAŃSKICH URZĘDU W CIĄGU WRZEŚNIA 1862 roku.

Na posiedzeniu 5 września. Rozpatrzono i zatwierdzono przedstawione przez wilejskiego i peł. ob. wileńskiego powiatowych marszałków, projekta dystrybucji summy na zapomogi dla właścicieli drobnych wilejskiego i wileńskiego powiatów. Po zreferowaniu przedstawienia pośrednika 6 uczątku powiatu wileńskiego, wyjaśniającego położenie dóbr Czudy obywatelow Powstańskich, których pełnomocnik szlachcic Michał Gawroński podał prośbę do ministra spraw wewnętrznych, o wyjęciu mocodawców jego od obowiązków nadzielania gruntami włościan osiadłych w jednosielach, które stanowią szachownicę w dobrach,— urząd postanowił: ponieważ wzmiankowane w prośbie postanowienie urzędu 7 grudnia 1861 roku ostatecznie i ściśle nie określiło praw włościan lub obywateli na grunta w jednosielach i zaściankach, a było tylko jako projekt, który został przez ministerjum spraw wewnętrznych przedstawiony do głównego komitetu spraw włościańskich, więc zawiadomić pełnomocnika obyw. Powstańskich Gawrońskiego, iż staranie jego w tym względzie nie może być uskutecznione, dodając przy tém, iż mocodawcy jego w każdym razie obowiązani są nadzielić włościan gruntami, z których oni użytkowali przy ogłoszeniu ustawy 19 lutego. O rozwiązanie zaś względem rozgraniczenia gruntów włościańskich od folwarkowych użytków, obyw. Powstańscy mają pełne prawo prosić powiatowy zjazdowy urząd w terminie prawem przepisanym. Po zreferowaniu prośby włościan Piatkowskiéj growady, którzy skarżą się na obyw. Sakowicza za zmniejszenie ich nadziału i nadanie im gorszych gruntów, skutkiem czego oni niemogą odbywać przepisanéj w liście nad. powinności, urząd postanowił: prośbę tę przesłać do pośrednika 1-go uczątku pttu lidzkiego, polecając mu przekonać się na miejscu, jak dalece obecna skarga jest sprawiedliwą, a jeśli się pokaże, że takowa przemiana uczyniona została przez obywatela przed ogłoszeniem ustawy 19 lutego 1861 r. wówczas objaśnić włościanom, iż oni, zgodnie z 2 uwagą do 14 art. ust. og. niemają prawa skarżyć się na obywatela za czynności jego, dokonane uprzednio z mocy prawa wieczystego, które istniało. Jeżeli zaś oni znajdują, iż im gruntów nadano mniéj niż pokazano w liście nad. to dozwolić im prosić o wykonanie pomiaru weryfikacyjnego na mocy art. 71 pr. o kol. zast. ust., z jakową prośbą mają się udać do powiatowego ziazdowego urzędu. Pośrednik pojednawczy 3-go uczątku pttu oszmiańskiego, do którego celem dostarczenia wiadomości i objaśnienia była przesłana najpoddanniejsza prośba włościanina dóbr Wiszniewa Tomasza Bitela ze skargą na powiększenie u włościan tych dóbr powinności, zawiadomił, iż włościanin Bitel w Petersburgu nie był, i prośby takowéj nie podawał, i że prośba ta została podana, jak sądzą włościanie dóbr Wiszniewa, albo przez żołnierza Pupę zostającego obecnie pod sądem, albo też przez wspólnika jego włościanina Wysockiego. Co się zaś tycze okoliczności saméj prośby, to takowę znaleziono niesłuszną, ponieważ powinności w majęt. Wiszniewie nietylko, że nie zwiększono, lecz przeciwnie, po ogłoszeniu Manifestu zmniejszono, i te w takimże rozmiarze zmniejszonym do dziś dnia są należycie odbywane. Urząd gubernjalny po wysłuchaniu téj sprawy postanowił: autentyczną prośbę, z fałszywym podpisem włościanina Tomasza Bitela, podaną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, przesłać do oszmiańskiego sądu powiatowego, gdzie się przewodzi sprawa żołnierza Pupy dla należytego wybadania: czy rzeczywiście takowa ułożona została, jak domyślają się włościanie gromady wiszniewskiéj, przez samego Pupę, czyli też przez wspólnika jego Wysockiego? przez kogo została podana do CESARZA JEGO MOŚCI? i dla nadania téj sprawie dalszego kierunku oraz pociągnięcia winnych do odpowiedzialności prawnéj.

Na posiedzeniu 11 września. Urząd, przekonawszy się z nadesłanych przez pośrednika 1-go uczątku pttu lidzkiego wiadomości, w skutek prośby czasowo obowiązkowych włościan dóbr Dzitwa-Szemiotkowska, Kopścia, Bujki i Humbera, na obywatela Pokempinowicza za niedogodną dla nich zamianę gruntów znajdujących się po dziś dzień w ich używalności, ponieważ zamiana nadziału uskutecznioną została nie przy wprowadzeniu listu nadawczego, lecz na kilka lat przed ogłoszeniem nowéj o włościanach ustawy,—przyznał skargę tę, z mocy 18 art. pr. o kol. zast. ust. o włośc. za niezasługującą na uwzględnienie. Dziśnieńska komissja do rozdzielenia zapomogi pomiędzy właścicieli drobnych, z 18 sierpnia pod N. 2 prosiła: a) żeby dozwolić z liczby przeznaczonéj na zapomogę dla właścicieli drobnych, zgodnie z zatwierdzonym przez urząd projektem dystrybucji, summy, użyć część onéj na zapomogę dla tych z obywateli, których komissja, przy ułożeniu projektu, nie miała na względzie, lecz którzy istotnie takowéj zapomogi potrzebują i b) zezwolić na wydanie całkowitéj summy z podskarbstwa powiatowego za rewersem p. ob. marszałka szlachty, z tém, aby rozdaniem zajęli się pośrednicy pojednawczy. Urząd, zważywszy, iż przy ułożeniu projektu dystrybucji zapomogi pomiędzy drobnych właścicieli pttu dziśnieńskiego, nieuwzględnieni zostali niektórzy właściciele tego pttu istotnie bardze potrzebujący zapomogi, uznał za możebne, celem słusznego rozdziału przeznaczonéj dla dziśnieńskiego pttu na zapomogę summy, dozwolić peł. ob. dziśnienskiego marszałka szlachty, przy uczęstnictwie wybranych ku temu szlachty-obywateli, ułożyć nowy projekt dystrybucji i takowy złożyć na zatwierdzenie urzędu. Co się zaś tycze starania względem wydania pieniędzy pod rozporządzenie p. ob. dziśnieńskiego marszałka powiatowego, dla rozdania takowych według należności właścielom drobnym przez pośredników pojednawczych, urząd zawiadomił, iż on niema prawa odmieniać porządku wskazanego w tym względzie art. 23 dopeł. pr. o majętn. właśc. drob., gdzie wyrażono, iż zapomoga dla właścicieli drobnych wydaje się z podskarbstwa powiatowego, wedle assygnaty, za podpisem powiatowego marszałka i wybranych na ten cel obywateli-szlachty. Prezes trockiego powiatowego zjazdowego urzędu przedstawił na decyzję urzędu, oprócz postanowienia urzędu zjazdowego z powodu niejednomyślności członków onego, w sprawie względem zostawienia w używalności włościanina Oszmiany zajmowanego przezeń uczątku ziemi w m. Scypjoniszkach. Z rzeczonego postanowienia okazało się, iż przy sprawdzaniu w m. Scypjoniszkach listu nad. postrzeżono, iż w takowym niewzmiankowano o zaścianku Nowopol, zostającym w używalności włościanina Oszmiany. Obywatel dowodził, iż uczątek nie został zaniesiony do listu nad. z tego powodu, iż takowy nie stanowił nadziału pierwotnego, lecz zostaje w używalności oficjalisty, ponieważ Oszmiana zajmował się dozorem lasu. Takowe dowodzenie obywatela zostało przez pośrednika Orwida przyznane za dostateczne. Po zaniesieniu przez włośc. Oszmianę na czynności obywatela i rozstrzygnienie pośrenika skargi, urząd zjazdowy, zważywszy, że włościanin ów zostaje, jak uprzednio gospodarzem i odbywa powinność odrobkową w zmniejszonym rozmiarze za obowiązek dozierania lasu, jakowy obowiązek z mocy 192 art. nst. m. uważa się za osóbny rodzaj powiunności odrobkowéj,—przez postanowienie, na które pośrednik Ordwid nie przystał, postanowił domaganie się Oszmiany uznać za godne uwzględnienia, z tém, iż na zasadzie postanowienia urzędu, 10 października, Oszmiana powinien przed upływem dwuletniego obowiązującego terminu, jeżeli obywatel będzie życzył, zajmować się jak uprzednio dozorem lasu, a po upływie rzeczonego terminu odbywać zarówno z innymi powinność odrobkową lub czynszową; lecz ponieważ uczątek Oszmiany nazywa się zaściankiem, więc on aż do wydania przepisów o zaściankach (na mocy uwagi do artykułu 4 ustawy miesc.), powinien być zaniesiony do 1-go oddziału listu nadaw. Urząd przychylając się do zdania większości członków trockiego powiatowego urzędu zjazdowego, zatwierdził postanowienie onego w tym względzie. Zreferowano korespondencję w skutek skargi włościan majętn. Łukiszek, Zacharewiczów, skarżących się za niesłuszne zapisanie ich do gminy mieszczan i wysiedlenie ich na téj zasadzie z zajmowanych przez nich siedzib w tym majątku. Z korespondencji téj pokazało się, co następuje: Pośrednik pojednawczy 3-go uczątku pttu wileńskiego, w skutku przesłanéj do niego prośby włościan Macieja i Marjanny Zacharewiczów, skarżących się na obywatelkę Radziwiłłowiczowę za niesłuszne przypisanie ich do mieszczan wileńskich i z prośbą, ażeby ich zostawić po dawnemu w gro-

мировой посредникъ 3-го участка Виленскаго уѣзда, въ слѣдствіе переданнаго къ нему прошенія крестьянъ Матвѣя и Маріанны Захаревичей, жалующихся на помѣщицу Радзивиловичеву за неправильную приписку ихъ въ Виленскіе мѣщане, и съ просьбою объ оставленіи ихъ по прежнему въ Букишскомъ сельскомъ обществѣ, донесъ присутствію, что, по объявленію крестьянамъ им. Букишекъ распоряженія, предоставляющаго имъ или остаться по прежнему въ званіи временно-обязанныхъ крестьянъ, или избрать другой родъ жизни, они изъявили желаніе остаться по прежнему въ им. Букишкахъ. Между тѣмъ, крестьянинъ Матеушъ Захаревичъ, въ числѣ прочихъ крестьянъ им. Букишекъ, согласно прошенію, причисленъ въ Виленскіе мѣщане, тогда какъ онъ о перечисленіи въ мѣщане нигдѣ не ходатайствовалъ и прошенія не подавалъ, а напротивъ, просилъ объ оставленіи его съ семействомъ въ Букишскомъ обществѣ. Изъ собранныхъ въ Виленской казенной палатѣ свѣдѣній оказалось, что крестьяне имѣнія Букишекъ, въ числѣ которыхъ и Матеушъ Захаревичъ, 11 декабря прошлаго года, подали въ Виленскую казенную палату прошенія, ходатайствуя о причисленіи ихъ въ Виленскіе мѣщане, объясняя въ томъ же прошеніи, что распоряженіе предоставляющее имъ или остаться въ званіи крестьянъ, или избрать другой родъ жизни, своевременно имъ объявлено. Въ роспискѣ же съ объявленія имъ на мѣстѣ, въ обществѣ, сего распоряженія, выданной того же самаго дня, т. е. 11 декабря, въ который подано вышеупомянутое прошеніе, они объявили несогласіе на приписку въ какое-либо другое званіе, изъявивъ положительнымъ образомъ желаніе остаться по прежнему въ званіи временно-обязанныхъ крестьянъ им. Букишекъ. Постановленіе въ казенной палатѣ по ихъ прошенію о перечисленіи въ мѣщане, состоялось 15 декабря и исполнено 15 января. Присутствіе, усматривая изъ обстоятельствъ сего дѣла, что крестьяне имѣнія Букишекъ, въ одинъ и тотъ-же день, въ выданной роспискѣ объявили желаніе остаться по прежнему въ им. Букишкахъ, а въ прошеніи, будто-бы ими поданномъ въ казенную палату, ходатайствовали о перечисленіи ихъ въ мѣщане, опредѣлило: просить г. начальника губерніи сдѣлать распоряженіе объ изслѣдованіи, посредствомъ особаго чиновника, причинъ оказавшагося разногласія и дѣйствительнаго желанія крестьянъ, заявленнаго ими относительно избранія рода жизни.

(Окончаніе впредь.)

madzie Bukiskiéj, zawiadomił urząd, iż po ogłoszeniu włościanom m. Bukiszek rozporządzenia dozwalającego im albo zostać po dawnemu w stanie włościan czasowo-obowiązkowych, albo wybrać inny rodzaj życia, oni zgodzili się zostać po dawnemu w m. Bukiszkach. Tymczasem włościanin Mateusz Zacharewicz w liczbie innych włościan m. Bukiszek, zgodnie z prośbą przypisanym został do mieszczan wileńskich, wówczas gdy on o przypisanie do mieszczan nigdzie starania nie czynił i prośby niepodawał, lecz przeciwnie prosił o zostawienie go z rodziną w gromadzie Bukiskiéj. Z zasięgniętych w wileńskiéj izbie skarbowéj wiadomości pokazało zię, iż włościanie m. Bukiszek w liczbie ich i Mateusz Zacharewicz, 11 grudnia roku przeszłego podali do wileńskiéj izby skarbowéj prośbę, prosząc o przypisanie ich do mieszczan wileńskich, wyrażając w tejże prośbie, iż rozporządzenie dozwalające im bądź zostać się w stanie włościan, bądź wybrać inny rodzaj życia, zostało im w swoim czasie ogłoszone. W pokwitowaniu zaś z ogłoszenia im na miejscu, w gromadzie, tego rozporządzenia, wydanem tegoż samego dnia, t. j. 11 grudnia, w którym podano rzeczoną prośbę, oni się niezgodzili na przypisanie ich do jakiego bądź innego stanu, wyraziwszy wręcz życzenie zostać po dawnemu w stanie włościan czasowo-obowiązkowych, m. Bukiszek. Postanowienie w izbie skarbowéj, na ich prośbę o przypisanie do mieszczan, nastało 15-go grudnia. Urząd widząc z okoliczności sprawy, iż włościanie m. Bukiszek, tegoż samego dnia w wydaném pokwitowaniu zażądali zostać po dawnemu w m. Bukiszkach, a w prośbie jakoby przez nich do izby skarbowéj podanéj, prosili o przypisanie ich do mieszczan, postanowił: prosić p. Naczelnika gubernji rozporządzenia o wybadanie przez osóbnego urzędnika, przyczyn powstałych sprzeczności oraz rzeczywistego żądania włościan, wyrażonego przez nich względem wyboru rodzaju życia.

(Dokończenie nastąpi).

Kurjer Wileński

wychodzić będzie w r. 1863 w tym samym układzie.

Osoby życzące prenumerować to pismo upraszają się o wczesne zgłoszenie się, przed końcem grudnia, jeżeli nieżyczą doznać zwłoki w otrzymaniu pierwszych numerów.

Cena roczna w Wilnie rsr. 10
Z przesyłką — 12
Półroczna w Wilnie — 5
Z przesyłką — 6
Kwartałowa w Wilnie — 3
Z przesyłką — 3 k. 50
Miesięcznie w Wilnie — 1

Prenumerować można w Wilnie: w biurze Redakcji, oraz w Expedycji gazet.

W Mińsku u W. Prokopowicza.

W Kijowie u p. Idzikowskiego.

W Żytomierzu u p. Butkiewicza.

W Kamieńcu Pod. u p. Kallenbacha.

W Kownie u p. Emila Mrongowiusa.

W St. Petersburgu u pp. Wolfa i Kraszeninnikowa.

W Moskwie u Czerenina (ul. Nikolska, d. hr. Szeremetjewa).

W Worniach w księgarni p. f. Józefa Zawadzkiego.

Nadto w kancelarjach JW. marszałków powiatowych, w biurach pocztowych i u osób uproszonych. Redaktor A. H. KIRKOR.

Dział nieurzędowy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Pogląd ogólny.

Nie mogliśmy dziś jeszcze umieścić poselstwa prezydenta Lincoln, a więc i opowiedzenie zdarzeń zaatlantyckich, musimy odłożyć do następnego poglądu. Bliższe co do miejsca, bardziéj naglące co do rozstrzygnienia, sprawy królestwa greckiego nakazały oznajomić czytelników naszych z ważnemi dyplomatycznemi dokumentami, z któremi już dotąd dwa opiekuńcze państwa wystąpiły, a trzecie wkrótce wystąpi. Umieściliśmy niżéj pod Grecją, okolniki książęcia Gorczakowa i pana Drouyn de Lhuys. Już treść piérwszego podaliśmy w przeszłym poglądzie, pismo zaś p. Drouyn de Lhuys, zgodne co do osnowy samych zdarzeń, z wykładem ich przez podkanclerzego cesarstwa, różni się z nim we wnioskach, a to z powodu początku i zasady rządu, którego pan Drouyn de Lhuys jest przedstawicielem, lubo chciałby, aby świat o tém zapomniał.

W piśmie książęcia Gorczakowa głównie chodziło o przekonanie Europy, że gabinet cesarsko-rossyjski ani na chwilę nie myślał o osadzeniu na tronie greckim żadnego z bliższych lub dalszych członków swojéj rodziny; że protokół londyński 3 lutego 1830, mocą którego państwa opiekuńcze zobowiązały się żadnemu członkowi swych rodzin nie dozwolić korony helleńskiéj, poczytuje, mimo ostatnią rewolucję grecką za niewzruszony; że nakoniec traktat 1832, który oddał berło nowego królestwa dynastji bawarskiéj, zasługiwał na uwzględnienie. Książe Gorczakow, bez goryczy ale z niejakim żalem, wspomina o podejrzliwości gabinetu angielskiego, i tłómaczy, że ruch rozniecony w Grecji na rzecz królewicza Alfreda, miał jedynie na celu nadwątlenie rzekoméj kandydatury książęcia Mikołaja Leuchtenbergskiego, która rzeczywiście nigdy nie istniała. Podług myśli podkanclerzego, państwa opiekuńcze wiernie spełniając traktaty, powinnyby z góry ludowi greckiemu objawić, że jak przed 32 laty, tak i dzisiaj żadnemu z pokrewnych swoich książąt panować nad nim nie pozwolą; gdy zaś król Otton koronę stracił, nie idzie za tém, aby dynastja bawarska, przez traktat 1832 do panowania nad Grecją powołana, od praw swoich odpadła. Podkanclerzy radził, aby ją przynajmniéj o dalsze zamiary postępowania zapytać. Lecz kiedy dwa inne dwory angielski i francuzki, chcąc sprawę grecką sprowadzić do jednego tylko mianownika, do najprostszego wyrazu, osadzenia znowu w drodze powszechnego głosowania osieroconego tronu, nie zgodziły się na wikłanie znowu dynastji bawarskiéj w dyplomatyczne rokowania, książę Gorczakow poprzestał na osiągnieniu głównego celu swych starań, to jest na wyjednaniu, że dnia 4 grudnia bieżącego roku, podpisana została w Londynie przez trzy opiekuńcze państwa, umowa utrzymująca w całéj mocy protokół 1830 roku.

Pan Drouyn de Lhuys na wstępie okolnika swojego cieszy się, że Francja co do sprawy greckiéj nie różni się w widokach swoich z żadnym z mocarstw współopiekuńczych; że dawne spółzawodnictwa, ścierające się w Atenach, już od wielu lat ustały, i że niebezpieczeństwa dzisiejszego przesilenia łatwo uchylić się dadzą.

Pan Drouyn de Lhuys znajduje, że te niebezpieczeństwa mogłyby być dwojakiego rodzaju: albo jeśliby Grecja w zamiarze powiększenia królestwa, wypowiedziała wojnę Turcji, albo jeśliby wybrała na swój tron króla, któryby mógł zwichnąć równowagę wpływów europejskich na Wschodzie.

Co do piérwszego, mocarstwa jako sprzymierzone z Turcją, mają niewątpliwe prawo zakazać Grecji wszelkiego najazdu, a w danym razie zniewolić ją nawet orężem do pokoju; co do drugiego, położenie pana Drouyn de Lhuys jest nadzwyczaj trudne. W Anglji i w Rossji, gdzie zasada monarchiczna wiekami utrwalona, nie dopuszcza gwałtownych zmian dynastycznych, gdzie obecne rządy są spadkobiercami poprzednich, uszanowanie dla umowy zawartéj w 1830 roku, jest rzeczą niepodlegającą najmniejszemu zarzutowi; ale we Francji, gdzie sama przyczyna bytu napoleońskiéj dynastji, spoczywa na powszechném głosowaniu i wszechwładztwie ludu, gdzie wbrew uroczystemu traktatowi wiedeńskiemu 1815 roku który Napoleonidów od wszystkich tronów wieczyście oddalił, potomek tego rodu koronę cesarską nosi, jakiém czołem mógłby przedstawiciel Francji oświadczyć Grecji, że rząd jego nie zgodzi się na powołanie na tron któréjkolwiek z osób przez protokół londyński wyłączonych. Kiedy zatém gabinet angielski przekładał, aby dla uspokojenia umysłów w Grecji i odwrócenia ich od wyboru, mogącego poróżnić z sobą trzy dwory, też dwory uroczyście rządowi greckiemu zapowiedziały, że umowa 1830 jest dla nich obowiązującą, p. Drouyn de Lhuys zataić nie mógł, że Francja takiego oświadczenia a zwłaszcza na piśmie, podać nie mogła, obudziłoby to bowiem pamięć nierównie uroczystszéj uchwały całéj Europy, potępiającéj na zawsze Napoleonidów.

Szczegół tyczący się dynastji bawarskiéj, sprawiedliwie został wyjaśniony w okólniku francuzkim. Kiedy hrabia Jan Kapodistrias (dnia 22 stycznia 1828 roku), objął w Eginie dostojność prezydenta rzeczypospolitéj greckiéj, zdawało się, że odrodzona narodowość helleńska, pod tym kształtem rządu będzie mogła zakwitnąć; wkrótce atoli i Europa i sami Grecy przekonali się, że tylko królewskość kraj ocalić i zachować zdoła. Kapodistrias padł pod zabójczym nożem politycznych swoich wrogów, Grecja liczyła wówczas wielki szereg bohaterskich imion, ale żadnego między niemi, które blaskiem korony opromienićby można. Ogłoszenie obioru króla zapaliłoby nieuchronnie najzaciętszą domową wojnę; dla uniknienia tego nieszczęścia, Grecja uprosiła trzy dwory opiekuńcze, aby wybrały dla niéj panującego, zobowiązując się uroczystym ślubem przyjąć go bezwarunkowo. Mocarstwa, przychylając się do prośby całego ludu, dla uchylenia wszelkich podniet niezgody między sobą, zobowiązały się umową 3 lutego 1830, wyłączyć naprzód od tronu pokrewnych sobie książąt, a następnie dały Grecji dynastję bawarską. Pan Drouyn de Lhuys wyraźnie mówi, że upoważnienie do osadzenia tronu greckiego na jeden raz tylko Europie służyło, chociaż przemilcza o logiczném następstwie, że, gdy dziś polityczna burza dzieło mocarstw opiekuńczych zniszczyła, gdy Grecy na jeden raz tylko przelaną w obce ręce władzę napowrót odebrali, sprawiedliwość wymaga, aby Europa już niczem wszechwładztwa helleńskiego nie krępowała. Inaczéj atoli p. Drouyn de Lhuys rozumuje; w obec obawy aby ten wieczny, niezabliźniony, Europę nurtujący wrzód zadania wschodniego, znowu się nie zaognił, na mocy owego godła: salus populi suprema lex esto, godła, że dobro Europy powinno być najwyższém prawem, oświadcza, że Francja wszystkie ścieśnienia przyjmuje, i wspólnie z Anglją i Rossją w całéj je mocy utrzyma. Jeszcze dzienniki nie ogłosiły okolnika lorda John Russell; do oceny poglądu Europy na sprawę grecką w jéj zupełnéj doniosłości, potrzebném jest poznanie poglądu na nią gabinetu angielskiego, a to tém bardziéj, że rząd wielko-brytański wchodzi teraz w nową przejawę swojéj wschodniéj polityki, że zdaje się obierać inny środek ciężkości, inne ognisko, około którego przyszły rozwój Wschodu skupiać się i krążyć pocznie. Może nas pozory mylą, może trwogi Austrji, aby Anglja wysoko chorągwi narodowości nie podniosła, są przedwczesne, ale myśl raz rzucona w serce takiego ludu, jakim jest angielski, wysoko wybujać może. Czekamy więc na pismo lorda Russell, a nadewszystko na rozprawy parlamentu, ktory się w lutym zgromadzi, gdzie zapewnie sprawa grecka i polityka wschodnia staną się główną osnową, głównym przedmiotem głębokich pomysłów wielkich mówców i mężów stanu staréj Brytanji.

Wiadomości z Grecji dochodzą do dnia 25 grudnia. Stosunkowo panuje tam spokojność i porządek, bo chociaż w samych Atenach naczelny dowódzca gwardji narodowéj, Korroneos, wichrzyć zamyślał, rząd jednak tymczasowy miał dosyć powagi i mocy do odebrania mu władzy. W dalszych stronach kraju a mianowicie w Messenji, rozszerzyły się rozboje, rząd na ich potłumienie wojsko wysłał. W jednym obwodzie wyborczym powołano Dosiosa, znanego ze zbrodniczego zamachu na życie królowéj Amelji, następnie przez króla Ottona ułaskawionego, na członka zgromadzenia narodowego w Atenach.

Znane dotąd wybory, wszystkie niemal padły na osobę królewicza Alfreda; tak w kraju, jak za granicą; tylko Grecy we Włoszech południowych osiedli, a mianowicie w Neapolu i Castellamare, z wyjątkiem tylko dwóch głosów, za książęciem szwedzkim Oskarem, powołali na tron Amedeusza, młódszego syna króla Wiktora-Emmanuela. Ale to wszystko działo się jeszcze przed przybyciem do Aten pełnomocnika angielskiego, pana Elliot. Wybór tego znakomitego męża, tak blizko spowinowaconego z hrabią Russell, nada jego przełożeniom w Atenach wielką wagę, zwłaszcza, że przybył jak zwiastun radośnéj nowiny o przyłączeniu wysp Jońskich do królestwa. Wprawdzie to ustępstwo Anglja uczyni pod pewnemi warunkami, wprawdzie dyplomacja nie pozwoli, aby je spełnić najkrótszą i najprostszą drogą; dużo jeszcze zapisze papieru, dużo jeszcze szukać będzie sęków na trzcinie, nim nakoniec, nie mogąc inaczéj, pieczęcie swoje do tego aktu wspaniałéj sprawiedliwości angielskiéj przyłoży; ale dobrodziejstwo ziści się, bo cześć wielkiego narodu jest wdana, bo Anglja nie ścierpi, aby jéj obietnica miała być tylko ułudą. Już publicyści austryjaccy, znajdując, że byłoby nierównie rozumniéj i uczciwiéj oddać wyspy Jońskie sułtanowi, bo Korfu oddzielone wązką odnogą morską od Albanji, w któréj tyle żyje powinowactwa i współczucia dla Grecji, może zamienić się na ognisko knowań i zamachów przeciw ukochanéj Turcji,—radzą, aby broń Boże nie śpieszyć się z dokonaniem ustępstwa i wziąć je pod dojrzały rozbiór, a nawet niewiadomo z jakiego już powodu, na konferencję mającą w Londynie, rzecz tę urzędowie załatwić, wezwać Bawarję. Ciż publicyści, miarą austryjackiéj nędzy oceniając kłopoty pieniężne Anglji, wmawiają, że rząd wielko-brytański, dla tego głównie wyrzeka się wysp Jońskich, iż musiał corocznie wydatkować na ich utrzymanie 300,000 funtów sterlingów. To znowu z drugiéj strony, pocieszają siebie, że parlament oburzony za zdeptanie praw swoich, ukarze ministrów, że bez jego woli ośmielili się zagaić rzecz takiéj wagi, jaką jest ustępstwo części kraju do Anglji należącéj. Mogą jednak ci opiekunowie lordów Palmerstona i Russella być spokojni, bo oprócz wicehrabiego Normanby, nikt zapewne nie potępi gabinetu za to dzieło równie mądre jak sprawiedliwe.

Od czasu przybycia pana Elliot do Aten, otworzy się w Grecji nowe pole politycznego działania. Po oddaleniu od wyboru na tron książąt Mikołaja Leuchtenbergskiego i Alfreda angielskiego; po stanowczéj odmowie króla Fernanda; w obec niemożliwości wyboru żadnego z synów Wiktora Emmanuela; rzucona została myśl powołania na tron Henryka książęcia d'Aumale (urodzonego 16 stycznia 1822 roku). Jeżeli Francja nie stawiłaby temu wyborowi niepokonanéj trudności, jeżeliby Grecy nieodzownie przyjąć musieli króla obcego rodem, wiarą i językiem, niepodobna nie przyznać, że byłby to najszczęśliwszy wybór, o jakim tylko marzyćby można. Książę d'Aumale zacznie 41 rok życia, ma dwóch synów, Ludwika Filippa książęcia Condé (ur. 15 listopada 1845) i Franciszka, książęcia de Guise (ur. 5 stycznia 1854); a więc pierworodny liczy lat 18; jest to wiek, w którym łatwo jeszcze nauczył by się po grecku i przyswoił sobie obyczaje przybranéj ojczyzny. Sam zaś książę d'Aumale, dojrzały wiekiem, jest jednym z najświetniejszych przedstawicieli téj orleańskiéj dzielnicy, w któréj rozwinęły się tak znakomite rządowe zdolności. Kiedy przed 15 niemal laty, był wielkorządcą Algieru, dowiódł że Ludwik Filipp, nie jak ojciec ale jak król mianując go na tę dostojność, ocenił jego wysokie przymioty. Lata tułactwa upłynęły mu wśród w ciągłéj pracy i zgłębiania najważniejszych zadań rządowych i społecznych. Pisma, które z pod pióra jego wypłynęły, świadczą o wielkiéj głębokości myśli, rozległém pojmowaniu spraw świata, niezrównanych zaletach mówczych, a nadewszystko o godności wrodzonéj wzniosłéj jego duszy. W Algierji, kiedy na jego barkach ciężyła zacięta wojna z Abdelkaderem, dowiódł i osobistego męztwa i umiejętności wodza walczenia z muzułmanami. Grecy nie mogli by uczynić szczęśliwszego wyboru, ale prócz bezsilnego żalu, prócz skargi na niezwalczoną konieczność wyrzeczenia się najgorętszych pragnień, nie wolno im łudzić się nawet nadzieją, tak wielkiego blogosławieństwa dla ojczyzny.

W dalszych krajach Europy, nic w ostatnich kilku dniach nie zaszło, coby na szczególną zasługiwało uwagę. Wielkie wypadki wrą i przygotowują się w cieniu tajemnicy. Niemcy, korzystając z błędów pana von Bismarck, wyrzekłszy się przewodnictwa Prus, na nowych drogach zamyślają urzeczywistnić wielką ideę jednolitego państwa. Rząd królestwa włoskiego, patrzy z politowaniem na matactwa pana Drouyn de Lhuys, a mąż tak doświadczony jak p. Farini, tak głęboko znający wszystkie tajemnice półwyspu, nie trwoży się przechwałkami francuzkich wsteczników. Wie on lepiéj niż ktokolwiek, bo urodził się, wzrósł i dojrzał pod rządem klerykalnym, że wola Piusa IX będzie zawsze bezsilną do zaprowadzenia trwałych i szczerych zasad, wyzwolonego rządu; że mimo obietnice z takim trzaskiem rozgłaszane przez poufne dzienniki pana Dronyn de Lhuys, nowe reformy zmarnieją w ręku ich wynawców. Z uśmiechem patrzeć musi na to, że ambassador francuzki w Rzymie, z przesadzoną jawnością składał hołd Franciszkowi II, bo uajmocniéj jest przekonany o téj prawdzie, że choć kraje Obojga Sycylji, skutkiem zadawnionych niechęci nie lubią Piemontu, ale uczucie potrzeby jednolitego państwa włoskiego, jest tam głębokie, potężne, niepożyte.

Włochy.

Turyn, 22 grudnia. Hr. Brassier de Saint-Simon stanowczo obejmuje ambassadę w Konstantynopolu; w Turynie zastąpi go jenerał Willisen. W roku 1849-m był on przez swojego króla wysłany do obozu feldmarszałka Radeckiego, ale co gorsza, że dawniéj jeszcze, kiedy pan de Lamarmora był ministrem wojny, na rozkaz króla sardyńskiego, pozwolił jenerałowi Willisen dla nauki zwiedzić główne twierdze piemonckie: Genuę, Aleksandrję i Casale.

To mianowanie zasmuciło Turyn; gabinet włoski dał do zrozumienia w Berlinie, że niemiłem jest dworowi; na tém jednak poprzestał.

Ale klub turyński zdaje się, że niebędzie tak wyrozumiałym jak gabinet i wielkie jest podobieństwo do prawdy, że jenerała Willisen nie przyjmie do swego grona. Wiadomo, że w klubie turyńskim zbiera się arystokracja włoska; wszyscy posłowie, czy z prawa, czy ze zwyczaju, są jego uczęstnikami; jeżeli jenerał Willisen nie znajdzie do niego wstępu, będzie to objawem wielkiego znaczenia.

Hrabia Brassier de Saint-Simon zostawuje tu najlepsze wspomnienia. Umiał on we wszystkich trudnych okolicznościach spełniać swą powinność, ale życzliwie jak mąż wyzwolony i szczerze uczciwy; Włochy są mu wdzięczne, bo mógłby do istniejących zawikłań dodać jeszcze nowe; mianowanie jego do Konstantynopola może być poczytane za pół niełaski, bo cóż tak ważnego mają Prusy nad brzegiem Bosforu?

Dla czegoż król pruski przyznał królestwo włoskie? czy dla tego, aby miał prawo wyrządzać mu przykrości? Następca tronu zwiedza Genuę i Medjolan, a nie jedzie do Turynu dla widzenia się z królem, chociaż królewicz Humbert, będący wówczas w Lombardji życzliwie przyjmuje dziedzica korony pruskiéj. Dziś z Berlina przysyłają do Turynu ministra, który nadużywszy względów Karola-Alberta, udał się do obozu Radeckiego dla udzielenia postrzeżeń zebranych pod względem wojennym w Piemoncie.

Cierpliwość ma swoje granice, równie u rządów, jak u pojedyńczych ludzi.

— Genua, 22 grudnia. Dla świąt zapomniano o polityce; wszyscy zajęci są przygotowaniami do obchodu Bożego Narodzenia, będącego największém świętem włoskiem.

Garibaldi wraca zupełnie do zdrowia i poczyna chodzić na kulach; opuścił już Pizę w licznym orszaku, by wrócić na Kaprerę. Wsiadł na statek Sardegna wczoraj zrana o godzinie 7-éj w Liwurnie i już teraz musiał znowu zamjeszkać swoją ukochaną wyspę Kaprerę.

Wieść o pojedynku między jenerałem Pallavicini i Menottim Garibaldim, okazała się być prawdziwą bajką.

Garibaldiści spodziewają się, że wódz wróciwszy do zdrowia, znowu przedsięweźmie walkę za sprawę jednoty włoskiéj; ale rząd potrafi przeszkodzić wszelkim dziecinnym zamachom.

Turyn, 24 grudnia. Wydano rozkaz do floty, aby eskadrylla narodowa znajdowała się w gotowości do przewiezienia z Genui do Liwurny króla Wiktora-Emanuela, który udaje się do Florencji na przegląd korpusu wojska dowodzonego przez jenerała Fanti. Ta podróż jest postanowiona, czekają tylko wyznaczenia dnia, w którym ją król rozpocznie.

Garibaldi na dobre udał się do Kaprery, ale blizcy jego przyjaciele nalegają, aby opuścił swoją samotną wyspę. Mówią o podróży do Neapolu, wszakże należy mieć nadzieję, że Garibaldi nie użyczy swojego imienia stronnictwu nieprzyjaznemu dzisiejszemu porządkowi rzeczy. Śmierć zabrała jednę ze znakomitości półwyspu, margrabię Roberta Tapparelli d'Azeglio, senatora królestwa i brata pana Massimo d'Azeglio. Był on wsławionym pisarzem; pobożny, kochający króla i Włochy; szlachetne

jego cnoty obudzają po nim żal powszechny; ambassador włoski w Londynie jest jego synem.

— Piszą z Rzymu pod dniem 19-m grudnia do dziennika wiedeńskiego Korespondencja powszechna:

„Miałem już zręczność dostarczyć nieco skazówek o zamierzanych ulepszeniach; dziś mogę dodać, że ojciec święty potwierdził przełożenia komissji wyznaczonéj do roztrząśnienia tego przedmiotu. Potwierdzenie nastąpiło tego samego dnia, w ktorym ambassador francuzki miał pierwsze posłuchanie na Watykanie. Późniéj pierwiastkowo przyjęta osnowa reform znacznie została rozszerzoną z osobistego natchnienia Piusa IX-go.

Książę de la Tour d'Auvergne oświadcza się w kołach dyplomatycznych z pewną ostentacją w tym duchu, iż samo z siebie rozumieć należy, że reformy tak znakomite nie mogą być przeznaczone tylko dla jednéj części państwa, ale muszą rozciągnąć się na całą przestrzeń krajów kościelnych. Wiadomo, że i poufna Korespondencja rzymska ogłosiła podobnyż domysł."

— Jeden z dzienników paryzkich pisze: Zapewniają, że rząd austryjacki okazuje się bardzo przychylnym reformom, które ojciec św. chce zaprowadzić w swojem państwie i że hr. Rechberg wyraził się w tym duchu przed nuncjuszem apostolskim w Wiedniu.

Czytamy w dzienniku Italia: Otrzymujemy listy z Neapolu, że dnia 22 grudnia Grecy zamieszkali w Neapolu i Sansevere, odbyli głosowanie na wybor króla. Oprócz dwóch głosów danych książęciu Oskarowi szwedzkiemu, wszystkie wypadły na rzecz królewicza Amedeusza sabaudzkiego. Wkrótce wiadomy będzie wypadek głosowania w Castellamare; zapewniają, że syn Wiktora-Emanuela otrzyma jednomyślność.

— Dziennik Opinione oznajmuje, że jenerał La Marmora zmieni kawalera Nigra w Paryżu, a baron Ricasoli obejmuje zarząd Neapolu; te wieści są zupełnie bezzasadne.

Francja.

Paryż 20 grudnia. Piszą pod tym dniem do dziennika Independance belge: Wiele sprzecznych wieści nie przestaje krążyć o sprawach meksykańskich. Zapewniają, że jenerał Forey zabronił rozkazem dziennym wszystkim oficerom w listach pisywanych do rodzin udzielania wiadomości o położeniu wojska i stanie działań wojennych.

Rzeczywiście listy otrzymane przez ostatniego gońca, przedstawiają smutny obraz trudności wszelkiego rodzaju, nękających waleczne francuzkie wojsko. Nic dodać nie można do odezwy jenerała Forey, który drogi meksykańskie nazywa otchłaniami i bagnami, po których konie i wozy przebrnąć nie mogą bez niebezpieczeństwa. Na nieszczęście Meksyk nie może dostarczyć dosyć mułów, Stany zaś zjednoczone zaledwie same mają dostateczną ilość koni i innych bydląt pociągowych do usług własnego wojska. Jeżeli przyjdzie czekać na przysłanie ich z Francji, będzie to nowa przyczyna opóźnień w działaniach przeciw Mexico.

A śpieszyć się potrzeba, bo żółta gorączka zwykle wybucha na wiosnę nad brzegami morza, głąb kraju jest zdrówszym.

W Paryżu żartowano sobie z korrespondenta amerykańskiego, który pisał do Monitora, że Frederyksburg w żaden sposób zdobyty przez Związkowych nie będzie; tymczasem otrzymana dziś wiadomość telegraficzna donosi, że ta twierdza wpadła w ręce Związkowych.

Według tego, co wiadomo o widzeniu się cesarza z panem Thouvenel, kiedy dawniejszy minister spraw zagranicznych (zajmujący dziś posadę prezesa rady drogi żelaznéj wschodniéj) przedrowadzał naj. pana do stacji d'Ouzouère la Ferrières, w czasie przejazdu jego do pana Rothschilda, były minister najmiléj przyjęty został przez Napoleona III-go. Nie należało o tém ani na chwilę wątpić, ale też było by największym błędem wnosić, że polityka cesarska ulegnie wkrótce zmianie, chociaż ciągle o tém mówić nie przestają. Przyjaciele pana Thouvenel dziwią się, że musiał czekać w dworcu kolei na powrót cesarza, którego przeprowadził znowu do Paryża, tak jak go przywiozł na stację, i że p. Rotschild nie zaprosił go do Ferrières. Można by im odpowiedzieć, że obecność pana Thouvenel na zabawie, na którą kilku tylko ministrów zaproszono i na której nie znajdował się nawet p. Drouyn de Lhuys, mogła by nadać większą jeszcze wiarę bezzasadnym pogłoskom, do których dało powód spotkanie się panującego z byłym ministrem w cesarskim wagonie.

Zapewniają, że baron Rothschild kazał zrobić wspaniałą witrynę, w której złożona będzie złota motyka z rękojeścią ze słoniowéj kości, któréj cesarz użył dla zasadzenia latorośli cedrowéj w parku sławnego bankiera.

Wczoraj odbyło się wielkie polowanie w Chantilly, u lorda Cowley. Ambasador angielski w tych dniach miał długą rozmowę z panem Drouyn de Lhuys, co utwierdziło jeszcze przekonanie, że ustępstwo wysp Jońskich obejdzie się bez konferencji.

Zdziwiło tu nieco postępowanie rządu włoskiego. P. Farini i hr. Passolini nie myślą odpowiadać na notę pana Drouyn de Lhuys i nie wystąpią z żadnemi przełożeniami w sprawie rzymskiéj. Rząd włoski chce czekać i w tym duchu przesłał stosowne instrukcje panu Nigra. Według tego, co z ministerstwa spraw zagranicznych dowiedzieć się było można, p. Drouyn de Lhuys nie spodziewał się, żeby hr. Passolini milczał. Minister fracuzki będzie więc zmuszonym sam piérwszy przemówić.

Sposób, w jaki dwór rzymski przyjmie uwagi czy przełożenia, które poruczono książęciu de la Tour-d'Auvergne uczynić, wywrze wielki wpływ na dalsze postępowanie p. Drouyn de Lhuys. Zdaje się, że rząd papieski chciałby dopodobać się gabinetowi paryskiemu; ale przy najlepszéj dobréj woli ze swojéj strony nie zdoła nic takiego uczynić, coby mogło posłużyć za osnowę rokowań między Włochami i dworem rzymskim. Jeżeli to prawda, że papież zgodzi się, co jest rzeczą bardzo wątpliwą, na rozwiązanie swojego wojska, użyto by tego za powód do utrzymania i nadal załogi francuzkiéj w Rzymie, niby dla ulżenia odłużonemu skarbowi państw papieskich. Ale ani ten środek, ani jakieś tam reformy administracyjne, jakie Pius IX pozwoli narzucić sobie przez Francję, stanowczo nie zmienią stanu polityki włoskiéj.

Trudności pozostaną w całéj swojéj mocy; niepodobna będzie uniknąć środków stanowczych, których papiestwo nie przyjmie, bo obaliło by to zupełnie jego świecką władzę.

Wiele mówiono o odwiedzinach cesarskich w zamku pana Rothschilda. P. Drouyn de Lhuys miał skorzystać z téj okoliczności i usposobić nieprzyjaźnie potężnego bankiera dla spraw pieniężnych włoskich, a mianowicie namówić go, aby nie brał udziału w pożyczce zamierzanéj przez pana Minghetti.

Te wieści są czystym wymysłem. Przypisywane nieprzyjazne usposobienie względem Włoch panu Drouyn de Lhuys, może być przesadzone, a przytem jest rzeczą bardzo prawdopodobną, że rząd włoski w téj pożyczce postanowił zupełnie obejść się bez barona Rothschilda.

Dzienniki były napełnione opisami przepychu, a nawet rozrzutności, jakiéj dopuścił się pan Rothschild w przyjęciu cesarza. Zapewne, że sprawozdawcy puścili wodze wyobraźni, ale baron Rothschild, mimo wszystkie swoje wysilenia, nie dorównał rozrzutności owego szalonego bankiera genueńskiego, który miał zaszczyt przyjmowania w swym domu cesarza Józefa II-go. Wszystko było tam najskromniejsze, śniadanie nawet podane składało się tylko z kilku półmisków i cesarz Józef wówczas dopiero przekonał się, że głupi bankier chciał mu być przyjemnym, kiedy dowiedział się, że to śniadanie zgotowane było na ogniu z biletów bankowych austryjackich, których 5 miljonów zł. (3 miljony rubli) użyto na podpalenie kuchni.

— Czytamy w Monitorze: Dzienniki New-Yorkskie żwawo roztrząsają przełożenie rozejmu przez Francję. Niektóre z nich, opierając zarzuty swoje na niedokładnych wiadomościach, przesadzają doniosłość tego kroku i zapoznają jego znaczenie. Dziennik Goniec Stanów Zjednoczonych, w pięknem piśmie oddaje hołd prawdzie i oczywiście dowodzi, że przełożenia Francji były bezstronne, na dobie, oraz szanujące prawa i sprawiedliwą drażliwość stron wojujących.

— Czytamy w dzienniku France d. 21 grudnia: Otrzymana depesza z Aten uwiadamia, że na odbytych już wyborach, kandydatura królewicza Alfreda w największéj części prowincji, otrzymała większość głosów.

Rząd tymczasowy postanowił wstrzymać się z ogłoszeniem wypadku wyboru do przybycia lorda Elliot, o którego posłannictwie urzędowie został uwiadomiony.

Wiadomo, że lord Elliot wsiadł na okręt w Marsylji d. 15 o godzinie 8-méj zrana i popłynął do Aten.

Paryż 21 grudnia. Mówiono dziś o prośbie podanéj przez margrabinę de Clermont-Tonnerre o uwolnienie od obowiązku pani pałacowéj księżny Klotyldy. Ale ta wieść jest jeszcze niepewna.

Krążyła też pogłoska, że p. Billault zostanie ministrem spraw wewnętrznych, a hr. Persigny ministrem stanu, na miejscu hrabiego Walewskiego. W tym razie posada ministra wydziału dostałaby się panu Rouher, który opuściłby posadę ministra robót publicznych. Zdaje się jednak, że nic z tego wszystkiego nie nastąpi. Obszerne pismo prefekta Sekwany umieszczone wczoraj w Monitorze dowodzi, że p. Haussmann wziął górę nad ministrem handlu, w sporze, który z nim zagaił w radzie stanu z powodu swobody piekarstwa. Toż sprawozdanie obejmuje szczegół, na który nie dosyć zwrócono uwagi, że obecnie w Paryżu prożnuje 14,000 mieszkań, co koniecznie zmniejszyć musi cenę komornego.

Nowy dziennik pod nazwą Naród pod wydawnictwem pana Granier de Cassagnac, ma rozpocząć wojnę z dziennikiem France. Nietylko to wojownicze pióro, jak nazwano pana de Cassagnac, ma uderzyć na pana de la Gueroniére, ale nadto na panów de Girardin i Gueroult, a nawet w pewnéj mierze i na pana Venillot.

— Paryż 22 grudnia. Czytamy w „Monitorze powszechnym": Pan Drouyn de Lhuys poruczył agentom naznaczonym na konsulaty krajów zaatlantyckich lub najdalszego Wschodu, aby przed opuszczeniem Francji zwiedzili wielkie miasta przemysłowe, nadmorskie i zgłębili tam sposoby rozwicia stosunków handlowych z miejscami przyszłego ich urzędowania. Stosownie do tych instrukcij, p. Victor Mauboussin, dawniejszy konsul francuzki w Liverpool, naznaczony teraz na konsula jeneralnego w Shang-hai, przed odpłynieniem do Aleksandrji, porozumiał się z izbami handlowemi lyońską i marsylską, w celu zebrania praktycznych uwag o wzrastającém użyciu jedwabiu chińskiego w rękodzielniach francuzkich.

Paryż 23 grudnia. „Monitor powszechny" pisze: Dziennik „Opinione" wspomina o rozniesionych po Turynie pogłoskach, że stronnictwo mazzinistowskie pracuje teraz nad swoją reorganizacją w zamiarze wzniecenia nowych rozruchów.

Tenże dziennik ma te pogłoski za przesadzone, wszakże nie tai, że wichrzyciele nie zaniechali swych zamysłów, ale mówi, że powinniby z doświadczenia wiedzieć, iż rząd dosyć jest silny do stłumienia każdego zamachu.

Paryż 26 grudnia. Dziś rozbiegła się była wieść na giełdzie, że Francuzi zdobyli Pueblę; nic dotąd jéj nie potwierdziło; wszakże nastąpić to musi, bo jen. Forey wytęża wszystkie siły a nowe wojska znowu odpływają z Francji na parostatkach przowozowych „Eutreprenante, Panama i Seine." Ten ostatni ma jak mówią, zabrać w Aleksandrji tysiąc żołnierzy posiłkowych egipskich i popłynąć z nimi do Vera-Cruz.

Pan Alfred de Vigny, członek akademji francuzkiéj, utracił żonę i sam jest ciężko chory.

Mówią też o zatrważającym stanie zdrowia księdza kardynała arcy-biskupa paryzkiego.

Ksiądz Coquereau, główny jałmużnik floty, ma w kaplicy pałacowéj odbywać kazania w ciągu wielkiego postu.

Paryż 27 grudnia. Choroba księdza kardynała Morlot obudza największe obawy; zniknęła prawie wszelka nadzieja, aby podźwignął się z zapalenia płuc, na które cierpi. Wczoraj z rana udzielono mu ostatnie pomazanie. We wszystkich kościołach archidiecezji odprawia się nabożeństwo o powrót jego do zdrowia. Mówią, że dostojny chory wskazał już osobę, którą chciałby mieć po sobie następcą. Ksiądz Morlot, urodzony dnia 28 grudnia 1795 roku liczy 67-my rok życia. Na żądanie chorego ksiądz Buquet oddał mu usługę ostatniego pomazania, przyczém dostojny arcy-biskup dał budujący wzór pobożności i pokory chrześcjańskiéj.

„Monitor powszechny" umieścił dziś ceremonjał przyjęcia u dworu dnia 1-go i 2-go stycznia.

Anglja.

Londyn 22 grudnia. Wysoka społeczność angielska zwykła obchodzić święta Bożego Narodzenia po zamkach wiejskich; zgodnie z tym obyczajem wielu członków gabinetu opuściło Londyn i wróci dopiero po Nowym roku. Jeden z najzdolniejszych ministrów, chociaż jako głównozarządzający wydziałem pocztowym zajmuje tylko miejsce podrzędne, lord Stanley d'Alderley miał niedawno na wielkim meetingu w Chester świetną mowę. Przedstawił w wyrazach najżywszych niebespieczeństwo grożące Anglji z powodu, że jest hołdowniczką Ameryki, pod względem jednéj z najżywotniejszych potrzeb ogromnego przemysłu, i objawił konieczność wyzwolenia Wielkiéj Brytanji z téj zależności.

Otrzymujemy też indigo z zagranicy, ale kapitały angielskie opanowały jego uprawę w Indjach. Rząd gotów jest wytężyć wszystkie środki będące w jego mocy, aby tož samo uczynić i pod względem uprawy bawełny; wszakże zależy po największéj części od przemysłu i wytrwałości przedsiębierców obmyślenie środków zastąpienia w rękodzielniach bawełny amerykańskiéj, bawełną indyjską.

Lord Stanley opowiedział niesłychane usiłowania podjęte przez wyłącznych ajentów rządowych, końcem podniesienia w Indji nietylko uprawy bawełny, ale herbaty, kawy, lnu i chininy. Mniemanie powszechne upewnia, że dzięki tym przedsięwzięciom, pomyślność Indji rozwinie się w ogromnych rozmiarach i że kraj ten zostanie najbogatszym na całéj kuli ziemskiéj.

Kiedy w r. 1861-m Indja nawiedzona była głodem, wielkie pieniądze złożono dobrowolnie w Anglji i wysłano do osady na wsparcie ludności; ilość tych składek była tak wielką, że nawet całéj summy nie przyszło użyć według jéj przeznaczenia. Dziś lord Elgin, wielkorządca Indji, pisał do lorda-majora londyńskiego, że rząd miejscowy uchwalił odesłać do Anglji rzeczoną pozostałość w ilości 20-tu tysięcy funt. sterl. i obrócić ją na wsparcie robotników lankashirskich.

Komitet, który w miesiącu sierpniu zawiązał się w Glasgowie w celu wspierania robotników pozbawionych pracy przez brak bawełny, ogłosił swoje pierwsze sprawozdanie; z niego widać, że z liczby 5.600 osób dotkniętych zamknięciem rękodzieł, 2,400 tylko odezwało się o pomoc. Zdaje się to być zadziwiającém, ale tłómaczy się uczuciem szlachetności angielskiego ludu, który wówczas dopiero wyciąga rękę, kiedy Bóg widzi, że zapracować niemoże. Kopalnie też i praca przy budowie okrętów dostarczyły środków zarobku. Wysoka opłata, jaką ojcowie rodzin pobierają, wystarcza z biedy na utrzymanie niewiast i dzieci, właściciele też rękodzieł prześcigają się w miłosierdziu. Niektórzy z nich, korzystając z nadzwyczajnego podskoczenia ceny bawełny, sprzedali swe zapasy, a przewyżkę otrzymaną stąd w zysku rozdali w sposobie połowy płacy dawniejszym rzemieślnikom. Niektórzy wpadli na myśl równie błogą jak trafną. Puste dziś swoje rękodzielnie zamienili na szkoły przemysłowe; robotnicy bez pracy mają dużo czasu; właściciele opłacają nauczycieli i uczęszczającym na wykład przedmiotów nauki przemysłowéj, jeżeli cały dzień znajdują się w szkole, dają dostateczny obiad. W ogóle składki w Glasgowie wyniosły około 400,000 frank. Komitet wsparcia w przeciągu trzech miesięcy zrozchodował dotąd tylko 50,000, spodziewa się więc szczęśliwie przebyć obecne przesilenie, oświadczył nawet, że ościennym miejscowościom najmocniéj dotkniętym nędzą może przyjść z pomocą.

Poczytują tu za rzecz niezawodną, że gabinet zaprowadzi na wielki rozmiar oszczędność w rozchodach na wojsko i flotę w następnym roku. Ta wiadomość ucieszyła przyjaciół ministrów, bo przewidują oni, że na parlamencie główne rozprawy toczyć się będą nad skarbowością.

— P. Layard, podsekretarz stanu spraw zagranicznych, miał 21 grudnia mowę do swych wyborców, i przedstawił obraz polityki angielskiéj miejscowéj, a głównie zagranicznéj. Co do Grecji, wyraził się następnie: „Rząd jéj kr. mości niechce wdawać się w sprawy greckie. Rząd przyjął rewolucję, poszedł nawet daléj: jeżeli Grecy przyrzekną zachować się jak naród konstytucyjny i szanować swe zobowiązania, rząd angielski zgadza się oddać im wyspy Jońskie; rzeczą jest wszakże oczywistą, że niebędzie mógł dopóty ich oddawać, dopóki nie ustanowią u siebie dobrego rządu."

Austrja.

Wiedeń 20 grudnia. Piszą z tego miasta do dziennika Pesti Hirnock, że książe Wilhelm Schaumburg Lippe otrzymał pozwolenie w ciągu roku zdjęcia planu na drogę żelazną mającą połączyć linję Banacką z linją Kroacką, oraz linji Essegskiéj do Zemlina, co połączyłoby ją z drogą żelazną, zamierzaną w Serbji. Drugie pozwolenie tegoż rodzaju zostało udzielone braciom Riche, Belgom, na drogę żelazną w północnych Węgrzech, mającą połączyć ten kraj z Galicją.

Korrespondencja powszechna Wiedeńska umieściła list pisany z Paryża dnia 17 grudnia do redakcji swojéj, w którym czytamy:

Świat nasz polityczny został żywo zajęty wydarzeniem dyplomatycznem: Lord John Russell poszedł za przykładem pana Drouyn de Lhuis i wziął sprawę grecką za przedmiot okolnika. Zważywszy wybitne stanowisko, które gabinet angielski zajął w téj sprawie, okolnik angielski niemiałby nic ani nadzwyczajnego ani niespodzianego. Ale że lord Russell w sposób stanowczy przyswoił sobie zasady wszechwładztwa ludowego, że usiłuje zamienić w pewnego rodzaju kodeks ogłoszenie praw człowieka wydane przez księdza Gregoire w roku 1795, jest to wypadek, który bez wątpienia zadziwi dwory Europejskie.

Niewiem jak w Paryżu odpowiedzą na ten okolnik, lecz o tém tylko zapewnić mogę, że to pismo gabinet tutejszy wprawiło w niejaki kłopot i że łatwo zrozumieć jego przyczynę. Wszakże zdaje się, że jedna odpowiedź już została uczynioną w Londynie, a mianowicie odpowiedź gabinetu austryjackiego. Hrabia Rechberg miał roztrząsnąć zasady wyłożone przez lorda John Russella z wielką bystrością i wyrozumowaniem. Uwagi hrabiego Rechberg znalazły wysoką pochwałę we wszystkich kołach dyplomatycznych.

— Wschodnio niemiecka poczta wystąpiła z artykułem pod napisem: Wielka tajemnica, w którym usiłuje dowieść, że Austrja znajduje się w konieczności zgłębienia rzeczywistych widoków polityki angielskiéj w sprawie greckiéj i odgadnienia celu jaki Anglja zakłada sobie w zamierzonym ustępstwie Grecji wysp Jońskich. Dopóki chodziło tylko o oddalenie od tronu książęcia rossyjskiego i postawienie przeciw niemu kandydatury książęcia angielskiego, Austrja mogła cieszyć się ztąd, że sprzymierzeniec jéj na Wschodzie szczęśliwie walczył ze swoim przeciwnikiem. Ale od czasu, w którym Anglja, wyrzekłszy się wyboru królewicza Alfreda, obstaje przy zamiarze ustąpienia Grecji wysp Jońskich, położenie zmieniło się i podejrzliwość jest usprawiedliwioną.

Wschodnio niemiecka poczta zastanawia się naprzód nad przypuszczeniem, że to ustępstwo będzie tylko pozorne, nie zaś rzeczywiste; w podobnym razie Austrja mogła by być spokojną, gdyż układ tego rodzaju byłby jeszcze nową rękojmią zachowania cesarstwa Ottomańskiego. Wszakże jeśli przeciwnie, ustępstwo ma być rzeczywiste i bezwarunkowe, wówczas da ono dowód niezbity, że Anglja, wyrzekając się polityki dotąd popieranéj na Wschodzie, szczerze nwierzyła w możliwość upadku cesarstwa Ottomańskiego. Taki przewrót w polityce angielskiéj odbiłby się najniebezpieczniéj w położeniu Austrji, ponieważ dałby jawną zachętę walkom rewolucyjnym w imię zasad narodowości. Anglja o tyle tylko przywiązuje wagi do przyjaźni Austrji, o ile widzi w niéj pomocnicę w ocaleniu Ottomańskiego cesarstwa. Od chwili, w któréj zmieni tryb postępowania w téj mierze, wspólność politycznéj dążności zrywa się sama z siebie i nowe dzieje wezmą początek.

— Wiedeń 20 grudnia. Cesarz rozkazem gabinetowym uwolnił od urzędu ministra sprawiedliwości barona Pratobevera, mianował zaś na tę z posadę pana Hein, prezesa izby poselskiéj. Baron Pratobevera wyszedł zupełnie ze służby i zaszczycony został wielką wstęgą orderu Franciszka Józefa.

Czytamy w dzienniku Wanderer: „Zwierzchnicy kościoła protenstanckiego w Węgrzech, jeneralny dozorca baron Pronay, dwaj (z liczby 4-ch) dozorcy naczelni, panowie Zsedenyi i hrabia Otton Dessewfy, tudzież 4-éj super-intendenci panowie Szekacs, Madai, Haubner i Geduly, mieli dnia 19 posłuchanie u cesarza i zanieśli prośbę aby najjaśniejszy pan wydał potrzebne rozkazy do wykonania wyroku kościelnego zapadłego w sprawie kaznodziei Hodza a tem samem przywrócił wewnętrzny pokoj w kościele protestanckim, zawichrzony przez spory zaszłe między autonomistami i stronnikami patentu cesarskiego z roku 1859. Najjaśniejszy pan następnie odpowiedział deputacji:

„Septemvir Fabri otrzymał poruczenie wyśledzić sprawę kaznodziei Hodza; dowiecie się o środkach, jakie przedsięwziąć rozkażę na osnowie jego sprawozdania. Co w ogólności ściąga się do spraw między protestantami, czuwam nad tém, aby poddani moi protestanccy używali swobody religijnéj w pokoju i zgodzie.

Gazeta narodowa oznajmuje, że ksiądz Bukowski, pleban Kobylański, skazany został na 6 miesięczne więzienie za to, że zawichrzył porządek pospolity.

Podług wiadomości z Czernowic (w Bukowinie) najjaśniejszy pan przyjął prośbę księdza biskupa Hackmana, o uwolnienie go od przewodniczenia sejmowi Bukowińskiemu i raczył poruczyć ten obowiązek panu Hornuzaki, zastępcy prezesa.

Donoszą z Karłowic pod dniem 11 grudnia: „Wczoraj archiprezbiter serbski Własowicz zwołał w imieniu biskupa zgromadzenie dla wybrania deputacji, która łącznie z deputacją kommitatu Syrmijskiego ma prosić cesarza w imieniu ludności naszego obwodu o potwierdzenie uchwał kongresu serbskiego."

Wiedeń 21 grudnia. Ban Kroacki, jenerał porucznik baron Socsevics przybył tu zawczoraj wieczorem i natychmiast otrzymał poufne posłuchanie u cesarza.

Piszą z Inspruka dnia 18 grudnia: „W obec postępowania książąt biskupów Brykseńskiego i Trydenckiego w rzeczy patentu sankcjonowanego przez cesarza i prawidłowie ogłoszonego za prawo obowiązujące, w rzeczy stanu politycznego i religijnego protestantów, wezwano na dwór cesarski tych wysokich dostojników kościelnych, co sprawiło tu najżywsze wrażenie. Jedni widzą w tem wezwaniu zwiastuna nagany podobnéj do téj, jaką otrzymał w roku przeszłym kardynał primas Węgierski, inni po prostu przypomnienie, że ci dwaj biskupi dawno już byli w Wiedniu, gdzie powinni zasiadać w izbie panów."

Wiedeń 22 grunnia. Gazeta urzędowa oznajmuje, że na rozkaz ministra handlu i ekonomji politycznéj, rozpoczęto najczynniejsze przygotowania do wystawy powszechnéj mającéj mieć miejsce w Wiedniu w roku 1865.

Prusy.

Piszą z Luksenburga dnia 16 grudnia do „Niemieckiego Frankfurckiego dziennika":

„Półkownik Elster von Elsterman dowódca 35 półku pruskiego stojącego załogą w téj twierdzy związkowéj, zakazał przed dwóma miesiącami podwładnym swoim czytania „Gazety Ludowéj Berlińskiéj" pod karą tygodniowego więzienia. Wczoraj trzej krawcy półkowi ulegli téj karze.

Berlin, 20 grudnia. P. von Bismarck przesłał do Gazety Ludowéj list następny:

„Gazeta Ludowa w N. 295 z powodu przyjęcia przez króla ambasadora angielskiego, czyni uwagi pod wielu względami niedokładne i przedstawia domysły błędne. Niedokładném jest twierdzenie, że „przedmiot tyczący się ambasadorów zajmował w tych ostatnich czasach gabinet nierównie silniéj, niż zadanie mniej ważne, ułatwienia sporu między władzami krajowemi" — i że mianowicie ustalenie stopnia ambasadorów wywołało obszerne rozprawy w radzie ministrów. Rzecz, o któréj mowa, nie była nawet roztrząsana; najjaśnieszy pan rozstrzygnął ją z ministrem spraw zagranicznych i wielkim mistrzem obrzędów. Również jest mylném, że ambasador różni się od ministra pełnomocnego stopniem książęcym i służącą mu wystawą książęcą, w ten zatém sposób przemiana wielu poselstw pruskich na ambasady, musi nowemi ciężarami obarczyć budżet. Rząd królewski jednostajnych dopomina się usług tak od ambasadora jak i od ministra pełnomocnego, a mianowicie, aby przedstawiali z godnością państwo pruskie, a jeżeli pieniądze wyznaczone na to, które zaledwie wyrównywają połowie tych summ, jakie w innych państwach pierwszego rzędu bywają wypłacane, okażą się niedostatecznemi, podwyższenie wypływa z wymagań miejscowych, nie zaś z różnicy stopnia między ambasadorem i ministrem pełnomocnym.

Rząd z pewnością liczy w téj mierze jakto i dotąd bywało na przyzwolenie przedstawicielstwa narodowego. Podniesienie kilku ministrów pruskich do stopnia ambasadorów miało ten powód, że ambasadorowie przez łatwość bezpośredniego przystępu do panujących, przy których są umocowani, i stosunków z ministrami spraw zagranicznych, używają stanowiska wyjątkowego, oczywiście bardzo pożytecznego w prędkiem i pomyślnem załatwieniu spraw politycznych. Podwyższenie też summy przez rząd na utrzymanie poselstw płaconéj nie idzie za podwyższeniem stopnia, Berlin, 20 grudnia 1862.

(Podpisano) von Bismarck.

Berlin, 22 grudnia. Król dał dzisiaj w obecności ministra spraw zagranicznych posłuchanie baronowi de Talleyrand-Perigord, nowemu ambasadorowi francuzkiemu, a który doręczył najjaśniejszemu panu swoje listy wierzytelne. Przyjęcie odbyło się z takiemiż obrzędami jak przy posłuchaniu ambasadora angielskiego. Król raczył odpowiedzieć na mowę posła, który wyraził, że traktat 2 sierpnia skojarzył najściślejszemi ogniwami oba narody, że istotnie rzeczony traktat dał nowy polot życzliwym stosunkom obu dworów, co objawiło się już w podniesieniu obustronnych ministrów do stopnia ambasadorów; ta okoliczność będzie nowym zakładem pożądanych między narodowych ssosunków.

Po posłuchaniu u króla, ambassador francuzki przyjęty został przez królowę, która raczyła pozwolić przedstawić sobie członków ambasady.

Jego królewska wysokość książe Albrecht przybył dziś z rana z Petersburga.

Gazeta Krzyżowa oznajmuje, że pan von Usedom mianowany ministrem pruskim, w Rzymie, będzie zaszczycony dostojnością hrabiowską. Donosi przy tém, że naznaczenie pana Savigny na posadę w Brukselli i hr. von Rantzau w Droznie zostało już podpisane.

Rząd upoważnił budowę drogi żelaznéj z Deutz do Arnsberga, z rozgałęzieniem od Wichede do Soestu. Pan Liebrecht członek deputacji, dopraszającéj się o to upoważnienie, oświadcza teraz, że wyrazy przypisywane przez gazetę giełdową ministrowi robót publicznych, o stanowisku politycznem proszących, niebyły przez ministra wyrzeczonemi.

Oznajmują z Potsdamu, że sąd tego miasta uwolnił oskarżonych o podpisanie odezwy, zachęcającéj do składek na fundusz narodowy, między którémi znajdował się p. Schulze-Delitzsch; przeciwnie zaś, pan Leist, który zbierał składkę dla rodzin żołnierzy skazanych w Grudziądzu, ukarany został grzywnami wynoszącemi trzy talary.

Redakcje dzienników wrocławskich otrzymały następne ostrzeżenie: „Pośpieszam zawiadomić, że wszystkie numera dzienników, obejmujące wezwania do składek lub wiadomość o nich, na tak zwany fundusz narodowy lub dla rodzin podoficerów potępionych w Grudzią-

dzu,-będą zabierane przez policję. Prezydent policji v o n E n d e.“

Redaktor dziennika wychodzącego w Insterburgu, p. Hagen, znowu został uwięziony, ponieważ niechce wymienić oficera, który dał mu odpis rozkazu dziennego jenerała brygady. Pan Hagen zapytał sądu, jak długo trwać będzie to nowe uwięzienie, odpowiedziano mu, że sąd z góry rozstrzygnąć tego niemoże.

— Dowiadujemy się, że śledztwo nad członkami spisku poznańskiego zostało wytoczone na podstawie 98 artykułu kodeksu karnego. Kary przepisane tym artykułem wynoszą 6 miesięcy więzienia dla członków, a od miesiąca do roku dla przewódców.

Przedsięwzięcie pomnika Szyllerowskiego odłożono do 1-go września 1863 roku, ponieważ na ten czas dopiero pp. Begas i Siemering przyrzekli wygotować nowe modele.

G a z e t a k o l o ń s k a oznajmuje, że major artylerji von Saenger odmówił przyjęcia pewnemu młodzieńcowi z Wesel, który chciał jak ochotnik zaciągnąć się do wojska, dopóki niezłoży dowodu, że ojciec jego nienależy do stronnictwa postępowego.

Czytamy we W s c h o d n i o-n i e m i e c k i é j P o z n a ń s k i é j g a z e c i e o p p o z y c y j n é j: „Aż dotąd otrzymywaliśmy na równi z innemi dziennikami listy przybywających do Poznania podróżnych, które gospody składają w policji, ta zaś ogłasza w dziennikach. Teraz prezydent policji zakazał od dziś dnia udzielania ich naszemu dziennikowi.“

W przeszłą sobotę dnia 20 grudnia, naczelnicy biur wyborczych w Berlinie zebrali się w Hotelu Arnim, pod prezydencją pana von Unruh, dla uroczystego doręczenia berlińskim posłom sejmowym adresu podpisanego przez wyborców stolicy. Z liczby 9 posłów miasta 7 było obecnych, a mianowicie panowie Taddel, von Herford, Runge, Bauck, Schulze-Delitzsch, Diesterweg i Luning; panowie Twesten i major Steinhardt podróżują. Adres liczy 40,007 podpisów, wszystkich zaś wyborców w Berlinie znajduje się 42,000. Pan von Unruh zabrał głos w imieniu wyborców, a p. Taddel w imieniu posłów. Po wręczeniu adresów obejmujących 5 grubych tomów i na których każdy z wyborców przy podpisie swoim oznaczył stan i miejsce zamieszkania, zgromadzenie zasiadło do skromnego obiadu, który długo w noc przeciągnął się z wielką wesołością.

Grecja.

O k o l n i k d o c e s a r s k o-r o s s y j s k i c h p o s e l s t w z a g r a n i c ą.

St. P e t e r s b u r g 2 grudnia 1862 r.

„Ruch wznoszący się w Europie około zadania greckiego i błędne domysły, które znalazły wiarę w téj mierze, skłaniają mię do oznajomienia was z postanowieniem, jakie ze swojéj strony gabinet cesarski uczynił od początku i jakiego trzymał się w ciągu tego przesilenia.

Kiedy wybuchnęło ono tak nagle, pierwsze wiadomości. które o niem telegrafja przyniosła do Europy, były zbyt niejasne, aby można było dokładnie ocenić stan rzeczy.

Jedyne przepisy, które przez telegraf wysłałem 14 października z rozkazu cesarza ministrowi naszemu w Atenach, ograniczały się tém: aby działania swojego nie oddzielał od działań innych posłów, aby pozostał w kraju jak prosty dostrzegacz i nie wchodził w urzędowe stosunki z rządem tymczasowym. Uwiadomiłem go, że fregata rossyjska będzie oddana na jego rozkazy, nie, dla objawu politycznego, ale aby nasz przedstawiciel pod tym względem znalazł się na równéj stopie, jak posłowie francuzki i angielski.

Ambasador nasz w Londynie zawiadomił dnia 18 października, że gabinet angielski przyjął w Grecji stanowisko podobne do tego, jakie przepisaliśmy hrabiemu Bludow; że tak jak my pragnął zgody między trzema państwami opiekuńczemi i tak jak my przepisał swojemu przedstawicielowi wstrzymać się od wszelkiego mięszania się w wypadki i oddawał w jego rozporządzenie siłę zbrojną morską, przeznaczoną na obronę jego krajowców.

Rząd francuzki oświadczył nam podobneż zamiary i w ten sposób znalazła się samorzutnie ustaloną zasada istotna w naszych oczach, a mianowicie zasada utrzymania zgody między trzema dworami.

Dla lepszego określenia téj zgody, Cesarz rozkazał mi zawiadomić gabinety londyński i paryzki, że Jego Cesarska Mość pozostanie wiernym wspólnemu zobowiązaniu trzech mocarstw opiekuńczych, wyłączającemu od tronu greckiego członków ich rodzin. To oświadczenie przesłane zostało ambasasdorowi naszemu w Londynie przez telegraf d. 19 października.

Podobneż uwiadomienie wyprawiono do naszego zastępcy posła w Paryżu.

W depeszach moich do przedstawicieli Najjaś. Pana, starałem się potwierdzić i rozwinąć zasady zawarte w uwiadomieniach telegraficznych. Pisałem dnia 18 października do naszego ambassadora w Londynie, że gabinet cesarski cieszy się, że zszedł się z rządem jéj królewsko-brytańskiéj mości w kierunku jaki od pierwszéj chwili przybrał; że spokojnie oczekiwać będziemy rozwoju zdarzeń, zamiarów innych dworów i usposobienia umysłów wGrecji; że Jego Cesarska Mość postanowił wiernie zachować traktaty, a mianowicie ten, który zabrania tronu greckiego rodzinom trzech panujących dworów; że żaden krok ani namowa, nawet najdalsza, niemiała i mieć nie będzie miejsca z naszéj strony pod względem wyboru nowego króla greckiego; że byliśmy przeświadczeni, iż dwa inne dwory dowiodą podobnejże wierności w dotrzymaniu swych zobowiązań; że naszém zdaniem te zobowiązania dopóty trwają, dopóki trzy państwa utrzymać je zechcą i że żadne z nich niema prawa uchylać się od nich bez wspólnéj zgody; że nakoniec ożywia nas toż same pragnienie, jakiem oddychamy we wszystkich wielkich sprawach europejskich, to jest porozumienia z innemi państwami, bez żadnéj myśli wstecznéj lub osobistych widoków, i że jeżeli inne dwory przyniosą takie same usposobienia, porozumienie ustali się bez trudności, na powszechną korzyść.

Instrukcje, któremi opatrzono naszego ministra w Atenach, były spisane w tymże duchu. Z jego doniesień telegraficznych i depeszy, mogliśmy się przekonać, że ściśle zastosował się do przepisanéj sobie drogi. Przed otrzymaniem nawet naszych pierwszych instrukcij, odpowiedział na uwiadomienie rządu tymczasowego greckiego, że nie może mieć z nim żadnych urzędowych stosunków. Prawidła, które przesyłałem mu kolejno, utrzymały go na téj drodze, Przepisano mu ograniczyć się stanowiskiem bezstronnnego dostrzegacza. Bo gabinet cesarski niema w tém zadaniu żadnego osobistego widoku; spokój i życzliwa oględność postępowania będą najlepszemi środkami zmylenia rachub tych, którzy przypisują Rossji samolubne zachcenia.

Wezwałem go jednak do korzystania ze stosunków poufnych, jakie mógł mieć z osobami wpływowemi w kraju dla wykazania im całego niebezpieczeństwa wszelkich zamiarów najazdu, lub przymierza z rewolucją, aby im radził porządek, umiarkowanie i trzymanie się zasady monarchicznéj, mogącéj jedynie uchować Grecję od bezrządu.

Wszakże, mimo zadawalającą wymianę myśli, jaka między gabinetami zaszła, ich zamiary były przesądzone, usposobienia tłómaczone i ich postanowienia wyścignione; wypowiedziano imiona, a stronnictwa, pochwyciwszy te pierwiastki za chorągiew, wznieciły w Grecji żywe zawichrzenie.

W tych okolicznościach gabinet cesarski rozumiał, że byłoby pożyteczném posunąć naprzód porozumienie między gabinetami. co do dalszego spólnego postępowania.

Tym końcem zdawało nam się być właściwém związać wypadki z przewidzeniem konferencji londyńskiéj w tym punkcie, w którym czyny dokonane zerwały ich związek.

Traktat został zawarty między trzema państwami opiekuńczemi w Grecji; wezwał on na tron króla Ottona i uświęcił rozmaite wynikłości, tyczące się dynastji bawarskiéj.

Zdawało się nam, że pierwszy krok zbiorowy powinien był być uczyniony do dworu monachskiego z zapytaniem: czy w obecnych okolicznościach obstaje przy prawach wypływających z przewidzeń konferencji londyńskiéj i czy ma zamiar przedstawić kandydata, mogącego spełnić warunki przepisane przez konstytucję helleńską i potwierdzone przez traktat londyński.

Nie mając na widoku zamiaru wyprowadzenia z tego oświadczenia żadnych środków poskromczych, ani nawet żadnéj stanowczéj rady dla Grecji, zdawało się nam, że taki krok mógł być pożytecznym początkiem wyjścia dla zbiorowego i przyjaźnego działania trzech dworów, jako opartego na zobowiązaniach wypływających z uprzednich dyplomatycznych umów i przeznaczonych do pogodzenia o ile można potrzeb obecnych z przyznanemi prawami.

Gdy się to dzieje, p. ambasador angielski udzielił mi dnia 6 listopada przełożenia swojego dworu, mające na celu: naprzód oświadczenie w zbiorowém piśmie trzech dworów rządowi tymczasowemu greckiemu, że żaden z książąt pokrewnych trzech panujących rodzin nie mógł być wybrany na tron grecki; następnie zapytał nas, czy uważamy książęcia Leuchtenbergskiego za objętego tém wyłączeniem.

Co do pierwszego daliśmy już wiedzieć gabinetom londyńskiemu i paryzkiemu o postanowieniu najjaś. cesarza jego mości wiernego wytrwania w zobowiązaniu wspólnie przyjętém przez trzy dwory, a które wyłącza od tronu greckiego członków ich rodzin.

Nie mieliśmy więc nic do dodania do tak stanowczego oświadczenia.

Nie zdawało się nam, aby przyzwoitość takiego kroku przed tymczasowym rządem greckim była dostatecznie dowiedzioną.

Grecja była zaburzona wielkiem wstrząśnieniem, w skutek przesilenia, które przebywała. W tych okolicznościach mogło być niebezpieczném dodanie nowego pierwiastku zaburzeń wśród wrzenia zbyt rozdrażnionych namiętności, stawiąc naród helleński między sprzecznemi oświadczeniami, z których jedne zmierzały do przyznania mu, jako narodowi niepodległemu, zupełnéj wolności co do wyboru panującego, gdy tymczasem drugie wykonanie służących mu praw ograniczały rozległemi ścieśnieniami. Mogłaby ztąd wyniknąć rozpacz zdolna popchnąć lud grecki do ostateczności i wtrącić go w bezrząd. Owoż ze wszystkich grożących jéj niebezpieczeństw, to, naszém zdaniem, było największe.

Rząd tymczasowy wezwał do wyborów umocowanych na zgromadzenie narodowe, mające się zebrać w grudniu i wyrzec o doli kraju. Ten krok prawidłowy znalazł jednomyślną pochwałę gabinetów. Chodziło o to, aby go przedwcześnie nie zawichrzyć. Po zebraniu tego zgromadzenia nadeszłaby podług nas właściwa chwila, w któréj trzy wielkie mocarstwa już zgodne co do zasady i mające dosyć czasu do ułożenia się o szczegółach, znalazłyby się w możności kierowania Greków swemi życzliwemi radami w tém przesileniu tak dla ich przyszłości ważném.

Odpowiedziałem więc panu ambasadorowi angielskiemu, że w chwili, w któréj namiętności były spotęgowane, krok, jaki nam doradzał przed rządem tymczasowym, zdawał się nam zdolnym zaburzyć umysły i wtrącić je skutkiem rozpaczy w bezrząd; gabinet zatém cesarski nie sądził, aby mógł przychylić się do niego w uroczystéj formie zbiorowego działania.

Co do drugiego szczegółu, tyczącego się książęcia leuchtenbergskiego, lubo stanowisko cywilne tego książęcia mogło przedstawiać przedmiot do niejakich prawnych wątpliwości, wszakże samo zagajenie rozpraw w tym przedmiocie, byłoby w niejaki sposób wystąpieniem z jego kandydaturą; Cesarz zaś Jego Mość postanowił wcale z nią nie występować.

W tym duchu odpowiedziałem lordowi Napier, z ponowieniem stanowczém zaręczeń, że niemamy ani żądań ani wstecznych myśli; że nasz minister w Atenach, ani jedném słowem, ani najmniejszém nawet natrąceniem nie dotknął wyboru przyszłego króla Grecji i że instrukcje gabinetu cesarskiego utrzymują go najściśléj w téj oględności.

Spółcześnie oświadczyłem panu ambassadorowi angielskiemu, że sądziliśmy za rzecz pożyteczną odezwać się zbiorowo do dworu monachskiego i takież same oświadczenie uczyniłem panu ambasadorowi francuzkiemu.

Wszakże to przełożenie nie znalazło przyzwolenia gabinetów paryzkiego i londyńskiego.

Tymczasem udzielone przezemnie odpowiedzi na przełożenia pana ambassadora angielskiego, sprawiły w Londynie wrażenie, którego wcale nie mogliśmy oczekiwać.

Choćby nawet rząd angielski nie dzielił naszego zdania o tém, że stan umysłów Grecji wymagał ostróżnego postępowania, nigdy nie mogliśmy myśleć, aby po tak stanowczych oświadczeniach, jakie w imieniu Najjaś. Cesarza uczyniliśmy co do utrzymania zasady, wyłączenia członków rodzin panujących trzech dworów, wątpliwość nasza co do właściwości zbiorowego w tym duchu oświadczenia w Atenach mogła być wytłómaczoną jako zamiar uwolnienia się od obowiązków spólnie zaciągniętych i dania innym państwom prawa skorzystania z tego i uważania się za uwolnionych od podobnychże zobowiązań.

Zdaje się atoli, że odpowiedź naszę w Londynie tak zrozumiano. Bystry bieg rzeczy w Grecji zdawał się wrażać przekonanie, że jeżeli Anglja odbierze ludowi helleńskiemu wszelką nadzieję co do kandydatury książęcia angielskiego, mniemanie powszechne zwróci się niechronnie na książęcia rossyjskiego i wówczas rząd królowéj jéj mości angielskiéj sądził się upoważnionym nie zrażać spółczucia, objawiającego się w Grecji za kandydaturą książęcia Alfreda.

Ruch objawiający się w tym duchu przybrał takie znamię, że uniesienie ludowe, uprzedzając czas zjazdu zgromadzenia narodowego, zdawało się na chwilę chcieć rozstrzygnąć przez ludową uchwałę zadanie, którego rozwiązanie z początku poruczone zostałe umocowanym kraju.

W tym stanie rzeczy, widocznie oddalającym się od umówionéj w zasadzie zgody między trzema dworami, gabinet cesarski, pragnąc ze swéj strony usunąć wszelką przyczynę nieporozumień, pośpieszył z potwierdzeniem przez telegram wysłany 13 listopada do ministra rossyjskiego w Atenach dawniejszych zawiadomień, które nauczyły go, że zasada oddalająca od tronu greckiego członkow rodzin panujących 3-ch dworów opiekuńczych, utrzymuje się w zupełnéj swéj mocy; dodano jeszcze, że ponieważ gabinet angielski sądził za rzecz pożyteczną przypomnieć w Atenach istnienie tego zobowiązania, polecono więc hrabiemu Bludow oświadczyć się w tym duchu, po ułożeniu się z kollegą swoim francuzkim, jeśliby p. minister angielski otrzymał rozkaz do uczynienia tego kroku.

Rzeczywiście otrzymaliśmy doniesienia, że nasz przedstawiciel w Atenach i pan minister francuzki, uczynili rządowi tymczasowemu oświadczenie pojęte w tym duchu.

Zdaje się, że pan minister angielski odebrał rozkaz przystąpienia do niego późniéj, to jest po podpisaniu not zamienionych między gabinetami rossyjskim i angielskim d. 22 listopada.

Dla uchylenia wszelkiego rodzaju wątpliwości co do naszego postępowania, nietylko gabinet cesarski doniósł gabinetowi angielskiemu o instrukcjach, jakiemi hr. Bludow został opatrzony, ale nadto przedstawiciele Cesarza Jego Mości w Paryżu i Londynie, otrzymali d. 18 listopada przez telegraf rozkaz: oświadczyć, że nigdy nie występowaliśmy z kandydaturą książęcia leuchtenbergskiego; że dla nas ta kandydatura nigdy politycznie nie istniała, mimo wszelki wykład, jaki możnaby prawnie nadawać traktatowi; że nic zatém nie sprzeciwiało się obradom trzech dworów, co do wyboru innych możliwych kandydatów na tron grecki.

Rząd naj. królowéj angielskiéj okazał zupełne zadowolenie z tego oświadczenia, a więc nasz ambasador przełożył, aby to spisać we wzajemném zobowiązaniu. Noty zatém zmierzające do tego celu zostały podpisane i zamienione dnia 22 listopada, między ambassadorem rossyjskim w Londynie i głównym sekretarzem stanu królowéj jéj mości angielskiéj. Rzeczone noty przypominają zobowiązania, wyłączające od tronu helleńskiego członków 3-ch rodzin panujących i dowodzą, że wzajemnie zgodzono się ogłosić za żaden i nieobowiązujący wybor książęcia leuchtenberskiego lub wybor królewicza Alfreda, jeśliby jeden lub drugi był powołany na tron grecki przez głosowanie narodu.

Gabinet francuzki wezwany został przez oba dwory, aby przystąpił do tego zobowiązania.

Takie jest postępowanie, którego gabinet cesarski trzymał się od początku tego przesilenia, aż do jego dzisiejszego rozwoju. Natchnione one było, jak mogleś się pan przekonać, przez ogólną zasadę przewodniczącą polityce naszego Naj. Pana, to jest, że szczera i uczciwa zgoda wielkich mocarstw, daleka od wszelkiego politycznego spółzawodnictwa, od wszelkiéj samolubnéj rachuby, jedynie tylko może usunąć grożące zawikłania pokojowi Wschodu i Europy, zawikłania, które od wojny 1856-go coraz wzrastały i coraz bardziéj stawały się naglącemi. Jakkolwiek to zadanie jest trudne, trwamy w téj wierze, że nie jest ono wyższém nad usiłłowania gabinetów, jeżeli wszystkie przystąpią do pracy z widokami równie pojednawczemi i bezstronnemi.“

Proszę przyjąć i t. d. (podpisano) G o r c z a k o w.“

Po umieszczeniu powyższéj depeszy pod dniem 12-m grudnia we f r a n c u z k i m p e t e r s b u r s k i m dzienniku, tenże dziennik dnia 12-go tegoż miesiąca umieścił następne uwagi.

W N-rze naszym dnia 20 listopada (2 grudnia), zdało się nam, że powinniśmy byli zwrócić uwagę na artykuł M o r n i n g P o s t o sprawie greckiéj. Ten artykuł nosił zupełnie znamię wyprawy wyborczéj, podjętéj na korzyść kandydatury, którą tenże dziennik popierał, i przeciw podobnego rodzaju widokom, jakie własną powagą innym rządom przypisywał.

M o r n i n g P o s t dawał jasno widzieć Grecji d a l s z y r o z w ó j, k t ó r e g o p o t r z e b o w a ł a, byleby przyjęła jéj kandydata. Dodawała, że „Anglja nie tylko niechce szukać korzyści, ale raczéj okaże się skłonną do poświęceń, bo jéj polityka nie jest samolubną.

Pozwoliliśmy sobie. zapytać M o r n i n g P o s t czy w tych natrąceniach myślał o wyspach Jońskich i w tym przypadku zwróciliśmy jéj uwagę: „że należy naprzód roztrząsnąć, do jakiego stopnia Anglja mogła rozrządzać, według swych politycznych zachceń posiadłością, która powierzoną jéj została na powszechnym kongresie prawem orędownictwa i że podług nas uprzednia na to zgoda Europy jest warunkiem niezbędnym.“

Zdaje się, że dzienniki francuzkie źle zrozumiały tę uwagę.

M n i e m a n i e n a r o d o w e usiłuje stąd wnieść, że rząd rossyjski wyraźnie zaprzecza, w imię traktatów wiedeńskich, Anglji prawa złożenia orędownictwa, o którego zaszczyt domagała się przed półwiekiem.

Dziennik F r a n c e przypisuje nam ze swéj strony też samą myśl, mówiąc, że oświadczyliśmy: „iż w moc traktatów 1815 nie wolno Anglji uskutecznić tego ustępstwa.“

Oba te dzienniki wmawiają nam po prostu niedorzeczność, przeciw któréj powinniśmy protestować.

Nigdy nie myśleliśmy zaprzeczać rządowi angielskiemu możności zrzeczenia się orędownictwa wysp Jońskich, które jéj było poruczone przez osobną umowę podpisanąw Paryżu dnia 27 października 1815.

Rzecz najoczywistsza, że państwo przyjmujące swobodnie podobne poruczenie, ma prawo zrzec się go również swobodnie.

Zaprzeczaliśmy tylko twierdzeniu M o r n i n g P o s t dającem widzieć o f i a r ę tam, gdzie podług wyrażenia dziennika O p i n i o n n a t i o n a l e jest tylko pozbycie się k ł o p o t u; powtóre zaprzeczaliśmy prawu, jakie M o r n i n g P o s t zdawała się przyznawać rządowi angielskiemu rozrządzania posiadłością poruczoną jéj tylko w sposobie orędownictwa.

Chcieliśmy jedynie powiedzieć, że jeżeli Anglji wolno zrzec się orędownictwa, do Europy tylko należy wyrok o dalszéj doli wysp Jońskich, w imię tych samych względów na powszechne dobro, które przed 50-ciu laty zniewoliły poruczyć orędownictwo nad niemi rządowi Wielkiéj-Brytanji.

Myślą naszą było obstawać przy téj nauce, jako zgodnéj ze zdrowym rozsądkiem i prawem publicznem, jakoż i rząd angielski przyjął ją, wzywając do rozstrzygnienia tego szczegółu państwa, które albo podpisały umowę paryską, albo do niéj przystąpiły.

P. Drouyn de Lhuys rozesłał następny okolnik w sprawie greckiéj:

„Wypadki greckie od niejakiego czasu żywo zajęły uwagę powszechną Europy; bliżéj zaś zwróciły baczność trzech mocarstw opiekuńczych niepodległości helleńskiéj; były one z ich strony przedmiotem wzajemnych ciągłych porozumień, których wypadkiem, o ile spodziewamy się, będzie zupełna spólność widoków. Zamierzam skreślić tu zbiorowy obraz wzajemnie udzielanych sobie pomysłów, dla postawienia was w możności wyjaśnić kierujące nami uwagi, gabinetowi, przy którym jesteście umocowani. Przystępuję do téj pracy z tém większą ufnością, im rząd Cesarza silniéj jest przekonany, że postępował zgodnie ze swemi zobowiązaniami i zasadami.

Nie mamy w Grecji widoków odrębnych od widoków dwóch innych dworów. Nie czekają, aby nas do tego wezwano, pierwszem naszém staraniem było przepisać ministrowi Cesarza w Atenach, aby ułożył się z przedstawicielami angielskim rossyjskim o wszystkie kroki, których nagłość byłaby uznaną.

Dawne spółzawodnictwa, które widziano ścierające się na owém polu, już od kilku lat ustały; nic w ostatnich czasach nie zawichrzyło téj szczęśliwéj zgody i miło nam było czerpać w okoliczności nadzieję, że niebespieczeństwa, dające się przewidywać w obecném przesileniu, łatwo zakląć się dadzą.

Te niebezpieczeństwa były dwoistego rodzaju: mogły one wynurzyć się z pragnień saméj Grecji, jeśliby uniosła się żądzą najazdu na Turcję, albo mogły wypłynąć z wyboru nowego króla, jeśliby ten wybor zwichnął równowagę wpływów, na któréj spoczywa dzisiejszy porządek rzeczy na Wschodzie.

Najwięcéj naprzód zależało na odwołaniu się do rozsądku Greków, aby ich odwrócić od wszelkiego kroku, mogącego obudzić drażliwość Porty, lub nabawić ją niepokojem. Gabinety londyński i petersburski pod tym względem podzielały też same uczucia. Tchnąc względem Grecji troskliwością, która od lat 40-tu wywołała tyle szlachetnych postanowień ze strony Francji, usilnie doradzaliśmy rządowi tymczasowemu, aby użył całego wpływu na złagodzenie narodowego uczucia. Nie tailiśmy przed nim, że o tyle liczyć może na naszę życzliwość, o ile rozwinie usilności w utrzymaniu porządku i pokoju; nasze rady nie miały innego przedmiotu, prócz utwierdzenia go w uczuciu ścisłego uszanowania dla umów określających stosunki Grecji z Turcją, i umieściły niepodległość helleńską pod tarczą publicznego europejskiego prawa.

Rząd cesarza z tego samego stanowiska poglądał na względy połączone z wyborem króla greckiego.

Pragnęlibyśmy, aby stało się możliwém wykonanie układów 1832 w ich zupełném brzmieniu, przez utrzymanie korony w dynastji, któréj była oddaną. Stan wszakże umysłów w Grecji pozbawiał nas nadziei, aby mniemanie miało się znowu zwrócić do króla Ottona, nad którego nieszczęściem mogliśmy tylko ubolewać, i bardzo prędko powzięliśmy to przekonanie, że każde usiłowanie zjednania głosów greckich na książęcia jego dynastji, upadłoby niezawodnie. To zdanie podzieliły rządy i angielski i rossyjski. A lubo okazywały się skłonnemi do uznania kandydatury książęcia bawarskiego, żaden jednak z trzech dworów nie sądził, aby można narzucić ją wyborowi Greków. Miały więc szukać króla w innym domu panującym.

Mocarstwa opiekuńcze znalazły się znowu na tém stanowisku, na jakiém były przed wezwaniem króla Ottona na tron helleński. Posłuszne myśli natchnionéj przez uczucie dobra powszechnego, zabroniły sobie jeszcze w roku 1827-m przez wyraźne umowy szukania wszelkich korzyści osobistych, politycznych lub handlowych, i rozciągając do wyboru króla greckiego zastosowanie tych zasad, podpisały d. 3 lutego 1830-go protokół, który wyłączał od wszelkiéj kandydatury książąt i ich dynastje. Zgadzały się na książęcia Leopolda sasko-koburgskiego, dzisiejszego króla Belgów, tylko w téj myśli, że już wówczas przestał był należeć do królewsko-angielskiéj rodziny.

Przyznajemy, że w pewnym względzie okoliczności nie są też same. Trzy dwory upoważnione były przez Grecję, aby same rozrządziły koroną. Dziś Grecy używają bezpośrednio swego wszechwładztwa, Francja zaś, Anglja i Rossja mogły wyrzec wyłączenia, które obowiązują je wzajemnie, nie będąc podobno uzasadnionemi do narzucenia ich Grecji. Ale nie upierając się przy tém, że warunek ścieśniający protokołu 3 lutego 1830 r. winien być ściśle zastosowany do dzisiejszego stanu rzeczy, nie sądzę, abym był w błędzie, mówiąc, że to zastrzeżenie trwa całkowicie w swym duchu i że pod tym względem jest równie nieustające jak względy z których wypłynęło. Zamiarem jego było niedozwolić uledz kiedyś Grecji wyłącznéj przewadze jednego z trzech dworów, ponieważ ten, którzyby wziął górę w tym kraju, wkrótce wziąłby górę i na całym Wschodzie, którego dola przeszłaby wówczas w jego ręce.

Przeniknieni temi uwagami, musieliśmy oceniać wybor nowego króla i rozmaite zagajone kandydatury.

Łatwo mogliśmy przekonać się, że Grecy byli przedewszystkiém posłuszni myśli szukania króla u mocarstwa dosyć potężnego, do przyniesienia im wsparcia i pomocy w ich zamysłach.

Rząd Cesarza przywiązywał ze swéj strony największą wagę do pozostania wolnym od wszelkiego osobisiego widoku. Gdyby mniéj był swobodnym od zamiarów osobistych, gdyby mniéj cenił dobro powszechne i traktaty będące jego tarczą, mógłby oddać na głosowanie Greków imię jaśniejące wielkim urokiem. Wolał jednak dać nowy dowód troskliwości swojéj o spokojność Europy i stosując ściśle posępowanie swoje do przyjętych zobowiązań, oddalił od siebie wszelką myśl kandydatury Francji.

Z początku w ogólnych tylko wyrazach przyszło nam mówić o kandydaturze królewicza Alfreda i książęcia Leuchtenbergskiego. Nie mogliśmy wchodzić w głębszy ich rozbiór, dopóki mieliśmy powody myśleć, że rząd jéj królewsko-brytańskiéj mości nie był skłonnym do oddania Grekom królewicza Alfreda. To jedno tylko mogliśmy powiedzieć z początku, że myśl królewskości angielskiéj w Atenach, łącząc się w nadziejach Greków ze spodziewaném ustępstwem wysp Jońskich przez Anglję, obudzi w nich pragnienia, mogące dać początek najtrudniejszym powikłaniom i spotęgować jeszcze wiarę w pomoc Anglji.

Ze krwi książe Leuchtenbergski miał szczególne prawa do życzliwości Cesarza. Może należałoby roztrząsnąć, czy nie będąc rzeczywiście przypuszczony do stopnia wielkich książąt cesarsko-rossyjskich, ani zdolnym do odziedziczenia korony, podlegał wyłączeniu zastrzeżonemu przez protokół 1830 i czy nie znajdował się w podobném położeniu pod wielu względami, w jakiém był w obec domu angielskiego książę Leopold sasko-koburgski, w czasie, w którym wybrały go trzy mocarstwa na króla greckiego. Woleliśmy jednak bez wahania uznać, że jego wybor mógłby Wschód podniecić, nie tając przed sobą, że te niedogodności byłyby może mniéj widoczne z powodu książęcia, który jako wyznawca kościoła wschodniego odpowiadając uczuciom religijnym Greków, byłby mniej zniewolonym pochlebiać ambicji narodowéj i cieszyć ją nadzieją powiększenia Grecji.

Nakoniec, rząd cesarza, wyrażając się w ten sposób, objawiał tylko mniemanie, w niczém nie zbaczając z raz obranéj drogi postępowania; nie miał kandydata; gotów był porozumieć się z Anglją i Rossją w dopomożeniu Grecji, oświecając ją i w razie potrzeby życzliwie kierując jéj wyborem, w pośród natrafianych trudności w pojednaniu swych życzeń z widokami Europy i zastrzeżeniami traktatów.

Rząd jéj królewsko-brytańskiéj mości przekładał nam krok zbiorowy, mający na celu oświadczenie w Atenach, że trzy dwory opiekuńcze uważały zawsze za obowiązujące warunki protokołu londyńskiego, że zatém nie uznają wyboru na tron książęcia należącego do któregokolwiek

z rodzin panujących we Francji, Rossji lub Anglji. Myśl ogłoszenia za obowiązującą dla każdego państwa z osobna, zasadę wyłączenia wypowiedzianego w roku 1830-m, zgodna była z naszym własnym zamiarem i wynurzyliśmy ją dobrowolnie w Atenach nazajutrz po rewolucji. Jakoż odpowiedzieliśmy gabinetowi angielskiemu, że gotowi jesteśmy uwiadomić tymczasowy rząd grecki, że poczytujemy się za związanych naszemi dawniejszemi obietnicami. Wprawdzie zasady naszego prawa nie upoważniały nas do wyrażenia w dokumencie urzędowym, że stanowczo odmówimy przyznania królowi, którego powszechne głosowanie wolne i samorzutne Greków na tron by powołało, wbrew zobowiązaniom, jakie mocarstwa między sobą zawarły. Lecz prócz téj okoliczności, nie czuliśmy żadnego wstrętu od zespolenia się z rządem angielskim i od porozumienia z nim również jak z gabinetem rossyjskim dla uchylenia wszelkiéj kandydatury, niemającéj warunków przewidzianych na konferencji londyńskiéj.

Gdy podobneż przełożenie uczyniono w Petersburgu, Rossja uchyliwszy się od kroku zbiorowego, oświadczyła również gotowość ostrzedz Greków, jeżeli rząd angielski ze swéj strony toż samo uczyni, że przyjmuje za niezmiennie obowiązujące zastrzeżenia 1830; ale ta odpowiedź nie zadowoliła gabinetu londyńskiego. Zdawał się on widzieć, w wahaniu się Rossji wytłómaczenia czy książe Leuchtenbergski był dla niéj wyłączonym, okoliczność, któraby mogła i rząd angielski uwolnić od zobowiązań i wrócić mu zupełną niezależność jego postanowień.

Od téj chwili kandydatura królewicza Alfreda, któréj nieodrzucały już tak stanowczo organa półurzędowe gabinetu angielskiego, przybrała nowe znamię. Grecy tłómaczyli długie milczenie rządu angielskiego, za niezawodne przyzwolenie, mniemanie powszechne w Europie już nie pytało się, czy królewicz Alfred będzie wybrany, lecz czy Anglja przyjmie dla niego koronę helleńską? Uczucie przezorności zniewoliło rząd cesarza przewidzieć tę wynikłość i roztrząsnąć możliwe jéj następstwa. Serdeczność naszych stosunków pozwoliła nam wytłómaczyć się z rządem jéj królewsko-brytańskiéj mości najotwarciéj. Nie zatailiśmy więc przed nim naszego poglądu.

„Królewskość angielska w Atenach, jak powiedzieliśmy, spowodowałaby głęboką zmianę w położeniu mocarstw na Wschodzie. Tak ważne zdarzenie przeciwne duchowi postanowień, które zakładając królestwo greckie chciały usunąć je od wszelkiéj przewagi któregokolwiek z trzech dworów, zagroziłoby mądréj równowadze, jaką inne postanowienia nierównie świeższe pragnęły jeszcze utrwalić. A chociażby nie pociągnęło to żadnéj bezpośredniéj zmiany w polityce angielskiéj względem ottomańskiego cesarstwa, zawsze gabinet londyński miałby w swém ręku środki dania uczuć według swéj woli swojego wpływu na całéj przestrzeni Turcji, a połączywszy dolę książęcia angielskiego z dolą Grecji, niemógłby myśleć o tłumieniu narodowych helleńskich uczuć, znalazłby się zatém prędzéj czy późniéj wciągniętym siłą rzeczy do dopomagania dążnościom sprzecznym z ocaleniem cesarstwa ottomańskiego. Zadanie więc wschodnie mogłoby wynurzyć się w zupełnie nowych warunkach. Dogodności innych państw musiałyby natychmiast na tém ucierpieć i w przyszłości ciężko zostałyby narażone. Rząd cesarza, o ile się to do niego ściągało, nie mógł pominąć z uwagi takiego zdarzenia, zastrzegając sobie moc działania w danym razie, w celu przywrócenia zachwianéj równowagi.“

W tym duchu przemówiliśmy w przewidzeniu, do którego upoważniały objawy mniemania powszechnego w Grecji i w pośród milczenia, jakie gabinet angielski zachował o swoich zamiarach od czasu uczynienia ostatnich oświadczeń przez gabinet rossyjski. Gabinet londyński odpowiedział nam, ponawiając chęć nie przekraczania przepisów traktatowych, dodając, że niepozwoli przyjąć wyboru książęcia Alfreda, jeżeli dwór rossyjski podobneż przyjmie zobowiązania względem książęcia Leuchtenberskiego. Pragnąc przyczynić się o ile to od nas zależało do odwrócenia wskazanych wyżéj kłopotów i niebespieczeństw, nie wahaliśmy się radzić rządowi rossyjskiemu, aby dostarczył objaśnienia jakich po nim żądano. Nie uczynił on żadnego zarzutu co do oświadczenia, że czuje się związanym przez protokół 3 lutego, a tłómacząc się jeszcze wyraźniéj w tém co ściągało się do książęcia Leuchtenbergskiego mógłby usunąć istniejące trudności; poruczono ambasadorowi cesarza w Petersburgu oświadczyć się w sposób stanowczy w duchu nieodzownego wyłączenia.

A chociaż doniesienia nadesłane z Grecji zdawały się przez chwilę mniéj niekorzystnemi dla kandydatury książęcia Leuchtenbergskiego, na wyraźny rozkaz naj. pana, poruczono ministrowi cesarza w Atenach, aby wstrzymał się od wszelkiéj do téj kandydatury zachęty. Dwór rossyjski, który już był przepisał swojemu przedstawicielowi w Grecji uczynić oświadczenie doradzane przez rząd angielski w rzeczy zobowiązań 1830-go, uwiadamiając nas o tym kroku, dodał, że niewchodząc w roztrząśnienie praw cywilnych książęcia Leuchtenbergskiego, zrzeka się co do jego osoby wszelkiéj kandydatury. Nic więc dzisiaj nie może przeszkodzić porozumieniu trzech dworów. Spodziewamy się zatém, że gabinety znajdą się wkrótce w możności zalecenia wyborowi Greków upatrzonego kandydata i położenia końca wrzeniu, które okazawszy się bezowocném, mogłoby zostać niebespieczném.

Proszę przyjąć i t. d. Paryż 4 grudnia 1862 r. (podpisano) Drouyn de Lhuys.

Depesze telegraficzne.

PARYŻ, sobota 27 grudnia. Wiadomości z Aten z dnia 24 grudnia oznajmują o przybyciu pana Elliot. Odmowa króla Fernanda była już wiadoma w stolicy greckiéj, a napewność przyszłości obudzała tam wielki niepokój.

W Nisi, w Messenji, zaszły zbrodnie zbójectwa; rząd tymczasowy obmyśla środki przywrócenia porządku; Korroneos, dowódca gwardji narodowéj w Atenach, objawia niezadowolenie.

PARYŻ, niedziela 28 grudnia. Monitor powszechny ogłasza sprawozdanie roczne pana Foulda o stanie skarbowości.

Minister oblicza ogół wydatków na wyprawę meksykańską w ciągu roku 1862-go na 83 miljonony, różnicę zaś przychodów nad wydatki na 36 miljonów, uzupełnienia których rząd dopraszać się będzie u ciała prawodawczego.

Minister dowodzi, że zaniechanie prawa otwierania kredytów nadzwyczajnych nie zaszkodziło porządnemu biegowi spraw państwa.

Przystępując do budżetu 1863-go, p. Fould wnosi ze statecznego zwiększania się dochodów, że przychod przewyższy wydatki o 110 miljonów, co pozwoli podołać wydatkom na wyprawę meksykańską w roku przyszłym, tudzież rozchodom nieprzewidzianym.

Budżet na 1864 r. przedstawiony zostanie z przewyżką 4-ch miljonów. Budżet nadzwyczajny wykazany jest na 109 miljonów. Dawniejsze niedobory wynoszące 848 milionów, nie wzrosły. Bez wydatków nadzwyczajnych w latach 1862-m i 1863-m, można by było w roku 1864-m przyjść do położenia normalnego. Wszakże ten pożądany wypadek jest tylko odroczony, bo ilość niedoborów nie przewyższy zasobów rozumnie spodziewanych i niepozwala przypuszczać myśli uciekania się do pożyczki. P. Fould stanowczo o tém zapewnia.

TURYN, sóbota 27 grudnia. Gazeta Urzędowa ogłasza okolnik ministra spraw wewnętrznych do prefektów, z powodu burzliwych objawów, które miały miejsce po wielu teatrach.

Minister nie przyznaje tym objawom politycznego znamienia, jakie mogły by mieć pod dawnemi rządami.

Teraz, Włosi w ustanowieniach wyzwolonych posiadają środki prawnego i godnego objawu swych mniemań. Nie należy więc pozwalać, kończy minister, aby na spokojnych zebraniach obywatelskich porządek miał być wichrzony przez wybryki ludzi pojedyńczych.

Herszt zbójców Cuccito, sprawca morderstwa podesty nolańskiego, został schwytany przez Francuzów na granicy papieskiéj i wydany w ręce władz włoskich. Odprowadzono więźnia do Santa-Maria, gdzia będzie sądzony.

ATENY, sobota 27 grudnia. Korroneos został złożony z dowództwa gwardji narodowéj. Stan rzeczy polepsza się,

NEW-YORK, środa 17 grudnia. Bitwa 13 grudnia pod Frederyksburgiem była bardzo zacięta. Całe wojsko jenerała Burnside miało w niéj udział. Lecz nie mogło zdobyć nawet pierwszéj linji oderwańców, Dnia 15 związkowi wykonali mimo wiedzy przeciwników odwód na Falmouth, przeprawiwszy się znowu przez Rappahanock.

Strata Związkowych wynosi od 10 do 15.000 ludzi.

Wieść rozbiegła się, że Mac-Clellan stanie znowu na czele siły zbrojnéj związkowej.

Wyprawa Banksa przepłynęła do Port-Royal, domyślają się, że zmierza do Mobile.

NEW-YORK, środa 17 grudnia. Ruch odwodu Związkowych zaczął się poniedziałek 15 grudnia wieczorem. Artylerja związkowa pierwsza przeprawiła się nazad przez Rappahannock. Piechota i straż tylna przeprawiły się z kolei we wtorek zrana.

Deszcz padający strumieniami i ciemność nie pozwoliły oderwańcom widzieć poruszeń ich przeciwników.

Związkowi zabrali z sobą swoich ranionych. Po przejściu przez rzekę Rappahanock poniszczyli mosty.

Bitwa d. 13 była powszechna, należały do niéj wszystkie oddziały wojsk jenerała Burnside. Związkowym nie udało się przedsięwzięcie.

Straty Związkowych obliczają od 15 tu do 20-tu tysięcy w zabitych i ranionych. Strata oderwańców niewiadoma; ale domyślają się, że była mniejsza z powodu zasłaniających ich wojsko okopów.

Dzienniki przypisują klęskę Związkowych złemu zarządowi wydziału wojny. Mówią, że obróty Burnsida były następstwem otrzymanych rozkazów z Washingtonu. Powszechność domaga się zmiany gabinetu.

Wyprawy związkowe, które wypłynęły z Memfis i Helenji do Missisipi, wróciły nazad, bez osiągnienia żadnego skutku.

Izba przedstawicieli pochwaliła proklamację pana Lincoln, ściągającą się do wyzwolenia niewolników 78miu głosami przeciw 51.

PARYŻ, niedziela 28 grudnia wieczorem. Dziennik Patrie utrzymuje, że może potwierdzić krążącą wiadomość, że pan Elliot ma poruczenie umówić się w Konstantynopolu, o powiększenie Grecji, przez ustępstwo królestwu przez Turcję Epiru i Tessalji.

Dziennik France oznamuje, że p. Elliot doręczył dnia 25 grudnia rządowi greckiemu notę, tyczącą się wysp Jońskich.

Przegląd wszechstronny.

Widnokrąg francuzkiéj literatury poczyna się wyjaśniać. Nikną powoli fantastyczno-szalone kłęby owych chmur i tumanów, które przez tyle lat w takiéj pomroce całą Europę trzymały. Dziwaczny a egoistyczny świat ułudy ustępuje miejsca ciepłym i ożywczym promieniom wschodzącego słońca, które wszystko rozwidnia i wszystko ogrzewa. Ogromne zmiany zaszły w literaturze francuzkiéj! Przed kilku jeszcze laty pisarz francuzki z taką obojętnością analizował w swoich romansach serce i duszę człowieka, jakby ten był tylko mrówką lub innym owadem na przedmiotowém szkle mikroskopu: chodziło mu tylko o rozbiór anatomiczno-chemiczny myśli i uczuć ludzkich. Dziś postać rzeczy się zmieniła. Myśliciel-poeta począł poglądać na duszę ludzką, nie już jako malarz na krajobraz, w którym tylko pragnie wypatrzyć piekną lub dziką jego stronę, lecz jako dobry a przedsiębierczy gospodarz, który się stara użyźnić jałowe jego grunta, spuścić zgniłą wodę, wyplenić chwasty i głogi porosłe na roli.

A przecież nie jest to bezmyślna utylitarność, która wpakowana do poezji taki niesmak i nudę sprawia, a zaszczepiona w drgające tętna życia, odbiera mu cały urok, paraliżuje jego ruchy; nie jest to utylitarność, któraby chciała uczucia zamienić na brzęczącą monetę, a z kości przodków naszych wyrabiać fosforan wapna. Dzieła, o których mowa, nie są to owe dwulice utwory, w których autor gwałtem stara się pożenić naukę z poezją, abstrakcyjną prawdę z wybujałą fantazją, tak jakby można było gwiazdę sprowadzić z wyżyn niebieskich i wsadziwszy ją do lichego świecznika oświecić wnętrze gorzelni lub browaru. Takie nienaturalne związki rodzą w nas podobny wstręt, jakbyśmy pokosztowali soli zmieszanéj z cukrem.

Bynajmniéj—w tych utworach nie znajdziesz utylitarności, jest tu tylko miłość bliźniego—miłość, nie zasadzająca się na samych tylko wykrzyknikach i tęsknych żalach, lecz wsparta powagą rozumu i doświadczenia, i dążąca śmiałym krokiem do obalenia zawad i przeszkód na drodze prawdy i ludzkości. Miłość zaś jest poezją, a najwyższym jéj szczytem mądrość—skąd też podobne utwory uczą i bawią, a prawda tak cudnie, tak pięknie tu jest przystrojona, że niepodobna jéj nie ukochać, niepodobna wskazać, gdzie się kończy idealność a gdzie rzeczywistość zaczyna. Myśliciel, szukając tu prawd, musi zaczerpnąć poezji; poeta, choćby był motylem, musi pa swych skrzydłach pyłek prawd unieść. I jedni i drudzy wychodzą z téj świątyni, jakby z pysznego gotyku pokrzepieni na duszy, radośni na sercu: tu bowiem, patrząc na ideały mistrzów, wznieśli się myślą aż do prawdy wiekuistéj. Jednym z takich romansów jest bezsprzecznie arcydzieło Wiktora Hugo „Nędznicy.“ Wyliczać zalety tego utworu nie widzim potrzeby, zrobiono to i bez nas, zresztą, miarkując z licznych wydań, tłómaczeń i rozkupu, widoczną jest rzeczą, że ogół go pojął i należycie ocenił. Są tu wprawdzie niektóre wady i usterki, lecz gdzież ich niema? Złośliwi jednak krzykacze (nie mówim krytycy), którzy i najświętszych nawet prawd nie przepuszczą, kamieniem nie rzuciwszy, tu i ówdzie rozgniewali się nie na żarty i piórem umaczaném w żółci napisali niepozwalam i uciekli na Pragę? O cóż im chodziło? czy o niepotrzebne ustępy o kanałach, szwargocie etc.? bynajmniéj—ot tak sobie, ujrzeli światło, zlękli się i potępili je. Jednych popchnęła na pole przeciwieństwa zazdrość, innych nienawiść do wszystkiego co wielkie a prawdziwe, innych wreszcie własny interes... Bądź jak bądź Nędzników czytają i odczytują, i to nietylko piękne czytelniczki, nie tylko młodzież niedoświadczona, tak pochopna do nowinek, lecz najwięksi publicyści, uczeni, mężowie stanu—ba, nawet Garibaldi.

Pierwéj jeszcze ukazały się inne dwie książki, które również podjęły stronę uciśnionego; jednakże nierównie więcéj znalazły przeciwników niż pierwsza. Są to l'Amour i la Femme Micheleta. Rozgłos ich jednak był wielki. Mnóstwo krytyk, recenzij i „krzyków“ podniosło się zewsząd, nie tylko we Francji, lecz w całéj Europie. Nawet nasze czasopisma wiele o nich rozprawiały. W ogóle jednak, potępiono te dzieła. Dla czego? autor bowiem obraził obie połowy rodu ludzkiego, choć życzył im najlepiéj: mężczyznom niepodobało się zbytnie idealizowanie kobiety, kobiety zaś oburzyły się na autora, że chciał przyciąć motyle ich skrzydełka, że zaprzągł do obowiązków, że tylko prawowicie kochać się dozwolił, że wreszcie targnął się aż na ich emancypację! Horrendum!

Lecz nie o tych dziełach zamierzamy dzisiaj mówić. Przed nami leży w téj chwili skromniutka „i z pierza i z mięsa“ książeczka, któréj tytuł również skromny, brzmi jak następuje: „La Famille, leçons de Philosophie morale etc. par Paul Janet.“ Z tytułowéj jednak karty dowiadujemy się, że to jest czwarte już wydanie i co ważniejsza, uwieńczone przez akademję francuzką. A choć złośliwie języki i to i owo prawią o téj akademji, jednak zaprzeczyć niepodobna, że jéj uznanie nie małego wdzięku i zalety przydaje książce. Tak to nawet i w literaturze wiele rekomendacja znaczy.

Po przeczytaniu całego dzieła, jeszcześmy się więcéj utwierdzili w mniemaniu naszém. Jest to skromny wizerunek zacisznego życia rodziny, ze wszystkiemi jéj odmianami, przejściami, weselem i smutkiem, radością i żałobą. Autor nie ubarwia przedmiotu, nie sili się na paradoks, nie zdumiewa porywającym stylem, nie idealizuje, lecz zwolna i poważnie, przebiega główniejsze szczegóły domowego pożycia, maluje z natury najplastyczniejsze jego strony, i te wszystkie obrazy umiejętnie otacza ramami obowiązków, które dziwnie łatwo i dobitnie umie wyjaśnić, wytłómaczyć i określić.

Utwór ten rozpada się na dziesięć „Nauk“ czyli rozdziałów, poprzedzonych dość obszerną przedmową, w któréj autor wytyka cel tych nauk i środki, jakich się ma trzymać przy ich wykładzie, a porównywając dzisiejszą rodzinę z patryarchalną, pierwszéj przyznaje wyższość, jako więcéj zbliżonéj do praw przyrody, jako wyzwolonéj z pod despotyzmu naczelnika rodziny. Pomiędzy innemi mówi: „Wolność wyboru w związkach małżeńskich, większa ufność pomiędzy małżonkami, silniejsza miłość dzieci ku rodzicom i nawzajem większa równość, a zatém większa przyjaźń pomiędzy rodzeństwem, większa łagodność w wychowaniu—owoż, niezaprzeczone dobrodziejstwa dziśczesnych naszych obyczajów.“

Malując w pierwszéj nauce: „Zycie rodziny,“ pięknie wystawia nam autor szczęście. „Mam mówić o szczęściu, powiada, lecz cóżto jest szczęście? pytanie roztrząsane przez wszystkie szkoły filozoficzne, co mówię? przez wszystkich ludzi, pytanie, o którém póty spierać się nie przestaną, dopóki stanie ludzi co cierpią i myślą, dopoki ostateczne tajnie duszy i życia nie zostaną odsłonione. Nie zgłębiając tych otchłani, a tylko posiłkując się kilku zdrowemi myślami dostatecznemi dla przedmiotu, który nas zajmuje, sądzę, że można powiedzieć, iż najprawdopodobniejszą cechą szczęścia, cechą przez wszystkich uznaną, jest spokój. Lecz są dwa rodzaje spokoju: jeden, bezwładny i ponury, jest przeczeniem życia i czucia—jest to spokój kamieni i trupów; drugi zaś jest harmonijnym rozkwitem wszystkich władz żyjącéj czułéj i myślącéj istoty.... Najżywotniejszemi i najczystszemi źródłami szczęścia ludzkiego, są nasze skłonności; pomiędzy zaś niemi, dwie zdają się być najwłaściwsze dla ludzi, i jedynie zdolne całkowicie przepełnić serce nasze: jest to miłość małżeńska i ojcowska, czyli macierzyńska....“

Ustęp ten przytoczyliśmy dla tego, aby wskazać podwaliny, na których autor wznosi swą piękną budowę. Nie możemy tu pominąć jeszcze niektórych niby kamieni węgielnych, bez których trudnoby było zrozumieć i myśli przewodniczącéj autorowi w dalszéj pracy i charakteru całego dzieła.

Wyliczając obowiązki rodziny względem siebie, jéj solidarność i całość, powiada: „Rodzina jest podległością, nie mówię tego by ją poniżyć, owszem, chciałbym przez to ją wywyższyć; jest to bowiem szlachetna podległość, gdzie każdy wszystko wszystkim oddaje,“—czyli innemi słowy, każda jednostka rodziny tworzy z pozostałemi nierozdzielną, spółistotną całość. Tysiączne nici obowiązków łączą się, wiążą, krzyżują i tworzą z ojca, matki, dzieci, jednolitą całość. Sam nawet naczelnik rodziny istnieje nie dla tego, by mu służono, lecz aby sam służył rodzinie. Stąd też i miłość żyje poświęceniem, jest cała w przedmiocie ukochanym, i ponieważ cechą jéj jest wzajemność, przeto każdy ile daje, tyle otrzymuje: wyjąwszy godność i cnotę, miłość nic dla się nie chowa, jest bezinteresowna, uboga, naga.“

Wychodząc z téj zasady, autor przebiega, dość jednak dorywczo, rozmaite warunki jakie mieć należy na względzie, tak przy zawiązywaniu rodziny, jak po jéj utworzeniu. Wystawiając szkodliwe skutki niejednostajności charakterów w pożyciu małżeńskiém, słuszną czyni uwagę, że tylko na wzajemnéj pobłażliwości opiera się szczęście i pomyślność małżonków. Prawda od wieków uznana, lecz jak rzadko wcielona w życie!

W drugiéj nauce są wyłożone obowiązki naczelnika rodziny—jako męża. Autor kobiétę stawi na równi z mężczyzną, słusznie jednak rozróżnia ich przymioty, obowiązki, zakres działań. Bynajmniéj nie podziela zdania owych pseudo-filozofów, co pragnąc kobiétę przerobić na mężczyznę, czynią z niéj istną karykaturę. Nie ujmując jéj rozsądku, odróżnia jednak dwa jego rodzaje: męzki i żeński. Że zaś pierwszemu, opierając się na zdaniu samejże kobiéty (pani Rémusat), przyznaje większą rozciągłość, następność (suite) i bezstronność, ztąd usprawiedliwia zwierzchnictwo męża w rodzinie, wsparte jeszcze siłą materjalną, konieczną do opiekowania się słabszemi istotami. Wszakże, pomimo téj wiekowéj wyższości, chrześcijanizm i oświata nie dozwala być mężczyznie panem kobiety, lecz tylko naczelnikiem rodziny w ściśłém tego słowa znaczeniu. A i w takim nawet razie mąż obowiązany jest, oprócz oznaczonych prawem obowiązków, zachować te, które moralność przepisuje, a mianowicie dokonać ukształcenia swéj małżonki, wtajemniczyć ją w swe zajęcia, radzić się, wspóldziałać, być wiernym; „bo przeniewierzenie się męża, mówi autor, nie jest mniéj występném od niewierności małżonki, a nawet częstokroć mężczyznę trudniéj niż kobietę usprawiedliwić.“ Z tych kilku szczegółów widzimy, że autor „Rodziny“ zgadza się w wielu miejscach z autorem „Kobiety i Miłości.“

(D. n.)

Przegląd

Pism czasowych.

Gazeta Polska (do N. 295).

— Piszą z Krakowa d. 20 grudnia: Dzisiaj odbyła się uroczysta inauguracja nowo zatwierdzonego rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, d-ra Czerwiakowskiego. Ustępujący z urzędu rektorskiego Dr. Dietl powitany serdecznemi słowami nowego rektora, zdał z całorocznego urzędowania swego sprawozdanie, często przerywane rzęsistemi oklaskami słuchaczy. Z kolei Dr. Czerwiakowski zabrawszy głos po poprzedniku swoim, żegnał rzewnemi i gorącemi słowy ustępującego kolegę, oddając hołd licznym zasługom jego dla wszechnicy i kraju, i nazywając go mężem serca, myśli i czynu. Wspaniałe wrażenie wywarło przy téj sposobności wystąpienie senatu akademickiego w togach, dawnym zwyczajem akademickim i z nowemi insygnjami uniwersyteckiemi. Rektor i dziekani mieli na sobie złote łańcuchy z medaljonami, na których tarczy wyobrażone są dwa berła na tle niebieskiém: herb uniwersytetu Jagiellońskiego. Ogniwa łańcucha utworzone są z bereł na krzyż złożonych, otoczonych wieńcem wawrzynu i koroną. Medaljon spoczywa na ośmiokończystéj gwiaździe, otoczonéj również wieńcem. Niemniéj wybornéj roboty są godła wydziałów t. j. laski, na których wśród złoconych arabesków spoczywają posążki znakomitych mężów uniwersytetu Jagiellońskiego. Po skończonéj inauguracji, ustępujący z urzędu swego rektor Dietl, zaprosił professorów i kolegów na wspólny obiad pożegnalny.

— Piszą z Krakowa: Z akademickich spraw donoszę, że ministerjum odesłało nareszcie do senatu statuta akademickiego Towarzystwa wzajemnéj pomocy i czytelni akademickiéj, robiąc poczynione zmiany warunkiem do potwierdzenia. Pomimo jednak, że wszystkie zmiany od razu przyjęte zostały, a zatém wszelka trudność uchylona, przecież komissja gubernjalna w Krakowie, któréj ministerjum ostateczne potwierdzenie zostawiło, mimo nalegań rektora Dietla, namyśla się jeszcze i rezolucji ani widać. Liczba uczniów na akademji wynosi tego roku 420.

— Dalsze rozwinięcie Teorji tworzenia się połączeń chemicznych na podstawie ruchu wirowego atomów, odczytane na posiedzeniu C. K. Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, d. 11 października 1862 r. przez D-ra Czyrniańskiego prof. chemji w Uniwersytecie Jagiellońskim, wyszło w tych dniach z drukarni Uniwersytetu w Krakowie. Zeszyt ten o 20 stronicach mówi o działaniu na siebie atomów i o ich ruchach. Zwracamy nań uwagę specjalnie się tym przedmiotem zajmujących, równie jak na wszystkie prace professora.

— Piszą ze Lwowa: W tym roku ponieśliśmy wiele bolesnych strat w naszych weteranach, a znowu smutną odbieramy wiadomość, że ogólnie poważany Józef Puzyna, major b. w. pol. z r. 1831, a były oficer z wojen Napoleońskich, dnia 30 listopada r. b. umarł niespodzianie w majętności swéj Słobódce, w obwodzie Kołomyjskim. Już w 1800 r. kiedy legjony nasze przebiły się przez Karpaty, Józef Puzyna acz młody jeszcze, wstąpił do półku lekkokonnéj artylerji pod komendą Włodzim. Potockiego do baterji Wład. hr. Ostrowskiego—następnie marszałka sejmu z r. 1812 pod rozkazami jenerała Rappa wytrzymał półtora roku oblężenia w Gdańsku....

— Piszą ze Lwowa: Wydział miejski m. Myślenic na posiedzeniu 18 b. m. odbytem uchwalił jednogłośnie wniesienie petycji do sejmu wkrótce zebrać się mającego, o wyłączenie miast mniejszych z okręgów wyborczych wiejskich, połączenie kilku miast w jeden okrąg wyborczy, podobnie jak w prowincjach niemieckich i zaprowadzenie w nich wyborów pośrednich na sposób gmin wiejskich, a wreszcie o przypuszczenie do wydziału w wyborach księży wikarjuszów, tak niesłusznie postawionych przez statut krajowy niżéj urzędników prostą manipulacją się zajmujących i często nieznających potrzeb ludności. Zapewnie i inne miasta mniejsze do okręgów wiejskich przyłączone, nieomieszkają dopominać się o przyznanie im uprawnień odpowiednich ich stanowisku, rozwojowi i interesom tak odmiennym od gmin wiejskich, zwłaszcza, że przeważna część deputowanych wiejskich składa się z włościan nieposiadających odpowiedniego wykształcenia.

— W dniu 13 b. m. po długiéj i ciężkiéj chorobie, zszedł z tego świata w m. Kaliszu ks. Kanonik Józef Herbich, proboszcz parafji Tykadłowskiéj, prefekt gimnazjum, członek Rady Opiekuńczéj. Mąż ten jaśniał wszystkiemi przymiotami duszy tak pięknie i wzniośle, że nie ma w Kaliszu i okolicach człowieka, któryby plamę na nich mógł odkryć. Jako kapłan, wzorowych obyczajów, poważny bez przesady, religijny bez przesądów, wymówny na kazalnicy bez zarozumiałości. Jako proboszcz, dbały o dobro parafji. Jako syn, pracujący na utrzymanie zgrzybiałego ojca. Jako członek Rady Opiekuńczéj, czynny nietylko w wyszukiwaniu funduszów, lecz umiejący wynaleźć prawdziwą nędzę, aby ją wesprzeć. Jako prefekt gimnazjum, niepospolitego taktu w prowadzeniu i umoralnieniu młodzieży, doskonały nauczyciel, serdeczny i poczciwy kolega. Fakt najlepszym tego dowodem: kiedy w roku zeszłym zgromadzeniu nauczycielskiemu władza edukacyjna pozwoliła ze swego grona wybrać czasowo zwierzchnika szkoły, wszyscy jednozgodnie oświadczyli się za ks. Herbichem. Pełnił też przyjęte obowiązki z całą godnością aż do chwili, w któréj nadwątlone zdrowie niedozwoliło mu zajmować się niemi daléj.

— Piszą z Krakowa: Wydział filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego jeszcze w zeszłym zadecydował roku, że drukiem ogłoszone prace p. Józefa Łepkowskiego dają mu prawo do uzyskania stopnia docenta archeologji średniowiecznéj a szczególniéj polskiéj i słowiańskiéj. Następnie przyjęto wypracowany przezeń program przyszłego wykładu, a przed kilku dniami odbyto z p. Łepkowskim egzaminacyjne colloquium. Wszystkie niemal uniwersytety europejskie mają od lat kilkudziesięciu już profesorów archeologji średniowiecznéj, u nas tylko nigdy przedmiot ten po polsku wykładanym nie był; nie wiele nawet w literaturze naszéj mamy książek, któreby specjalnie archeologję i historję sztuki traktowały. Tém bardziéj więc pożądaną jest nowa katedra, którą zapew

nie wkrótce zajmie p. Łepkowski jako docent przez władze nominowany.

— P. Józef Grajnert wydał temi dniami swoje „Piosnki i Dumki" zbiorek 1 (Warszawa, 8-ka, 76 str.) P. Grajnert pracami swojemi dawno sobie zasłużył na dobre imię u ludzi, co i talent i jego użycie ocenić umieją. Wszystko co pisał i pisze, świadczy o tak zacnym trudzie około daru bożego, jaki mu wydzielono, o takiém pragnieniu wykształcenia i staraniu o nie, o takiéj przytem rzadkiéj u nas skromności i prostocie ducha, iż niepodobna poecie odmówić najszczerszego współczucia. Przebiegając ten zbiorek tak czystych natchnień, tak niewinnego wątku, napojony poezją ludową, jéj formą, jéj szczerotą uroczą, złożony z piosnek uczuciami rzewnemi i szlachetnemi przejętych, odzywa się w sercu wspomnienie miłe młodych lat, otacza nas jakby woń młodości. A któżby za to nie był wdzięczen autorowi? Położona na czele pieśń do poezji jest bardzo wzniosła i piękna, cały zbiorek następny już innym tonem nócony schodzi w dolinę wiejską, na pola i łąki, nad strumienie i w bory i uplata się z polnego kwiecia, z liści mogilnych, z gałęzi wyschłych jesiennych. Są tu bardzo szczęśliwie wyśpiewane piosenki jak Wiatr śliczna pieśń Nad Kolebką (jedna z najudatniejszych), Dzwon, Dziecię Mędrcem, Stara piosenka i t. d. Przekłady z Geibla, Goetego, z Musset'a są także bardzo wdzięczne. P. Grajnert słusznie naśladuje często formę piosnki ludowéj, która najwłaściwiéj do jego talentu przypada; i równie słusznie trzyma się w kole fantazji. podań i pieśni wiejskich, bo te naturze jego najlepiéj odpowiadają. Nie brak mu jak w „Pieśni do poezji" i wyższego natchnienia, ale to przychodzi w chwilach wybranych, a poeta z poszanowaniem prawdy swéj piersi nie zmusza się do nócenia tego co w niéj nie bije. Piosnki też te czuć, że są istotnie wyśpiewane z potrzeby serca i ducha, i dla tego tak są wdzięczne i piękne. Sam fakt wydania dziś poezji już mówi za zacnym pieśniarzem, jest to poświęcenie pozostać poetą w te czasy,gdy nawet wziętsza daleko proza wyszła z obiegu, a poemat zdaje się prawie archeologicznym zabytkiem, takeśmy daleko od tych dni szczęśliwszych, gdy poezje drukowano i czytano. Na okładce stoi też... nakładem autora... dowód, że książeczka piękna, miła, serdeczna, i niewielka (o 76 stronnicach) nie znalazła nakładcy między kilkudziesięciu księgarzami stolicy, choć i imię autora przecię jéj mogło utorować drogę. Ciekawą jest rzeczą, kto przemoże? czy publiczność wprzódy czytać zacznie, czy nakładcy drukować? Zdaje się, żeśmy świadkami jakiegoś zakładu dziwnego, z którego korzystają najwięcéj francuzkie książki, bo tych się teraz daleko więcéj rozchodzi. Być bardzo może, iż literatura nasza,—co nie daj Boże—będzie musiała przedwcześnie zażyć otium cum dignitate.. i z założonemi rękami spocząć na zeschłych laurach pierwszéj połowy stulecia. Tłómaczą się często obżałowani, że dziennikarstwo pochłonęło pracowników i prace.. obliczywszy się z dziennikami i ich działalnością nader skromną, szczególniéj w sferze literatury właściwéj, uśmiechnąć się potrzeba na tę nieszczęśliwą wymówkę.

— Dzieje Starego i Nowego Testamentu, krótko zebrane dla dzieci, przejrzane i poprawione przez Ks. Walerjana Serwatowskiego, wyszły nakładem Gebethnera i Wolfa, drukowane w Lipsku, w bardzo ozdobném wydaniu z drzeworytami, których rysunki prawdziwą artystyczną mają wartość. Książeczka ta, kosztująca półtrzecia złotego, za zbytkowne prawie wydanie pod względem papieru, illustracji, odbicia uważać się może. Imię duchownego, który ją poprawił, jest rękojmią najlepszą wartości. O rozpowszechnieniu wątpić nie można.

— Jan Zacharjasiewicz napisał nową powieść pod tytułem: W Przededniu. Powieść ta wyjdzie w trzech tomach na początku roku przyszłego i zamieszczoną będzie w jednym z dzienników wychodzących we Lwowie.

— Listy prywatne doniosły już nam były uprzednio, że p. J. I. Kraszewski usunął się od naczelnego kierownictwa Gazety Polskiéj. Obecnie wyczytaliśmy jego pożegnanie. Niemogąc wdawać się w wyłuszczenie powodów tego usunięcia, poda emy tu przynajmniej odezwę p. Kraszewskiego:—„Prawie lat cztery ubiega, gdyśmy rzucając spokojne literackie zajęcia całego życia, przyszli z ofiarą sił niewielkich, pracować na nowém dla nas polu dziennikarstwa. Czyśmy temu zadaniu podołali lub nie, sądzić niemamy prawa; nie przez udaną skromność, ale z głębi przekonania powiemy tylko, że się do żadnéj nie przyznajemy zasługi. Usuwamy się od Redakcji Gazety z tém pocieszającém przekonaniem sumienia, żeśmy, przynajmniéj z dobréj woli i rozmyślnie, nie uczynili złego, żeśmy szli drogą, jaką nam dyktowało pojęcie obowiązków. To co nas na téj drodze spotykało, świadczy, żeśmy, ile sił stało, i wytrwać umieli.

„Żegnając życzliwych czytelników i współpracowników Gazety i dziękując im za okazywane współczucie, za chętną pomoc i poparcie, potrzebujemy wytłómaczyć, że nie żadna różnica przekonań, zasad i poglądów, nie żadna niezgoda w zdaniach — ale czysto osobiste okoliczności, chęć powrótu do zatrudnień właściwszych powołaniu, spowodowały ustąpienie nasze, z dobréj woli. Dziennik, którego zasady są znane czytelnikom, pozostaje z niemi, gdyż one są jego podstawą, stanowią jego charakter, którego współpracownictwo żadne zmieniać nie powinno; pójdzie on tą samą drogą sumiennéj pracy, jakąśmy go starali się prowadzić.

„Życzym mu szczerze powodzenia. J. I. Kraszewski.

D. 24 grudnia 1862 r.

Redakcja Gazety Polskiéj, boleśnie dotknięta ustąpieniem z przewodnictwa jéj gronu pana J. I. Kraszewskiego, którego zasługi, niezmordowaną pracę, wytrwałość w przeciwnościach oraz prawdziwie koleżeńskie obejście wysoko cenić przywykła i w wdzięcznéj zachowa pamięci, równocześnie z doniesieniem o zmianie naczelnego redaktora, oświadcza czytelnikom, że poniesiona strata nie zmieni w niczém zasadniczego kierunku, w którym Gazeta Polska od początku swego istnienia występowała.

— Walne zebranie Towarzystwa centralnego rolniczego dla W. Ks. Poznańskiego, nastąpiło dnia 18 grudnia r. b. na wielkiéj sali Bazarowéj przy udziale stu kilkudziesięciu członków i w obecności dwóch urzędników policyjnych ku temu delegowanych. Po zagajeniu obrad, przez szanownego prezesa p. Adolfa Łączyńskiego, wybrany przez aklamację dr. Libelt na przewodniczącego walnemu zebraniu, powołał na sekretarzy pp. Juljana Bukowieckiego i Feliksa Wizego. Według przyjętego porządku dziennego odczytał p. Bukowiecki protokół z ostatniego walnego zebrania, a następnie p. Kantak. sekretarz zarządu, zdał sprawę z czynności tegoż zarządu, z ubiegłego roku. Z sprawozdania tego to tylko przypominamy, że skutkiem zabiegów i wystąpienia p. Kantaka na ubiegłym sejmie berlińskim, tenże sejm zalecił rządowi do uwzględnienia wniosek p. Kantaka, dotyczący uznania centralnego Tow. rol. dla W. Ks. Poznańskiego, że zarząd o pomyślnym skutku tych starań nie wątpi, skoro już rząd zezwolił na wystawę powszechną rolniczą, odbyć się mającą w Poznaniu, w czerwcu roku przyszłego. Zarząd powierzył p. Żółtowskiemu z Niechanowa, urządzenie wystawy. Po odczytaném sprawozdaniu, wzywa przewodniczący, ażeby zgromadzenie powstaniem wynurzyło uznanie zasług najpierw p. Kantakowi, za jego dzielną na sejmie obronę sprawy Towarzystwa i p. Szczawińskiemu za tak szczęśliwe pokierowanie odbytéj wystawy gostyńskiéj. Skutkiem postanowienia zarządu, objawionego w sprawozdaniu p. Kantaka walnemu zebraniu, że termin wystawy powszechnéj na miesiąc czerwiec oznaczony, dyskussja wszczęta przez p. Mrowińskiego, który miesiąc październik za stosowniejszy ku temu celowi uważa, dość żwawo się toczy. Wielorakie przeciw i za tém podnoszą się głosy, aż spór ten rozstrzyga p. Kantak oświadczeniem, że według statutów wybór czasu należy do zarządu, że zatém głos zebrania tylko jako życzenie wyrażonym być może. Następnie odczytał skarbnik p. dr. Szafarkiewicz referat ze stanu kassy Tow. w upłynionym roku. Do przeglądu rachunków wybrana taż sama co w roku zeszłym komissja, złożona z pp. Buchowskiego, Cegielskiego i Mycielskiego z Kobylopola. Poczém przystąpiono do wyboru nowych członków zarządu, w miejsce trzech wylosowanych pp. Guttrego, Kantaka i ks. Janiszewskiego. Gdy przytomni pp. Kantak i ks. Janiszewski oświadczyli, że żadną miarą przyjąćby niemogli na nowo urzędu dotąd piastowanego, wybrano na ich miejsce pp. Jackowskiego, Kosińskiego i Anastazego Radońskiego. Nastąpiły sprawozdania z wydziałowych prac. Pan Jackowski referował z wydziału rolnego, w którym rozważonym był temat: Jakie płodozmiany zaprowadzać wypada w gospodarstwach z gorzelnią i bez gorzelni. Pan Żychliński Bronisław z wydziału chowu inwentarza referował z rozprawy: Jaka pora kocenia owiec w naszych gospodarstwach jest najstosowniejsza. Wydział uznał za ogólną normę termin kocenia przypadający w czerwcu, które to zdanie spowodowało niejaką dyskussję w walnem zebraniu. W imieniu tegoż wydziału chowu inwentarza podaje p. Arendt wniosek już w czerwcu podany, ale nie poparty, ażeby zarząd obmyślił środki sprowadzania ogierów i buhajów rasowych, w celu poprawiania koni i bydła rasowego; który to wniosek zebranie przyjmuje. Z kolei p. H. Szuman czyta sprawozdanie z obrad wydziału ogólnego, Wydział trudnił się głównie roztrząsaniem kwestji, jaki najstosowniejszy byłby zaprojektowany zakład rolniczy w Kurniku, i uchwalił, że zakład ten być powinien raczéj akademją, nie zaś szkołą, a więc z wolnością akademicką, nie zaś z zaprowadzonym rygorem szkolnym, że ma nosić przeważnie charakter externatu, nie wykluczając internatu. Również zgodził się wydział na to, że wykształcenie młodego rolnika powinno iść tym porządkiem, iżby nauka praktyczna poprzedzała dalsze na akademji kształcenie teoretyczne. Po załatwieniu tych prac wydziałowych referował p. Buchowski, jako jeden z komissji wybranéj, celem rozważenia, czy potrzebném jest zawiązanie Tow. ubezpieczenia od ognia i gradobicia dla W. Ks. Poznańskiego. Komissja uznała tę potrzebę, i wnosi, by wybrano znowu komissję z trzech, któraby statuta takiemuż Towarzystwu odpowiednie wypracowała i przyszłemu walnemu zebraniu przedłożyła. Wniosek przyjęty. Wybrani do komissji pp. Buchowski, dyr. Morawski, Ad. Żółtowski. Następnie p. Urbanowski odczytał gruntownie opracowaną rozprawę swoję, dotyczącą sączkowania w ogóle, a mianowicie o własnych doświadczeniach poczynionych przy sączkowaniu w Mystkach i Wierzchnicy. W końcu dołączono wnioski, aby zarząd postarał się, by z pomocą Tow. Roln. po wszystkich księstwa powiatach były zaprowadzone fabryki sączków(drenów) daléj: by sprawozdania do zarządu bywały nadsyłane o liczbie i rezultatach tak szerzonego sączkowania, przyjęto jednomyślnie i przekazano zarządowi do rozwagi. Zgromadzenie z takiém zadowoleniem wysłuchało pracy p. Urbanowskiego, że w dowód uznania tejże zebrani wśród głośnych pochwał z miejsc powstawali. Takaż sama nagroda spotkała dwa przeczytane następnie sprawozdania z odbytéj latem za granicą podróży, jedno, p. Mrowińskiego zawierające bystre i jasno wypowiedziane spostrzeżenia nad zwiedzanemi w Anglji gospodarstwami i wystawą londyńską, co do machin rolniczych; drugie sprawozdanie, również z zadowoleniem przyjęte, było p. Jakóba Stanowskiego, o koniach w Anglji, Francji i Wirtembergji tego roku widzianych. Jeszcze p. Bronisław Żychliński na wniosek wydziału chowu inwentarza, miał przeczytać rozprawę swoję o koniach, dnia poprzedniego na zebraniu wydziałowém z wielkiém zadowoleniem odczytaną, lecz po tak obszernéj pracy p. Stanowskiego, również o koniach traktującéj, po tylogodzinnych już obradach, p. Żychliński wniósł, by go z tego zwolniono. Gdy żadnych nie postawiono wniosków, ni z łona zebrania ni zarządu, przewodniczący sessję rozwiązał. Po czém strudzeni obradami zasiedli w wspólném gronie poufném do obiadu, ożywionego licznemi toastami. P. Łęczyński między innemi zaproponował składkę na rzecz pomnika dla zgasłego poety Syrokomli. Ucztujący złożyli w oka mgnieniu sto kilkadziesiąt talarów.

Gazeta Warszawska (do N. 295).

— Starożytny zwyczaj przodków naszych nakazuje nam w dzień wigilijny u spólnego stołu spożywać wieczerzę — główną potrawą téj zastawy są ryby. W chwili więc, gdy wszystkie gosposie zajęte są kupowaniem i przyprawianiem ryb, gdy mężowskie kieszenie dobrze czują drożyznę tego produktu — nie od rzeczy będzie wspomnieć, iż zaniedbane rybołówstwo jest dla kraju naszego przyczyną nie jednéj szkody. Najznakomitszą z nich jest ta, jaka wynika z wyprowadzenia znacznéj summy pieniężnéj za granicę dla kupna ryb. Według cyfry zamieszczonéj w statystyce urzędowéj, przywóz ryb do kraju naszego rocznie wart jest przeszło półczwarta miljona złotych do rachunku tego nie wchodzi przywóz z Cesarstwa. Cyfra ta, mamy zupełne prawo mniemać, jest jeszcze za niską, ponieważ w niéj mieszczą się także summy na kupno śledzi przeznaczone. Świeża ryba idzie do nas najwięcéj z jezior pruskich. Podobny stan rzeczy nie dziwiłby nas zupełnie w kraju pustynnym, nie posiadającym rzek, jezior, stawów; ale każdego słusznie zadziwi, gdy powiemy, że przestrzeń zajęta pod wodami jeziornemi wynosi 1,590 włók (czyli 5 mil kwadr.); według zaś innych podań, w dobrach prywatnych znajduje się rzek, jezior i stawów 6196 włók i 7,791 błot mniej więcéj wodnistych. Inne kraje, jak np. Czechy, nie posiadają ogółem więcéj nad 1/3 tej przestrzeni, jaka u nas mieści się w dobrach prywatnych, a nietylko że wystarczają na wszelkie krajowe potrzeby, ale znaczną ilość wybornéj ryby wywożą do Wiednia i Lintzu. Najnaturalniejszą przyczyną tego dobre gospodarstwo rybne. Gdy my, kilkoma lepiéj urządzonemi zakładami, jak w Rykach gdzie produkują ryb za rs. 6,000, w Falentach za 3,000, Siemieniu (dzierżawa samych stawów, 60,000 złp.) w Michrowie za Tarczynem i kilku innych, poszczycić się możemy, za granicą każdy kawałek wody doskonale jest pielęgnowany, strzeżony od wyławiania zarybku, czy to przez ludzi, czy przez mniéj od nich drapieżne zwierzęta. Posiadając taką obfitość wód, przy niewielkiéj pracy i staraniu możnaby w krótkim czasie doprowadzić kraj do tego, iżby nie potrzebował robić zakupów za granicą, a cena ryby dziś tak wysoka, przy obfitości produktu stałaby się umiarkowańszą, przystępniejszą klassom mniej zamożnym. Literatura nasza liczy kilka dobrych przewodników pod względem hodowania ryb i urządzania stawów. Pominąwszy stare dzieła Kluka, wspomnimy o Rybactwie Leśniewskiego i Gospodarstwie stawowém Zygmunta Gawareckiego i Albina Kohna. Znajduje się także broszurka, tłómaczona Costy, o sztuczném wylęganiu ryb.

— Piszą ze Lwowa pod 17 grudnia: — W okręgu wyborczym większych właścicieli ziemskich, w obwodzie Samborskim, wybrany został wczoraj deputowanym na sejm krajowy, na miejsce hr. Aleksandra Fredro, który złożył mandat poselski, p. Alfred Młocki, właściciel Sarnca, w obwodzie Brzeżańskim.

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKIEGO.

Z powiatu Wileńskiego.

......Przejeżdżając przez miasteczko Bolniki w powiecie Wiłkomierskim położone, niepomału zdziwieni zostaliśmy zupełnie odmienioną fizjonomją tego miejsca: inną ona była jeszcze przed kilku laty.

Była tam karczma, był i żyd w karczmie; bo jakże miasteczko ma być bez karczmy, albo karczma bez żyda! jedno z drugiem tak się u nas zrasta, jak się zrasta żółw' ze skorupą. Mówiąc o téj karczmie, można było do niéj zastosować wiersz Massalskiego:

„Ojciec kaszlów i katarów,
Wiatr w dziurawe świszcze ściany,
Po kątach w miejcu zegarów,
Tną kuranta tarakany."

Dziś téj karczmy, tego przybytku próżniactwa i pijatyki, niema śladu. Zakupił ją (jak mnie objawił tameczny mieszkaniec) proboszcz Bolnicki ks. Dominik Opolski, i dodawszy nowego materjału wystawił kształtny i wygodny dom dla służby kościelnéj, dla ubogich, i dla uczenia dzieci katechizmu.

Przejęty czcią i uszanowaniem dla takiego proboszcza, westchnąłem i zaniosłem gorącą prośbę do Boga, żeby takich proboszczów było jak najwięcéj.

Zwróciłem się do mego opowiadacza, i widząc, że kościoł przedtém znękany wiekiem i nachylony do upadku, dziś jest dźwignięty i przyozdobiony, zapytałem: kto na to koszta łożył?

— Ksiądz proboszcz, a obywatelele i włościanie składką i osobistym trudem wspierali proboszcza. Odebrał on raz nawet bogatą ofiarę do kościoła. Kto zaś był tym dobroczynnym dawcą, jest to dla niego dotąd tajemnicą; ale nie jest to tajemnicą dla Tego, którego ziemia i niebo ogarnąć nie mogą, który wszystko widzi, wszystko przenika.

Któż,— zapytałem,— oparkanił murem ten cmentarz, kto wymurował dzwonicę, wraz z urządzoną tam na dole kaplicą; kto wzniosł z muru bramę kościelną i urządził kilkanaście kapliczek, do obchodzenia męki Pańskiéj?

— Ksiądz proboszcz.

Kto wystawił dom plebanjalny, kto wzniósł wszystkie budowle gospodarskie, kto założył obszerny fruktowy i kwiatowy ogród?

— Ksiądz proboszcz.

Któż oparkanił mogilnik, ten dom nasz wiecznego spoczynku, kto na nim wzniósł kaplicę?

— Ksiądz proboszcz. Więcéj powiem panu, nasz proboszcz wykorzenił nałóg pijaństwa, i dziś łatwiéj o białego kruka, niż o pijaka nałogowego w parafji Bolnickiéj. Nasz proboszcz własną swoją ręką w chatach wieśniaczych wiele pozakładał ogrodów fruktowych.

Mój przyjacielu! wasz proboszcz musi dawno tu mieszkać i być bogatym człowiekiem, bo na to wszystko co tu zrobiono, trzeba i nie mało czasu, i wiele pieniędzy.

— Lat 9 jak nasza parafja oddaną została w zarząd duchowny teraźniejszemu proboszczowi. Bogactw żadnych niema, i wiatr mu na wskróś przewiewa i świszcze po kieszeniach. Parafja i nienazbyt bogata i nienazbyt obszerna. Dziś przyszedł, jutro wyszedł ten sam rubel, niepowiedziawszy nawet do zobaczenia się.

Podziękowawszy za te wszystkie objaśnienia, przypomniałem sobie i zastosowałem do proboszcza Bolnickiego zdanie jednego z pisarzy, że: „Kapłan przykładny jest żyjącym komentarzem Boskiéj księgi." Agricola.

Z Rutyszek, 9 grudnia.

W przejściu z gospodarstwa pańszczyźnianego do parobczanego najpierwszem, jak się zdawało, zadaniem, tak się urządzić, aby nowa siła robocza była jak najtańszą. Od pomyślnego rozwiązania tego zadania zawisło dobro ogółu, wymagające taniego produktu. Z drugiéj strony, obowiązek obywatelski nakazuje nam dążyć do tego, aby los otaczającéj nas ludności włościańskiéj nie opierał się na dziennym zarobku, aby całe rodziny włościan uprawą własnéj skiby zająć się mogły.

By te dwa sprzeczne na pozór zadania, bez przyciągania zagranicznego żywiołu, pogodzić, potrzebna jest pewna wyrozumiałość ze strony włościan. Że nie spotykając jéj na razie tam, gdzie sprawiedliwie spodziewać się należało, cieszyć się z tego nie możemy, — rzecz bardzo prosta. Dalecy od przestrachu, udajemy się z narzekaniem naszém do jedynego u nas publicznego organu — Kurjera. I nie bez pożytku. To wyświecanie trudności, z któremi gospodarstwa dworne obecnie łamać się muszą, może przyśpieszyć nam albo rozwiązanie pewnych warunków ustawy, albo przypływ robotnika ze stron dalszych, czemu pojedyńcze siły ziemianina zaradzić nie zdołają.

Gdy tak nadzieją lepszéj przyszłości wzajemnie cieszymy siebie, a obecne straty w naszym bilansie rolniczym za nieuniknione ofiary wyjścia z tego, co się wiekami złożyło, uważamy, nagle list z powiatu Dziśnieńskiego (N. 90 Kurjera) odkrywa ogromną mylkę w naszéj rachubie, wykazując jak na dłoni, że samo nadanie osobistéj wolności włościanom przy ograniczonéj robociźnie powiększyło intraty nasze o 40 proc. Więc przepłacać robotnika możemy i powinniśmy.

Cała tajemnica leży w potężnym wzroście ceny płodów. Chociaż doświadczenie uczy nas, że za wielkim podskokiem ceny tuż idzie jéj upadek, że wysokie ceny są zawsze skutkiem nieszczęścia, kiedy nie u nas, to u sąsiadów, jednak list z powiatu Dziśnieńskiego zaręcza nam najśmielej, że ceny wzniesione nie spadną, owszem wyżéj się posuną, w miarę wzrostu pomyślności ogólnéj.

Za podstawę autor bierze swój bilans. Wiadomo, że pozycja powiatu Dziśnieńskiego jest jedną z dogodniejszych dla zbycia płodów, mianowicie w punktach bliższych Dźwiny. Na wysokość cen zbożowych wpływa głównie sąsiedztwo z Białorusią, która zawsze sprowadza zboża z sąsiednich gubernij. Ceny białoruskie są pod wpływem ryzkich. Szczupłość tegorocznego plonu na Białejrusi, a klęska w Finlandji, podniosły cenę w porcie ryzkim Naturalną koleją musiały skorzystać z tego okolice przyległe ku Dźwinie.

Ale my w przeciwnym końcu gubernji winszować tylko możemy spółziemianom naszym tego szczęśliwego zdarzenia. Lecz na co analogja? Ab uno disce omnes Stanąwszy na przekonaniu, że wyzwolenie ludu, nie zaś inny zbieg okoliczności, jest jedynym powodem wzniosłości cen w Dziśnieńskiém, gdy wyzwolenie zaszło wszędzie, autor listu naturalnie konkluduje, że taż sama przyczyna ten sam skutek sprawiła wszędzie.

Tak szczęśliwy polot na pegazie wyobraźni nie zwróciłby może niczyjéj uwagi, jeśliby autor w rozpędzie fantazji, nie potrącił blisko nas.

Wyzwolone zasady pana A. J. nadto znane są czytelnikom Kurjera, abyśmy go z téj strony od napaści bronić mieli. Jeszcze kwestja wyswobodzenia ludu z więzów poddaństwa nie była podjętą, kiedy nasz sąsiad popierał ją publicznie. Czy zaś słowa i myśli jego zgadzają się z czynami? autor listu łatwo sprawdzi, jeżeli kiedy zdarzy się mu mniéj fantastycznie przebiedz nasze okolice i zatrzymać się na chwilę około wsi Bikucze *).

M. D.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Donosiliśmy w poprzednich numerach naszego pisma o pożarze zaszłym w Mińsku dnia 26 z. m. Obecnie otrzymujemy jeszcze jedną wiadomość o tym smutnym wypadku od p. Bolesława Okulicza. Kilka nowych szczegółów i trafna myśl zapobiegania spustoszeniom ognia, podana w liście p. Okulicza, zniewala nas do zamieszczenia téj wzmianki bez względu na powtórzenia.

„Dnia 26 listopada o godzinie 10-téj rano wszczął się tu pożar w klasztorze Bernardynów, który zniszczył dach oraz górne piętro klasztoru, a przez połączenie się onego z kościołem, nadwerężył w tym ostatnim krokwie i byłby przyprawił o znaczną stratę, gdyby nie czynna pomoc mieszkańców, między którymi żydzi i uczniowie miejscowego gimnazjum najwięcéj przyłożyli się do uśmierzenia niszczącego żywiołu. Dach kościelny z żelaznéj blachy nie przepuszczał ognia na zewnątrz, który szerzył się między nim a sklepieniem murowaném, tam więc należało dostać się dla niesienia pomocy. Schody prowadzące na sklepienie tak są wązkie, że dwie osoby obok niemogą niemi postępować; młodzież przecież szkolna z godną podziwienia energją i zimną krwią rozstawiła się w całéj długości rzeczonych schodów, podając kolejno z rąk do rąk wiadrami wodę do zalewania ognia. Mimo gorąca i duszącego dymu wewnątrz, a zewnątrz mrozu dochodzącego blizko 20° Reaumura,przy którym woda pompowana marzła, zdarzało się widzieć nie więcéj jak dwunastoletnich wyrostków odzianych tylko w mundury szkolne, a dźwigających gołemi rękami naczynia z wodą. Nakoniec zabrakło wody; kilku z młodzieży zaprzęga się do próżnéj beczki i sami ciągną wodę w odległości paręset sążni. Tak więc, kiedy starsi po większéj części ubolewając a przypatrując się sądzili, że im nic więcéj nie pozostało do czynienia, młodzież znalazła w sercu swojém wskazówkę obowiązków, biorąc się do nich ochoczo i czynnie bez względu na chłód, przemokłą odzież, na padanie trzaskających a rozpalonych w około głowni. Cześć ci, zacna młodzieży — nie za te uczucia, które kierowały tobą w ratowaniu świątyni Pańskiéj, bo one tobie wrodzone, bo są potrzebą młodych, prawych a nieskażonych serc waszych, ale za rachunek rychły domu bożego, który bez twojéj pomocy możeby niemiał dachu w obecnéj chwili, pod którym mimo wybitych okien OO. Bernardyni sprawują ofiarę przenajświętszego Ciała i Krwi Pańskiéj. Niepodobna jest także przemilczeć o fakcie pomocy okazanéj w czasie pożaru przez jednego izraelitę, biednego krawca w tutejszém mieście. Rzeczony izraelita rzucił się do uratowania wizerunku ukrzyżowanego Zbawiciela w wielkim ołtarzu, takowy własnoręcznie wyniósł i złożył w bezpieczném miejscu; kilka osób obecnych temu zwróciło nań swoją uwagę, zamierzając go wynagrodzić, wszakże pomimo wszelkie starania i zabiegi żadnych ofiar nie przyjął, tłómacząc się, że tylko wypełnił swój obowiązek, jaki na każdym cięży w podobnym wypadku.

Pożar trwał blizko sześciu godzin, zniszczył jeszcze dachy kościoła niegdyś Benedyktynek i gmachu zajmowanego przez seminarjum prawosławne, wreszcie przy pomocy ogniowéj komendy uśmierzony został około 4-téj z południa. Klasztor Bernardynów pozostał bez dachu i pułapu z okurzonemi kominami i pobitemi oknami, a kościoł od północy, t. j. z téj strony, którą się łączył z klasztorem, ma mocno poniszczone krokwie i łaty, a także sprzęty kościelne, które przy ogólnéj rumacji i wynoszeniu znacznie ucierpiały. OO. Bernardyni udali się w różne strony z prośbą o wsparcie, którego im nikt nie odmówi. Bogate ofiary możnych i grosz ubogiego równie ochoczo udzielonemi zostaną na podźwignienie świątyni Pańskiéj, którą w krótkim czasie mamy nadzieję oglądać całkiem wyrestaurowaną, tylko jeszcze wspanialszą i ozdobniejszą niż dotąd była.

Mówiąc o pożarach zwłaszcza w mniejszych miastach i miasteczkach, gdzie komendy ogniowe nie są tak dobrze urządzone,aby zawsze skutecznie mogły zaradzać pożarom, a z dobrodziejstwa towarzystw assekuracyjnych dla wielu przyczyn nie wszyscy mogą korzystać, warto byłoby wynaleźć jakiś radykalniejszy środek bezpieczeństwa od ognia. W Poznaniu mieszkańcy prócz środków rządowych sami utrzymują obronę miasta, a to w następny sposób: Miasto dzieli się na wydziały, z których każdy posiada dostateczną ilość wody; mieszkańcy wydziału na dany znak chorągiewką właściwego koloru obowiązani są stawić się w miejscu zagrożoném z narzędziami stosownie do raz na zawsze udzielonéj informacji. Z zebranéj w ten sposób ludności formuje się podwójny szpaler między płonącém domówstwem i rezerwoarem wody. Znajdujący się nad wodą czerpają takową wiadrami i podając z rąk do rąk za pomocą piérwszego szpaleru udzielają ją miejscu zagrożonemu, skąd wyżéj opisanym sposobem drugi szpaler ludzi odnosi próżne naczynia. Oprócz tego płonący budynek za pomocą bloków otacza się kocową matą napojoną wodą; w ten sposób ogień przy najsilniejszym wietrze nie może udzielać się sąsiednim budowom, bo głównie i skry znajdują nieprzebitą tamę w wilgotnéj macie. Jeżeliby ten sposób obrony dał się upowszechnić w naszych miastach, to zdaje mi się, że dobroczynne skutki onego byłyby niewątpliwe."

— Piszą do nas z ulicy Wielkiéj: — Niedawno między prywatnemi ogłoszeniami Kurjera i gazet warszawskich, było następujące: „Fosforan żelaza pana Lezas, inspektora paryskiéj akademji, aptekarza, doktora umiejętności. Ten nowy preparat..." i t. d. Przeczytawszy to ogłoszenie, pewien prenumerator Kurjera kupił flaszkę fosforanu i zapłacił za nię rub. 1 kop. 20. W kilka dni

---

*) Redakcja, umieszczając list z Dziśnieńskiego, nieprzypuszczała nawet, ażeby zawarte w nim słowa zarzutu na utyskiwania kłopotami w gospodarstwie wywołane, miały się ściągać do p. A. J., naszego czcigodnego korespondenta, którego zasady postępowe sama najlepiéj zna od czasu jeszcze istnienia „Teki Wileńskiéj"; — témbardziéj niewidziała w nich pomówienia go o jakieś wsteczne tendencje, gdyż inaczéj słowom niezgodnym z prawdą gościnności w swém piśmie daćby niemogła. Oświadczając to publicznie, redakcja tém samém usuwa od siebie wszelką myśl wspólności z autorem wspomnionego listu, ile to ściąga się do zarzutu powyższego, jeżeli ten w istocie przeciwko naszemu korespondentowi był wymierzony. (Red.)

późniéj, czytając N. 289 Gazety Polskiéj, nabywca zagranicznego fosforanu spotkał ogłoszenie treści następującéj: „Zarząd instytutu wód mineralnych przy Saskim ogrodzie (w Warszawie), ma honor zawiadomić, iż fosforan żelaza w roztworze, obecnie ogłaszany w pismach naszych za preparat nowy, instytut wyrabia już od lat kilku... Za wyrób francuzki niezawodnie bardzo przesadzone ceny są wymagane; tymczasem instytut sprzedaje flaszkę roztworu przezroczystego, należytéj mocy, po groszy 20..." Tak więc fosforan żelaza paryzki kosztuje dwanaście razy dróżéj od warszawskiego: różnica niewielka, tylko 1200 odsetków. Wypływa stąd ciekawe pytanie: o ile dróżéj płacimy za inne rozmaite wyroby dla tego tylko, że są cudzoziemskie? — Do téj wiadomości redakcja dodać może z pewnego źródła, że dziś ten sam preparat w roztworze płaci się jeszcze dróżéj niż w Wilnie. W Nowogródku np. bierze się za flaszkę fosforanu żelaza 2 rs., czyli dwadzieścia razy więcéj niż w Warszawie. Male istis eveniat...

— Ostatniemi czasy żadne zapewnie miasto nasze nie złożyło tyle faktycznych dowodów troskliwości o oświatę ludu, co Warszawa. Mnożące się tam bez przerwy choć powolnie szkółki i ochronki, kiedy np. u nas w Wilnie ledwie na uboczu jakieś serce litościwe przygarnie biedne pacholątko i wiedzą zasili, pięknem są téj troskliwości świadectwem. To samo wyrzec potrzeba o poświęceniu się literaturze ludowéj wielu piór najzdolniejszych, w wyższym zawodzie wypróbowanych, które potrzebie czasu poniosły na ofiarę swój talent i mozoły. Niepospolita liczba broszur i większych dziełek wydanych z tą piękną myślą w Warszawie przez ciąg dwóch lat niespełna, bodaj że dorównała wszystkiemu, co dotąd wychodziło po innych miastach w długim lat okresie. Do tak znakomitego szeregu doliczyć nam obecnie przychodzi znowu kilka dziełek, świeżo otrzymanych w Wilnie.

Na czele ich stoją niezaprzeczenie „Dzieje Polski w dwudziestu czterech obrazkach", skreślone do użytku braci włościan przez Kazimierza Góralczyka (Wł. L. Anczyca). Mówi tu autor „o Piaście Kołodzieju, o Mieczysławie I księciu polskim i żonie jego Dąbrówce, jako pokruszyli pogańskie bożki i zaprowadzili w Polsce świętą wiarę chrześcijańską,— o świętym Wojciechu,— o sławnym królu Bolesławie Wielkim i Chrobrym,— o św. Stanisławie,— jak Bolesław III Krzywousty już w dziecinnych latach wojować począł i blask korony polskiéj rozszerzył,— o Bolesławie V zwanym Wstydliwym, którego żona święta Kinga albo Kunegunda opatrzyła solą naród polski,— jak król Władysław Łokietek krył się przed nieprzyjacielem pomiędzy włościanami w skałach Ojcowskich,— o Kazimierzu Wielkim, który tak ukochał wieśniaków, że go królem chłopków nazywano,— o bogatym mieszczaninie krakowskim Mikołaju Wierzynku,— jak królowa polska Jadwiga poszła za wielkiego księcia litewskiego Władysława Jagiełłę, i jak oboje nawrócili naród litewski z pogaństwa do św. wiary chrześcijańskiéj,— i t. w ten sam sposób do końca. Szereg opowieści kończy się śmiercią bohaterską księcia Józefa Poniatowskiego i ustanowieniem Królestwa Polskiego. Przystępność opowiadania, trzeźwość sądu, umiejętność zrobienia wyboru pomiędzy wypadkami, ażeby wybrane umiały do wyobraźni ludu przemówić, — wszystko zaleca tę piękną pracę. Dodane obrazki kilku kolorami drukowane, niepospolite pod względem rysunku i dosyć dobrze jak na początek (bo to piérwsza u nas próba) wykonane, są bardzo pożądaném uzupełnieniem téj książki.

Księgarnia Nowoleckiego przysłużyła się drugiém wydaniem „Żywota człowieka poczciwego na wzór Zwierciadła Mikołaja Reja," przez Ewarysta Estkowskiego. Jest to drugie już wydane w tym roku dziełko tego nieodżałowanego nauczyciela ludu; pierwiéj nieco przedrukowana tamże została „Książka do piérwszego czytania." Samo imię autora dostatecznie mówi o wartości tych dziełek; każdy wié, iż rzadki dorównał Estkowskiemu w popularyzowaniu nauki.

Nakładem tejże księgarni wyszła trzecia z mających być sześciu „Książeczek obrazkowych" przez Janka z Bielca (J. K. Gregorowicza). Praktyczna znajomość ludu, a więc umiejętność trafiania do jego głowy i serca niepospolicie zaleca wszystkie prace p. Gregorowicza. Zarzucićby im tylko chyba należało, iż częściéj malują stronę ujemną niż dodatnią ludu, równoważąc brak téj ostatniéj morałami, gdy piérwsza zawsze występuje obrazowo. Musimy też zrobić zarzut wydawcy, że ogłosiwszy prenumeratę po rublu jednym za sześć książeczek, pojedyńczo sprzedaje je po groszy 40 (a u nas po półtora złotego). Lud prenumeraty nie rozumie i rzadko ma możność korzystania z niéj, kupuje pojedyńczo: cóż więc znaczy dla niego to mniemane ustępstwo?

Zupełnie inaczéj postąpiła Redakcja Bibljoteki Warszawskiéj, która wydawszy staraniem swojém „K a l e n d a r z" takiéj saméj co powyższa książeczka objętości, na gorszym wprawdzie papierze, lecz za to daleko w treść obfitszy, sprzedaje go po dziesięć groszy (nazywa się też d z i e s i ę c i o g r o s z o w y m). Dobór artykułów w tym kalendarzu jest bardzo staranny; język tylko niektórych zdaje nam się za mądry dla ludu, za nazbyt książkowy. Wierszyki są piękne, a „Spiewka o królu Janie" jest prześliczną perełką szczerze natchnionéj poezji ludowéj. Z prawdziwą przyjemnością wyczytaliśmy na okładce, że jest to „rok piérwszy" téj publikacji, że zatém będzie i drugi...

„Kolenda dla dzieci polskich, zebrana u piśmiennych ludzi" przez Mateusza Gralewskiego, jest prawdziwie miłym, chociaż nie w złoconych okładkach, podarkiem na święta. Kto sobie przypomni, jak lichemi mazaninami darzył nas niegdyś Wrocław, jak późniéj dla zupełnego braku odpowiednich dziełek polskich musiano się posługiwać ramotami francuzkiemi lub niemieckiemi; ten przypatrzywszy się téj książeczce pełnéj doborowych, a umiejętnie do pojęcia dziatwy zastosowanych artykułów wierszem i prozą, chętnie odda hołd należny pracy poświęconéj pożytkowi maluczkich. Drzeworyciki w ogólności są dobre w „Kolendzie;" niektóre jednak, jak np. krajobrazik Wilna, grzeszą brakiem podobieństwa, niedostaje im nadto kolorytu, który w książkach dla dzieci jest niezbędnym.

„Kilka obrazów, kilka nauk" wydane nakładem firmy Gebethnera i Wolffa, oraz „Czytania dla szkółek i ochronek wiejskich" książeczka ósma, złożona z wierszowanych legend o świętych polskich, oboje jednakie ma niezaprzeczone zalety i wady. Czytać te książeczki może z przyjemnością każdy, w kim świeżość uczucia nie spłowiała; ale lud, dla którego są głównie przeznaczone, niezawsze je zrozumie. Za dużo w nich abstrakcyjnego języka, a i obrazy niekoniecznie przemawiają do fantazji ludowéj. Jest to miły pokarm, ale dla poduczonych i doroślejszych już dzieci.

— Rzewny wiersz pani Seweryny Pruszakowéj z muzyką p. Stanisława Moniuszki, śpiewany w czasie nabożeństwa żałobnego za duszę śp. Ludwika Kondratowicza w Warszawie, wyszedł obecnie tamże z muzyką naszego maestro do śpiewania i na fortepjan, p. t. „Wieczny pokój Lirnikowi!" Czytaliśmy w dziennikach warszawskich serdeczne wzmianki o tym utworze pamiątkowym naszego szczerze narodowego kompozytora, a przyjaciela śp. Syrokomli. Otrzymawszy go tutaj, słuchaliśmy z przejęciem téj z łez uplecionéj nóty, i łzy, które nam na oczy z pod serca wywołała, najlepiéj stwierdziły świadectwo o jéj wartości wyrzeczone. Tylko mistrz i przyjaciel bolejące tak przemówić do duszy innych umieją.

— Przed kilku dniami kilkanaście osób pragnących odjechać koleją żelazną do Dynaburga i Petersburga stawiło się w tutejszym banhofie o godzinie oznaczonéj; ku wielkiemu zdziwieniu ujrzeli się tam w ciemnościach i strwożeni zostali niezwykłą ciszą, jaka tam panowała. Na zapytanie coby to miało znaczyć, że żadnych przygotowań do odjazdu nie widzą — odpowiedziano im, że pociąg do Petersburga już odszedł rano, a na następujący potrzeba czekać całą dobę, gdyż w przeddzień ruch jazdy na kolei zmieniony został. Niektórzy się rozeszli, niektórzy drzémiąc doczekali chwili odejścia pociągu, narzekając na takie lekceważenie publiczności, która o wszystkich podobnych zmianach zawiadomioną zawczasu być powinna, jeżeli tylko zarząd kolei przejął się dobrze zasadą, że kolej jest przedewszystkiém dla publiczności, a nie publiczność dla kolei. Dla oszczędzenia straty czasu i zawodów na przyszłość, podajemy niżéj wiadomość o chwili przybycia i odejścia pociągów na linji Warszawsko-Petersburskiej i Wileńsko-Kowieńskiéj.

— Byliśmy przed kilku dniami w pracowni pełnego talentu artysty naszego p. Majeranowskiego, dla przypatrzenia się nowemu kolosalnych rozmiarów obrazowi, wystawiającemu koronację obrazu N. P. Marji Białynickiéj w Rzymie, a przeznaczonemu do świątyni w Białyniczach. Ponieważ obraz ten dopiéro za parę tygodni zostanie ukończony, niemamy jeszcze prawa do mówienia o nim dzisiaj. Ale niemożemy przemilczeć o innéj kompozycji tegoż artysty, która przy téj zręczności, z pewnego rodzaju wyrzutem, sama nam się na oczy nasunęła: mówimy o illustracjach do zamierzanego przed kilku laty przepysznego wydania „Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza. Jeden z obywateli tutejszych, jak to głośno podówczas było mówiono i pisano, oświadczył się był z gotowością łożenia nakładu na to pomnikowe wydanie, i wezwał p. Majeranowskiego do wykonania rysunków. Myśl była prześliczna: na kartach in folio miał się w środku znajdować tekst poematu, w około zaś niego sceny z tegoż tekstu wzięte, których tak obficie w każdym niemal wierszu „Pan Tadeusz" dostarcza. Skończyło się jednak na tém, że owa gotowość powoli się rozwiała, a na świadectwo dobrego zamiaru, pozostały tylko w tece p. Majeranowskiego piękne ołówkowe rysunki. Położone, niewiémy przypadkiem czy umyślnie, obok przepysznéj edycji illustrowanéj Danta, wydanéj w Paryżu z rysunkami Dorégo, zdają się przepowiadać, że jeżeli Francuzi niezrobią tego i dla nas, co dla kochanka Beatrixy zrobili, to nic z naszych pragnień niebędzie...

† D. 18 grudnia umarł w Wilnie I g n a c y K a r a b a n o w i c z, gubernjalny skarbny Wileński, radca stanu. W r. 1825 po ukończeniu nauk w uniwersytecie Wileńskim ze stopniem kandydata, wszedł do służby rządowéj w izbie skarbowéj Wileńskiéj. Ś. p. Ignacy Karabanowicz, rozpoczął zawod służbowy z ustalonemi zasadami, dojrzale wykształcony przez naukę, od samego początku urzędowego życia, stał się natychmiast prawdziwie pożytecznym. Sumienny, pełen honoru, poczytywał za pierwszą powinność obeznać się ze wszystkiemi gałęziami nauki skarbowości i jéj praktycznem zastosowaniem. Jakoż zebrał zasob wielostronnych i najdokładniejszych wiadomości, które go uczyniły jednym z najpożyteczniejszych urzędników. Prawość jego charakteru, miłość prawdy i najwyższa szczerość były tak powszechnie szanowane, że każdy widział w nim godny wzór do naśladowania a jego zwierzchność i spółpracownicy sprawiedliwie chlubili się, że zasiadali z nim za jednym stołem. Jeden jest tylko głos żalu po zmarłym, jedne uczucie oddające hołd jego cnotom. Tak jak w życiu publiczném ś. p. Ignacy Karabanowicz, zjednał cześć ogólną, tak i w życiu domowém i towarzyskiem otaczało go prawdziwe i zasłużone poważanie.

— Komitet opieki nad rodziną śp. Ludwika Kondratowicza (Władysława Syrokomli) podaje do powszechnéj wiadomości, że księgarnia wileńska p. f. Józefa Zawadzkiego, pragnąc przyczynić się do zwiększenia funduszu na rzecz pozostałéj rodziny poety złożyła Komitetowi w ofierze po 50 egzemplarzy dzieł śp. Syrokomli, nakładem tejże księgarni wydanych; nadto dla ułatwienia zupełnego wydania wszystkich pism jego na korzyść osieroconéj rodziny, zrzekła się wszelkich praw swoich do tych pięciu prac jego. Ten piękny i szlachetny czyn znanéj w kraju naszym firmy, oby posłużył dla innych przykładem do naśladowania.

Ofiarowane na rzecz rodziny dzieła złożone zostały w kantorze Redakcji Kurjera, a całkowita z ich rozprzedaży summa, bez żadnych potrąceń, do funduszu Syrokomli dołączoną będzie. A l e k s a d e r O s k i e r k a.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 17 (29) grudnia.

Sześcioprocentowe rossyjskie srebrem	111½ %.
Pięcioprocentowe 1-éj pożyczki	98 %.
,, 2-éj ,,	99½ %.
,, 3-éj ,,	97¼.
,, 4-éj ,,	97¼.
,, 5-éj ,,	97⅞ %.
,, 6-éj ,,	105 %.
Czteroprocentowe 1-éj, 2-éj, 3-éj i 4-éj poż.	89%.
,, 5-éj poż.	87 %.
Pięcioproc. bilety banku państwa	99⅞, 100 %.
Akcje Głównego Tow. kolei żelaz.	114¾.
Obligacje 4½ proc. tegoż. Tow.	88¾.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz.	93.
Weksle (na 3 mies.): na Londyn	35¾, ⅜. p.
— — na Amsterdam	173½, ⅜ c.
— — na Hamburg	31⁹⁄₁₆, ¹¹⁄₁₆ sz. b.
— — na Paryż	374, 375 c.

WARSZAWA, 29 (17) grudnia.

Listy zastawne oprócz kuponu	15 r.	4	k.
Obligi skarbowe — —	92—	73	—
Akcje Główn. Tow. kolei żel.	117—	25	—
Akcje drogi żel. warsz.-wiedeńsk.	89—	66	—
— — warsz.-bydgoskiéj	97—	,,	—
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	99—	67½	—
— na Hamburg (2 mies.) za 300 m.	152—	25	—
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	80—	40	—
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	85—	10	—
— na Londyn (3 mies.) za 1 fst.	6—	72½	—
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	99—	75	—
— na Moskwę (1 m.) za 100 r.	99	50	—

RYGA, 18 (30) grudnia.

Pięcioproc. 5-éj pożycz.	97¾, 98 %.
Pięcioproc. bilety banku państwa	99¾ %.
Weksle na Londyn	35⅞ p.
— na Amsterdam	174½, 175 c. b.
— na Hamburg	31¹³⁄₁₆ sz. b.
— na Paryż	376, 378 c.

ODESSA, 14 (26) grudnia.

Weksle: na Londyn za 1 fs.	6 r. 74 k.
— na Paryż za 1 r.	374¾, 376 c.
— na Marsylję za 1 r.	377½, 377 c.
— na Genuę za 1 r.	378⅕ c.

BERLIN, 29 (17) grudnia.

Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż.	90⅛ %.
— — 6-éj poż.	97⅝.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup.	84¼.
— listy zastawne	80 ⅜.
— bilety bankowe	89 ⅞.
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 rub.	99¼ tal.
— na Warszawę (krótki term.)	89 ⅝ r.

HAMBURG, 29 (17) grudnia.

Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki	85 %.
— — 6-éj pożyczki	91 ⅜ %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	30 ⅞ sz. b.

AMSTERDAM, 29 (17) grudnia.

Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki	84⅝ %.
— — 6-éj p.	91⁵⁄₇ %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	169 c.

LONDYN, 29 (17) grudnia.

3-procentowe ang. konsolidy	92 ⅜ %.
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż.	96¼ %.
— — 7-éj poż.	93¼ %.
Weksle na Petersburg (3 mies.)	34½ p.

PARYŻ, 29 (17) grudnia.

Renta 3-proc. bez kuponu	70 fr. 10 c.
Akcje kredytu ruchomego	1112 fr.
Akcje głównego Tow. kol. żel. w Rossji	445 fr.
Weksle na Petersburg za 1 r.	396 c.

OGŁOSZENIA.

Отъ Виленскаго Губернскаго Правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 10 декабря 1862 года состоявшагося на удовлетвореніе признанныхъ установленнымъ порядкомъ, подлежащихъ безспорному взысканію съ помѣщицы Софіи Ѳаддѣя дочери Каменской долговъ и именно: 1., Дворянкѣ Анелѣ Тибе, по двумъ заемнымъ письмамъ въ остальномъ за надплатою въ количествѣ 2246 рублей; 2., Вдовѣ Губернскаго Секретаря Жолковской, по охраной роспискѣ 200 рублей; 3., Наслѣдницѣ помѣщицы Пацовской— Броновской по заемному письму въ остальномъ, за надплатою въ количествѣ 2000 рублей; 4, Помѣщицѣ Корсаковой по заемному письму 500 рублей; 5., Помѣщику Сидоровичу по заемному письму 5330 рублей; 6.,Помѣщицѣ Вырвичевой по заемному письму 150 рублей съ процентами отъ всѣхъ сихъ суммъ; 7., Помѣщицѣ Радванской отъ уплоченной суммы 490 рублей процентовъ съ 2 мая 1858 года по 24 Апрѣля 1859 года и употребленныхъ на пересылку представленныхъ денегъ 3 руб. за исключеніемъ изъ таковыхъ уплоченныхъ уже Каменскою 24 рублей; 8., Дворянамъ Боровскимъ отъ уплоченной капитальной суммы процента 244 рублей; 9., Помѣщицѣ Бочковской, по запродажной, за неустойку въ продажѣ Каменскою ей Бочковской, имѣнія Медникъ 28,000 рублей; 10., Процентовъ и пени отъ 6501 руб. 80 коп. пенсіоннаго капитала обеспеченнаго на имѣніи Медникахъ, всего 756 рублей 75½ копѣекъ; и 11., Неуплоченыхъ Каменскою процентовъ 810 рублей 4½ копѣекъ, отъ обеспеченной на имѣніи Лошанахъ за время традиціоннаго владѣнія онымъ Каменскою капитальной суммы 4387 рублей 74 копѣекъ Виленскихъ Визитокъ, подвержено въ публичную продажу населенное имѣніе упомянутой Софіи Каменской, называемое Медники, вмѣстѣ съ принадлежащими къ оному мѣстечкомъ Медники, Фольваркомъ Іозефово и деревнями Дворце и Курганы, Виленскаго уѣзда, въ 5 станѣ состоящее, вряменно-обязанныхъ крестьянъ мужескаго пола 139 и женскаго 138 душъ и земли всего вообще 1540 десятинъ оцѣненное въ 49,880 рублей; для произведенія таковой, продажи назначенъ въ присутствіи сего правленія торгъ 2-го числа мая мѣсяца-будущаго 1863 года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою; Желающіе разсматривать бумаги, относящіеся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Декабря 20 дня 1862 года.

Совѣтникъ *Гецольдъ*,
Секретарь *Комаръ*.
Столоначальникъ *Кодзь*. 1—971

Wileński Rząd Gubernjalny ogłasza niniejszem, iż w skutek postanowienia nastałego dnia 10 grudnia b. r. 1862 na zaspokojenie uznanych koleją prawną za długi podlegające bezspornemu wyegzekwowaniu z obywatelki Zofji córki Tadeusza Kamińskiéj, a mianowicie: 1) szlachciance Anieli Tybe, za dwóma obligami w pozostałéj po nadpłacie ilości 2,246 rub.; 2) wdowie po sekretarzu gubernjalnym, Żołkowskiéj, za kwitem depozytowym 200 rub. 3) sukcessorce obywatelki Pacowskiéj Bronowskiéj, za obligiem w pozostałéj po nadpłacie ilości 2,000 rub.; 4) obywatelce Korsakowéj za obligiem 500 rubli; 5) obywatelowi Sidorowiczowi za obligiem 5,330 rub.; 6) obywatelce Wyrwiczowéj za obligiem 150 rubli, z procentami od tych wszystkich summ; 7) obywatelce Radwańskiéj od spłacownéj summy 490 rub. procentów od 2 maja 1858 r. po dzień 24 kwietnia 1859 roku i użytych na przesłanie złożonych pieniędzy 3 rub. za potrąceniem z nich opłaconych już przez Kamińskę 24 rubli; 8) szlachcie Borowskim od spłaconéj summy kapitalnéj procentu 244 rubli; 9) obywatelce Boczkowskiéj, za intercyzą z powodu niedotrzymania przez p. Kamińskę zobowiązania się sprzedaży pani Boczkowskiéj majątku Miednik 2,800 rubli; 10) procentów i szrafu od 6,501 rub. 80 kop. kapitału pensyjnego, opartego na m. Miednikach w ogóle 756 rub. 75½ kopiejek; i 11) nieopłaconych przez Kamińskę procentów 810 rubli 4½ kop. od opartéj na majątku Łoszanach za czas tradycyjnego władania nim Kamińskich summy kapitalnéj 4,387 rub. 74 k. pp. Wizytek wileńskich,—wystawiony został na sprzedaż publiczną osiadły majątek wyż pomienionéj Zofji Kamińskiéj, nazwany Miedniki, łącznie z należném doń miasteczkiem Miedniki, folwarkiem Józefowem i wsiami Dworce i Kurhany, położony w pow. wileńskim w 5-tym okręgu, liczący czasowo-obowiązkowych włościan płci męzkiéj 139 i żeńskiéj 138 dusz i ziemi w ogóle 1,540 dziesięcin, oceniony 49,880 rubli, a dla uskutecznienia przedaży naznaczony w izbie posiedzeń tego Rządu targ 2 maja przyszłego 1863 r. od godz. 11 zrana, z prawnym we trzy dni przetargiem. Życzący rozpatrywać papiery odnoszące się do téj publikacji i sprzedaży mogą znaleźć je w 3-m wydziale w 8 stole tegoż Rządu. Dnia 20 grudnia 1862 r.

Radca *Giecold*.
Sekretarz *Komar*.
Nacz. stołu *Kodź*. 1—971

ВИЛЕНСКІЙ ДНЕВНИКЪ.

Пріѣхавшіе въ Вильно съ 17-го по 20-ое декабря.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом. кн. Матвѣй Радзивиллъ; Грабовски съ семействомъ; Ѳеодоръ Матусевичъ; Осипъ Жицки; Рафаилъ Богдановичъ; Конст. Борткевичъ; Евстафій Гласко; Лудовикъ Володковичъ; Радзиковски; Ант. Брохоцки; Цеззри Черницки; Авреліянъ Саврымовичъ; Густавъ Ярудъ; Юстинъ Здзитовецки; Авреліянъ Чеховичъ; Иванъ Янушкевичъ; тит. сов. Карлъ Пешко; Ксаверій Кульвичъ; колл. асс. Ивановски; чинов. питейн. акциз. управл. Понсетъ; Францъ Шустеръ; колл. сов. сов. Осипъ Каспржицки; инж. шт. кап. баронъ Роппъ; инж. пор. Верещински; Конд. Янушевичъ; Каз. Пузыновски; Иванъ Руковичъ; Иванъ Загорски; Наполеонъ Пакульски; Игн. Озенбловски; Иванъ Ваньковичъ; поруч. артилл. Гольмдорфъ; двор.: Яковъ Новаковски; Михаилъ Войткевичъ; Феликсъ Кронъ; Карлъ Самоцки; д-ца Марта Кендзіоръ; Алек. Ляніеръ; Болеславъ Фремо.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКИ. Капит. Алек. Степановъ; таможенный чиновникъ Туманcки; помѣщики: Гейшторъ, Липински, Миляновски, Владиславъ Витортъ; пом. Борткевичъ съ женою; пом. Маевски, отст. ротм. Кошуба; тит. сов. Гедройць; стат. сов. Максимовъ; тит. сов. Горски; коллеж. сов. Росицки; Хрщоновичъ; пор. Осецки; прап. Палицынъ; надв. сов. Черневски; купецъ Рыттлеръ.

Выѣхавшіе изъ Вильна съ 17-го по 20 ое декабря.

Наржимски съ женою; Горски; Явловски; Марциновски; Нeуманъ; Козаринъ; Будрикъ; Червински; Кобылински; Волловичъ; Понсетъ; Сидоровичъ съ женою; Пауле; Мински; Бржостовски; Шоави; Рыхлевичъ; презид. Черницкій; Соколовъ; Орвидъ.

DZIENNIK WILEŃSKI.

Przyjechali do Wilna od 17 do 20 grudnia.

HOTEL NISZKOWSKI. Ob. książe Maciéj Radziwiłł; Grabowski z rodziną; Teodor Matusewicz; Józef Życki; Rafał Bohdanowicz; Konst. Bortkiewicz; Eustachy Hłasko; Ludwik Wołodkowicz; Radzikowski; Ant. Brochocki; Cezary Czernicki; Aureljan Sawrymowicz; Gustaw Jarud; Justyn Zdzitowiecki; Aureljan Czechowicz; Jan Januszkiewicz; radca hon. Karol Pieszko; Ksawery Kulwicz; ass. koll. Iwanowski; urzęd. akcyzy Ponset; Franciszek Szuster; rad koll. Kasprzycki; Inż. szt kap. baron Ropp; Inż. porucz. Wereszczyński; Kond. Januszewicz; Kaz. Puzynowski; Jan Rukowicz; Jan Zaborski; Nap. Pakulski; Ign. Oziębłowski; Jan Wańkowicz; porucz. artyl. Golmdorf; dworzanie: Jakób Nowakowski; Michał Wojtkiewicz; Feliks Kron; Karol Samocki; panna Marta Kendzior; Aleksander Lanier; Bolesław Fremo.

HOTEL POZNAŃSKI. Kapitan kom. cel. Aleksander Stepanow; urzędnik kom. cel. Tumański; Obyw.: Giejsztor, Lipiński, Milanowski, Władysław Witort, Bortkiewiczowie; obyw. Majewski; rotmistrz dymisjowany Koszuba; radca hon. Gorski; radca koll. Rosicki; porucz. Chrzczonowicz; porucz. Osiecki, Palicyn; radca hon. Czerniewski; kupiec Daniel Ryttler.

Wyjechali z Wilna od 17 do 20 grudnia.

Narzymski z żoną; Gorski; Jawłowski; Marcinowski, Neuman, Kozaryn; Budryk; Czerwiński; Kobyliński; Wołłowicz; Ponset; Sidorowicz z żoną; Paule; Minski; Brzostowski; Szoazi; Rychlewicz; prezydent Czernicki; Sokołow; Orwid.

RUCH NA KOLEJACH ŻELAZNYCH W WILNIE

Pociąg **PETERSBURGSKI**, składający się z wagonów I-éj i II-éj klassy, przybywa do Wilna o godz. 3 min. 1-éj po północy i zabierając wagony 3-éj klassy odchodzi do Warszawy o godz. 4-éj min. 10-éj po północy, staje w Grodnie o godz. 9-éj min. 32-éj zrana, w Białymstoku o godz. 12-éj min. 22-éj po południu; w Warszawie o godz. 6-éj min. 23 wieczorem.—Z **WILNA** do **KOWNA** pociąg z wagonów I i II klassy tylko, odchodzi po przybyciu pociągu Petersburgskiego, o godz. 3-éj m. 21 po północy, staje w Kownie o godz. 6-éj min. 5 rano, w Wierzbołowie o g. 8-éj min. 30 i w Ejdkunen o g. 9 rano, w Berlinie zaś nazajutrz o g. 5 m. 15-éj rano.—Pociąg **PETERSBURGSKI** składający się z wagonów I, II i III-éj klassy staje w Wilnie o godz. 10-éj min. 20 wieczorem, odchodzi do Kowna i Berlina o g. 10 m. 55, a podróżni jadący do Warszawy zabierają się pociągami odchodzącemi o godz. 4-éj min. 10-éj po północy;—Jadący do **BERLINA** I i II kl. mają jeszcze do wyboru jechać zaraz jak wyżéj lub czekać na pociąg odchodzący do granicy pruskiéj o g. 3 min. 21-éj po północy.—Pociągi **WARSZAWSKIE** I i II kl odchodzące z Warszawy o godz. 11 m. 5 przed południem stają w Białymstoku o g. 5 min. 23-éj po połud. w Grodnie o godz. 8-éj min. 17-éj wieczorem, w Wilnie o g. 1-éj m. 45-éj i mogą odjechać do Dynaburga, Rygi lub Petersburga, pociągiem odchodzącym codziennie z Wilna do Petersburga o g. 5-éj m. 35-éj po południu.—Pociąg **BERLINSKO-KOWIEŃSKI** (I II i III kl.) przychodzi do Kowna o g. 1 min. 39 po południu, odchodzi o 1-éj min. 59 i staje w Wilnie o g. 5 min. 10. skąd jak powiedziano wyżéj odchodzi do Petersburga codziennie o 5 m. 35.—Pociąg **BERLINSKO-KOWIEŃSKI** pospieszny (I i II kl.) przybywa do Kowna o g. 11-éj min. 28 wieczorem, odchodzi o g. 11-éj min. 39 wieczorem, staje w Wilnie o g. 2 min. 40 po północy, odchodzi o g. 3-éj min. 3 do Petersburga.

Одобрено Цензурою, 21 Декабря 1862 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.

КАЗЕНЫЯ ОБЪЯВЛЕННІЯ.

Дирекція Виленскаго дворянскаго Клуба симъ честь имѣетъ просить гг. членовъ онаго возобновить годовые билеты на $18^{62}/_{63}$ Клубный годъ.

Директоръ кассиръ М. *Падренъ де Карне.* 2—952

Отъ Волынскаго приказа общественнаго призрѣнія объявляется, что по опредѣленію и въ присутствіи его, будетъ производиться будущаго 21 февраля 1863 года въ 11 часовъ утра торгъ, съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою, на продажу заложеннаго въ ономъ населеннаго, имѣнія помѣщиковъ Сигизмунда и Генриха Станиславовыхъ Рожицкихъ части Села Понори Острогскаго уѣзда, въ коемъ по 10 ревизіи числится 84 души временно объязанныхъ крестьянъ; земли всей вообще 624 десятинъ 1819 саженей, а изъ оной въ пользованіи крестьянъ 313 десятинъ, 2124 саженей, разные господскіе, экономическіе и хозяйственные строенія. Желающіе могутъ разсматривать въ присутствіи приказа опись сему имѣнію. 2—837

Виленской губерніи Ошмянскій уѣздный судъ объявляетъ, что 7-го числа февраля мѣсяца будущаго 1863 года будутъ производиться въ присутствіи сего суда торги съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою деревяннаго одно-этажнаго дома, дворянки Изабели Высоцкой, состоящаго въ г. Ошмянѣ приГольшанской улицѣ оцѣненнаго въ 154 руб. 50 к. сереб. Почему, желающіе участвовать въ сихъ торгахъ благоволять явиться въ означенное число въ присутствіе сего суда.

Засѣдатель *Рачкевичъ.*

Секретарь *Равдовичъ.* 2—841

Виленской губерніи, Ошмянскій уѣздный судъ объявляетъ, что 23 числа января мѣсяца будущаго 1863 года, будутъ производиться въ присутствіи сего суда торги на продажу имущества помѣщицы Фельдшановой, составляющагося 20 штукъ рабочихъ воловъ, кареты, коляски и фаетона,—почему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ благоволятъ явиться на означенное число. 2—891

Отъ Гродненской палаты государственныхъ имуществъ объявляется: что въ присутствіи ея 20 числа января 1863 года будутъ производиться торги съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою, на отдачу въ 12 лѣтнее съ 1863 года содержаніе смологонныхъ и скипидарныхъ заводовъ, съ правамъ выстройки таковыхъ на счетъ арендатора и съ полученіемъ отъ казны потребнаго дровянаго матеріала и осмола для дѣйствія заводовъ и устройства оныхъ, съ платежемъ отдѣльно за мѣсто отведенное для завода и за лѣсной матеріалъ, на точномъ основаніи утвержденныхъ на сей предметъ министерствомъ условій. Заводы эти предполагается устроить въ слѣдующихъ дачахъ: Скипидарные, Гродненской пущи, Васильковской, Супрасльской, Свислочской, Замшанской, Кнышинской, Деречинской и Смологонные заводы въ дачахъ: Сокольской, Мицкевицкой, Соколовско-Здитовской, Бэрецкой, Рожанской, Журобицкой, Жерчицкой и Немировской, и кромѣ сего изъ Кнышинской дачи предположено къ продажѣ 360 куб. саж. осмола, съ отпускомъ ежегодно по 30 куб. саж. для дѣйствія завода устроеннаго внѣ казеннаго лѣса. Ноября 27-го дня 1862 года.

Губернскій лѣсничій подполковникъ *Перкинъ.*

Дѣлопроизводитель *Е. Юровскій.*

Бухгалтеръ *Невяровскій.* 2—909

Отъ Санкпетербургской сохранной казны симъ объявляется, что въ оной будетъ продаваться, съ аукціоннаго торга заложенное и просроченное недвижимое имѣніе графа Алексѣя Николаевича Татищева Витебской губерніи Невельскаго уѣзда село Новое Чупрово съ деревнями: Чупрово, Алешково, Кузнецово, Татарино, Ольховка, Асташково, Устьѣ, Савцово, Палтелаево, Ровной, Ермаки, Сельково, Павлишкино, Селголино, Лаптево, Серіи, Пустодьяково, Щатинино и Юркино, при коихъ состоитъ земли 4186 дес. 1758 саж. и поселенныхъ на ней 362 души со всею землею, строеніемъ и всякими угодьями, къ сему имѣнію принадлежащими, и съ переводомъ долга по правиламъ сохранной казны; о срокѣ же торга, объявлено будетъ въ свое время. 2—840

Гродненское губернское правленіе объявляетъ, что на основаніи постановленія его въ 14 день ноября состоявшагося, для выручки безспорнаго долга слѣдующаго съ евреевъ Мордки и Сори супруговъ Фридмановъ доктору медицины Милославу Буржинскому, по пяти заемнымъ письмамъ въ суммѣ 3550 руб. съ законными процентами и неустойкою назначенъ въ продажу каменный двухъ-этажный домъ ихъ Фридмановъ съ пристройками, и плацемъ 100 квад. саж. въ г. Брестѣ на Кобринскомъ форштатѣ въ 3 кварталѣ подъ N. 5 при гостинномъ переулкѣ состоящій, оцѣненный по восьми лѣтней сложности чистаго годоваго дохода въ 2280 руб. торгъ производиться будетъ въ присутствіи сего правленія 24 января 1863 г. въ 11 часовъ утра съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою. Почему желающіе участвовать въ этихъ торгахъ могутъ разсматривать бумаги до производства публикаціи и продажи относящіяся во второмъ отдѣленіи губернскаго правленія. Ноября 21 дня 1862 г.

Вѣрно: столоначальникъ *Михаловскій.*

2—905

Витебскій приказъ общественнаго призрѣнія симъ объявляетъ, что въ немъ за должные приказу помѣщицею Елисаветою Погоскою 2580 р. 51¼ коп. назначены торгъ 25 и переторжка 31 января 1863 года на продажу имѣнія Погоской состоящаго въ Витебскомъ уѣздѣ, прозываемое Погостище. Въ имѣніи этомъ находится временно обязанныхъ крестьянъ 36 мужескаго пола душъ, земли 460 десятинъ, изъ коей въ пользованіи крестьянъ 135 десятинъ. Подробную опись сему имѣнію можно видѣть въ приказѣ.

Непремѣнный членъ *Осмоловскій.*

Секретарь *Скарадкевичъ.*

Ид. столоначальника *Невинскій.* 2—926

OGŁOSZENIA SKARBOWE.

Dyrekcja Wileńskiego szlacheckiego Klubu niniejszém ma honor upraszać pp. członków o odnowienie rocznych biletów na $18^{62}/_{63}$ klubowy rok.

Dyrektor kassjer M. Padrun-de-Carné. 2—952

Urząd wołyńskiéj opieki powszechnéj ogłasza, iż w nim odbędzie się 21 lutego 1863 roku o godz. 11 z rana, licytacja z prawnym we trzy dni przetargiem, na sprzedaż zastawionych dobr obywateli Zygmunta i Henryka synów Stanisława Rożyckich, części wsi Ponary powiatu Ostrogskiego w któréj podług 10 popisu liczy się 84 dusz czasowo-obowiązkowych włościan,—gruntów w ogóle 624 dzies. 1819 sąż. a z tych w używalności włościan 313 dzies. 2124 sąż. oraz rozmaite dworne, ekonomiczne i gospodarcze zabudowania. Życzący mogą rozpatrywać akta dóbr rzeczonych w urzędzie téjże opieki. 2—837

Gub. Wileńskiéj Oszmiański sąd powiatowy ogłasza, iż 7 lutego 1863 roku odbędzie się w urzędzie jego licytacja z prawnym przetargiem we trzy dni na sprzedaż drewnianego o jedném piętrze domu, szlachcianki Izabelli Wysockiéj, położonego w m. Oszmianie przy ulicy Holszańskiéj, oszacowanego na 154 rub. 50 k. sr. Życzący brać udział w téj licytacji raczą przybyć na oznaczony termin do urzędu sądu powiatowego.

Assesor R a c z k i e w i c z.

Sekretarz R a w d o w i c z. 2—841

Gub. Wileńskiéj Oszmiański sąd powiatowy niniejszém ogłasza, iż 23 stycznia 1863 odbędzie się w urzędzie onego licytacja na sprzedaż majętności obywatelki Feldmanowéj, składającéj się z 20 sztuk wołów roboczych, karety, kocza i faetonu. Życzący uczęstniczyć w téj licytacji raczą zgłosić się na termin wskazany. 2—891

Od Grodzieńskiéj izby dóbr państwa wiadomém się czyni, iż w urzędzie onéj 20 stycznia 1863 r. odbędzie się licytacja z prawnym we trzy dni przetargiem na dwunastoletnie wydzierżawienie od 1863 roku smolarni i terpentynowych zakładów z prawem pobudowania takowych na koszt dzierżawcy i za otrzymaniem od skarbu materjałów drzewnych, oraz osmołu dla czynności zakładów, potrzebnych i urządzenia takowych, za oddzielną opłatą za miejsce przeznaczone na zakład i za materjały leśne na zasadzie zatwierdzonych na ten cel przez ministerjum warunków. Zakłady te mają być urządzone w następujących kniejach, terpentynowe, w Grodzieńskiéj puszczy, Wasilkowskiéj, Surożskiéj, Swisłockiéj, Zamszańskiéj, Kryczyńskiéj, Dereczyńskiéj i smolarnie w kniejach: Sokolskiéj, Mickiewickiéj, Sokołowsko-Zdzitowskiéj, Boreckiéj, Rożańskiéj, Żurobickiéj, Żerczyckiéj i Niemirowskiéj—prócz tego z Knyszyńskiéj kniei projektuje się do sprzedaży 360 sąż. kub. osmołu z wydaniem corocznie po 30 sąż. kub. dla czynności zakładu urządzonego nie w skarbowym lesie. 27 listopada 1862 r.

Leśniczy gubernjalny podpółkownik Perkin.

Sekretarz E. Jurowski.

Buchhalter Niewiarowski. 2—909

Sankt-Petersburska kassa zachowawcza niniejszém ogłasza, że w onéj odbędzie się licytacja na zastawione i niewykupione w terminie dobra hrabiego Alexego syna Mikołaja Tatiszczewa, w gub. Witebskiéj, powiecie Newelskim położone, Nowe Czuprowo ze wsiami, Czuprowo, Aleszkowo, Kuzniecowo, Tataryno, Olchowka, Ostaszkowo, Ustje, Sawcowo, Pałtełajewo, Rownoj, Jermaki, Sielkowo, Pawliszkino, Selgolino, Łaptiewo, Sergi, Pustodjakowo, Szczatinino i Jurkino, przy których gruntów 4186 dzies. 1758 sąż. i 362 dusz osiadłych. Dobra te sprzedane będą ze wszelkimi gruntami do onych należnymi i z przelewem długu podług przepisów kassy zachowawczéj; o terminie licytacji będzie ogłoszono w swoim czasie.

2—840

Grodzieński rząd gubernjalny ogłasza: iż na mocy postanowienia onego w dniu 14 listopada nastałego, dla wyegzekowania bezsprzecznéj należności od izraelitów Mordki i Sory małżonków Friedmanów doktorowi medycyny Miłosławowi Burzyńskiemu za pięciu obligami na summę 3550 rub. z prawnym procentem, przeznaczony został do sprzedania murowany dwupiętrowy dom ich Friedmanow z przybudowaniami i placem 100 sąż. kwad. w m. Brześciu na Kobryńskiém przedmieściu w 3 kwartale za N. 5 przy Gościnnym zaułku położony, oszacowany podług ośmioletniéj summy czystéj intraty rocznéj 2280 rub. Przedaż odbędzie się w izbie posiedzeń tegoż rządu 24 stycznia 1863 r. o godz. 11 zrana z prawnym we trzy dni przetargiem. Życzący uczęstniczyć w téj sprzedaży mogą przejrzeć papiery odnoszące się do sprzedaży i publikacji w drugim wydziale rządu gubernialnego. 24 listopada 1862 r.

Zgodnie z oryginałem Nacz. stołu Michałowski.

2—905

Witebski urząd opieki powszechnéj niniejszém ogłasza, iż za należność onemu od obywatelki Elżbiety Pogoskiéj 2580 rub. 51¼ kop. naznaczona została w biurze onego licytacja 25 i przetarg 31 stycznia 1863 r. na sprzedaż dóbr Pogoskiéj położonych w powiecie Witebskim, pod nazwą Pogostyszcze. W tych dobrach znajduje się czasowie-obowiązkowych włościan 36 męz. dusz, gruntów 460 dzies. z których we władaniu włościan 135 dzies. Szczegółowe opisanie tych dóbr można przejrzeć w urzędzie opieki.

Członek ciągły Osmołowski.

Sekretarz Skaradkiewicz.

Nacz. stołu Niewiński. 2—926

Виленское губернское попечительство дѣтскихъ иріютовъ, долгомъ поставляетъ выразить совершенную свою признательность почетному члену тогожъ попечительства купцу 1-й гильдіи Аврааму Горвицу, за оказанное имъ усердіе въ пользу Виленскихъ дѣтскихъ пріютовъ, пожертвованіемъ для сихъ заведеній 200 руб. сер.

2—932

Витебскій приказъ общественнаго призрѣнія симъ объявляетъ, что въ ономъ назначенъ 25 января будущаго 1863 года торгъ и переторжка 31 тогожъ января на продажу имѣнія Невельскаго уѣзда Астапкова съ деревнями: Станъ, Пережково и Новинки помѣщиковъ Антона и Матвѣя Блажевскихъ. Въ имѣніи семъ находится земли 137 десятинъ 178 саженей населенной 7 ревизскими временно-обязанными мужескаго пола душами крестьянъ и господское строеніе со всѣми принадлежностями, продажа сія будетъ производится за долгъ приказа въ суммѣ 976 руб. 56¼ коп. Подробную опись сему имѣнію можно видѣть въ приказѣ.

Непремѣнный членъ *Осмоловскій.*

Секретарь *Скарадкевичъ.*

Ид. столоначальника *Невинскій.* 2—927

Wileńska gubernjalna opieka domu przytułku dla dzieci poczytuje sobie za obowiązek wyrazić zupełną swą wdzięczność członkowi honorowemu tejże opieki kupcowi 1-éj gildy Abramowi Gorwiczowi za okazaną przez niego gorliwość ku dobru Wileńskich domów przytułku dla dzieci, przez ofiarowanie tym zakładom 200 r. sr. 2—932

Witebski urząd opieki powszechnéj niniejszém ogłasza, iż w onym naznaczona została 25 stycznia 1863 r. licytacja i przetarg 31 tegoż miesiąca, na sprzedaż dóbr pttu Niewelskiego Astapkowa ze wsiami Stan, Pierożkowo i Nowinki, obywateli Antoniego i Macieja Błażewskich. W dobrach tych znajduje się gruntów osiedlonych 137 dzies. 178 sąż. 7 dusz męzkich popisowych włościan czasowo-obowiązkowych męz. oraz budynek dworski ze wszelkiemi przynależytościami; sprzedaż ta odbędzie się za dług urzędowi opieki powszechnéj w ilości 976 rub. 56¼ kop. Szczegółowe opisanie dóbr można przejrzeć w urzędzie opieki.

Członek ciągły Osmołowski.

Sekretarz Skaradkiewicz.

Nacz. stołu Niewiński. 2—927

OGŁOSZENIA PRYWATNE.

КОНТОРА ЧАЙНЫХЪ МАГАЗИНОВЪ КУПЦА МИХАИЛА ГАВРИЛОВИЧА КЛИМУШИНА ВЪ МОСКВѢ

На мясницкой улицѣ, рядомъ съ Hotel de Venise, въ домѣ почетнаго гражданина Печова.

Имѣетъ честь довести до свѣдѣнія гг. потребителей ЧАЯ, что ярмарка въ Нижнемъ Новгородѣ кончилась и общій результатъ чайной торговли выразился въ слѣдующемъ видѣ:

ПРИВОЗЪ ЧАЕВЪ ФУЧАНСКИХЪ ИЗЪ КЯХТЫ, въ количествѣ сорока тысячъ ящиковъ, изъ которыхъ собственно, для Москвы могло быть отобрано неболѣе пятьнадцати тысячъ ящиковъ. Эта цифра выражаетъ собою достоинство Чая, котораго отбиралось изъ всего количества одна треть.

ОПТОВЫЯ ЦѢНЫ ЧАЯМЪ состоялись на десять процентовъ ниже цѣнъ прошлогодной Нижегородской ярмарки и на пять процентовъ выше противу цѣнъ, существовавшихъ въ прошломъ маѣ мѣсяцѣ на Московской биржѣ.

КАЧЕСТВО НОВО-ПОЛУЧЕННЫХЪ ФУЧАНСКИХЪ ЧАЕВЪ ИЗЪ КЯХТЫ, изъ такъ называемыхъ чаевъ Сансинскихъ: онѣ колоритны, вяжущи, но мало душисты. Фамильные-же, то есть высшіе Фучанскіе черные чаи—болѣе душусты, мягки и даже ароматны, Фучанскіе цвѣточные чаи всѣ вообще темны на видъ, но ароматны, розанистаго и затхлистаго свойства.

ЛЯНСИНОВЪ ВЪ ПРИВОЗѢ МАЛО, зеленыхъ вовсѣ нѣтъ, желтые—превосходнаго качества.

Теперь, возратясь съ Нижняго Новгорода и отобралъ новыя партіи чая изъ вышесказаннаго количества, только тѣ сорта, которые могли бы удовлетворить самые разборчивые вкусы любителей и знатоковъ чая.

Такъ напримѣръ я предлагаю выписать изъ моей конторы чаи черные, на цѣну 1 руб. 80 коп. и 2 руб. за фунтъ. Изъ цвѣточныхъ въ 2 руб. 60 коп. и въ особенности въ 3 руб. за фунтъ. Лянсины въ 4 и 5 руб. за фунтъ. *Всѣ же другіе сорты болѣе или менѣе превосходны.*

Въ заключеніе, я считаю себя обязаннымъ принести мою искренную благодарность тѣмъ лицамъ, которые значала основанія моей фирмы до настоящаго времени, въ продолженіи нѣсколькихъ лѣтъ удостоивали своимъ благосклоннымъ вниманіемъ и постоянно выписывали чай изъ моей конторы, не смотря на увеличившееся число фирмъ въ Москвѣ и на болѣе или менѣе многочисленныя заманчивыя объявленія. Этому вниманію я обязанъ разширеніемъ круга моей коммерческой дѣятельности; эта же благосклонность мена укрѣпляла въ тѣхъ правилахъ торговли, которыя были приняты мною за основаніе прочнаго торговаго дома.

НАЧАЛО ОТПРАВКИ.

Съ перваго декабря, будутъ высылаться во всѣ города: *Россіи, царства Польскаго, княжества Финляндскаго и Закавказскій край.* Новые сорта чаевъ, привезенные изъ *Кяхты* не-обыкновенно высокаго качества съ сильно ароматическимъ вкусомъ соединяющіе мягкость и колоритность. Большее требованіе чая изъ моей конторы, позволяетъ мнѣ отпускать эти высокіе сорты по тѣмъ-же цѣнамъ и на тѣхъ же условіяхъ, которые мною здѣсь объявлены для другихъ сортовъ.

Московскій купецъ *М. КЛИМУШИНЪ.*

ПРЕЙСЪ-КУРАНТЪ

ВНОВЬ ПОЛУЧЕННЫМЪ ЧАЯМЪ СЪ ПЛАНТАЦІЙ ФУЧАНА ВЪ КИТАѢ ВЪ МАГАЗИНАХЪ:

	Цѣна за фун. руб.	коп.
ФУЧАНСКІЕ ЧЕРНЫЕ ЧАИ.		
1 Терпкій	1	40
2 Букетно-терпкій	1	60
3 Тоже первый сортъ	1	80
4 Букетный	2	—
5 Тоже съ цвѣтомъ	2	10
ФУЧАНСКІЕ ДУШИСТЫЕ ЦВѢТОЧНЫЕ ЧАИ.		
6 т. б. колоритный	2	30
7 м. т. букетный	2	60
8 тоже первый сортъ	2	80
9 м. т. б. розанистый	3	—
10 тоже первый сортъ	3	25
ФУЧАНСКІЕ АРОМАТНЫЕ ЛЯНСИНЫ.		
11 о. б. розанистый	4	—
12 Тоже первый сортъ	5	—
13 о. б. затхлый	6	—
14 о. б. медвяный	7	—
ЖЕЛТЫЕ ФУЧАНСКІЕ ЧАИ.		
15 Средній сортъ	4	—
16 Пханъ	5	—
17 Высокій сортъ	7	—
18 Тоже съ цвѣтами	9	—
19 Въ плетюшкѣ вѣсу $1\frac{1}{4}$ ф.	11	—
ЗЕЛЕНЫЕ ВЫСОКІЕ ФУЧАНСКІЕ АРОМАТНЫЕ ЧАИ.		
20 Средній сортъ	4	—
21 Жемчужный	6	—
22 Самый высокій	10	—
23 Вѣсу $1\frac{1}{2}$ ф. за банку	15	—
24 Вѣсу $4\frac{1}{4}$ ф. за банку	25	—

ВЪ МОСКВѢ.

Адресъ магазиновъ:
1-й на Мясницкой улицѣ, въ домѣ Черткова.
2-й близъ Опекунскаго Совѣта, въ домѣ Волкова.

ФУЧАНСКІЕ ШТУЧНЫЕ ЧАИ.	Цѣна за фун. руб.	коп.
25 Вѣсомъ въ 1 ф. въ $\frac{1}{2}$ ф. въ $\frac{1}{4}$ ф.	5	—
26 Вѣсомъ „ 1 — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ „	6	—
27 Вѣсомъ „ 1 — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ „	7	—
28 Вѣсомъ „ 1 — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ „	8	—

ИЗЪ НОВЫХЪ ПАРТІЙ ОТОБРАНЪ ЧАЙ ВЪ ЦЫБИКАХЪ, въ которыхъ вѣсу чистаго ЧАЯ десять фунтовъ съ лянсинными верхами, пересылка этихъ цыбиковъ принимается конторою на своей счетъ; но скидки никакой не дѣлается.

	руб.	коп.
29 Черный высшій Фучанскій	18	—
30 Тоже съ цвѣтомъ	20	—
31 Цвѣточный колоритный	23	—
32 Цвѣточный букетный	28	—
33 — розанистый	32	—
34 Лянсинъ	40	—

УСЛОВІЯ ПЕРЕСЫЛКИ ЧАЕВЪ ЧРЕЗЪ ПОЧТУ ВО ВСѢ ГОРОДА.

1. Контора пересылаетъ **ЧАИ** въ особенно прочной укупоркѣ и всегда съ первою отходящею почтою.
2. Укупорку и пересылку **ЧАЕВЪ** чрезъ почту, контора принимаетъ на своей счетъ.
3. Развѣску **ЧАЕВЪ** контора назначаетъ, согласно требованію, въ фунты, полуфунты и четверти, обертываемые свинцомъ и пломбируемые штемпелемъ.
4. Требованія должны быть не менѣе какъ на 15 руб., адресъ долженъ быть четко написанъ.
5. Гг. выписывающіе неменѣе какъ на 25 руб. въ одинъ ящикъ, пользуются скидкою 5 процентовъ.
6. Гг. выписывающіе на 100 руб. въ одинъ разъ, пользуются скидкою 10 процентовъ.
7. Корреспонденція можетъ быть, кромѣ русскаго, и на всѣхъ иностранныхъ языкахъ.

Адресъ: въ Москву, въ главную контору Московскихъ чайныхъ магазиновъ, *Купцу Михаилу Гавриловичу Климушину.*

Жители города Минска и его окресностей могутъ получать Чай моей фирмы у Л. В. ДЕЛЬПАЦЕ въ Минскѣ.

М. КЛИМУШИНЪ.

KANTOR MAGAZYNOW HERBATNICH KUPCA MICHAŁA GAWRYŁOWICZA KLIMUSZYNA W MOSKWIE.

przy ulicy Miaśnickiéj, obok Hotel de Venise, w domu honorowego obywatela Piegowa.

Ma zaszczyt zawiadomić pp. konsumentów herbaty, że jarmark w Niżnym Nowgorodzie się skończył i ogólny rezultat handlu herbatą wypadł jak następuje:

Przywieziono herbat Fuczańskich z Kjachty w ilości 40 tysięcy skrzyń, z których właściwie na Moskwę przypadło nie więcéj 15 tysięcy skrzyń. Cyfra ta wyraża wartość herbaty, któréj z całéj ilości oddzielono jedną trzecią część.

CENY RYCZAŁTOWE HERBATY ułożyły się o 10 proc. niżéj od cen przeszłorocznego Niżegorodzkiego jarmarku, a o pięć proc. wyżéj od cen istniejących w przeszłym miesiącu maju na giełdzie Moskiewskiéj.

DOBROĆ NOWO-OTRZYMANEJ HERBATY FUCZAŃSKIEJ Z KIACHTY tak nazwanéj herbaty Sansińskiéj odznacza się: kolorytem, cierpkością i niewielkim aromatem. Familijna zaś, to jest wyższa herbata Fuczańska, jest więcéj pachnąca, miękka a nawet aromatyczna, Fuczańskie herbaty kwieciste wszystkie w ogóle są ciemnego koloru, lecz aromatyczne, z zapachem mocno różanym.

LANSINOW PRZYWIEZIONO MAŁO, zielonych nie ma zupełnie, żółte wysokiego gatunku.

Wracając teraz z Niżnego Nowgorodu, wybrałem nowe partje herbaty z powyższéj ilości, w takich tylko gatunkach, które mogłyby uczynić zadość najwykwintniejszemu gustowi miłośników i znawców herbaty.

Tak naprzykład proponuję wypisać z mego kantoru herbaty czarne na cenę 1 r. 80 k. i 2 rub. za funt. Z kwiecistych na 2 r. 60 kop. a szczególniéj na 3 rub. za funt. Lansiny na 4 i 5 rub. za funt. Wszystkie zaś inne gatunki są doskonałe, mniéj lub więcéj.

Nakoniec czuję się w obowiązku złożyć moje najserdeczniejsze podziękowanie osobom które od początku założenia mojéj firmy aż do dziś dnia w ciągu lat kilku zaszczycały mnie swoją życzliwością i stale wypisywały herbatę z mego kantoru, nie zważając na zwiększoną liczbę firm w Moskwie i na liczne nęcące ich odezwy. Téj życzliwości winienem właśnie rozszerzenie zakresu mojéj handlowéj działalności; taż sama życzliwość umocniła mię w zasadach handlu, które zostały przyjęte przezemnie za wskazówkę postępowania mojéj firmy.

POCZĄTEK WYSYŁANIA.

Od 1-go grudnia będą się wysyłać do wszystkich miast Rossji i Królestwa Polskiego, Księstwa Finlandzkiego i na Kaukaz nowe gatunki herbaty przywiezionéj z Kjachty, nadzwyczajnéj dobroci, z silnym aromatycznym smakiem łączące w sobie miękkość i koloryt; wielkie żądanie herbaty z mojego kantoru pozwala mi wysyłać też wysokie gatunki po tych samych cenach i na tych samych warunkach, które zostały przezemnie objawione tutaj i dla innych gatunków.

Kupiec Moskiewski M. KLIMUSZYN.

CENNIK.

NOWOOTRZYMANEJ HERBATY Z PLANTACJI FUCZANU W CHINACH W MAGAZYNACH

W MOSKWIE.

Adres magazynów:
1-y na ulicy Miasnickiéj, w domu Czertkowa.
2-gi blizko Rady Opiekuńczéj w domu Wołkowa.

	Cena za f. R.	K.
FUCZANSKA HERBATA CZARNA.		
1. Pieprzkowata	1	40
2. Bukieto-pieprzkowata	1	60
3. Bukieto-pieprzkowata 1 gatunku	1	80
4. Bukiecista	2	—
5. Także z kwiatem	2	10
FUCZANSKA AROMATYCZNA HERBATA KWIECISTA.		
6. Cierpko-bukiecisto-kolorowa	2	30
7. Miękko-cierpko-bukiecista	2	60
8. Także pierwszego gatunku	2	80
9. Miękko-cierpko-bukiecisto-różana	3	—
10. Także pierwszego gatunku	3	25
FUCZAŃSKIE PACHNĄCE LANSINY.		
11. Ostro-bukieto-różana	4	—
12. Także pierwszego gatunku	5	—
13. Ostro-aromatyczna	6	—
14. Ostro-bukieto-miodowa	7	—
HERBATA FUCZAŃSKA ŻÓŁTA.		
15. Żółta średnia	4	—
16. Pchiań	5	—
17. Przedni gatunek	7	—
18. Także z kwiatem	9	—
19. W pudełku na wagę $1\frac{1}{4}$ f.	11	—
HERBATA ZIELONA WYŹSZA FUCZAŃSKA PACHNĄCA.		
20. Średniego gatunku	4	—
21. Perłowa	6	—
22. Najprzedniejsza	10	—
23. Wagi $1\frac{1}{2}$ f. za bańkę	15	—
24. Wagi $4\frac{1}{4}$ f. za bańkę	25	—
FUCZAŃSKIE SZTUCZNE HERBATY.		
25. Wagi w 1 f. w $\frac{1}{2}$ w $\frac{1}{4}$ f.	5	—
26. — w 1 f. w $\frac{1}{2}$ w $\frac{1}{4}$ f.	6	—
27. Wagi w 1 f. w $\frac{1}{2}$ w $\frac{1}{4}$ f.	7	—
28. Wagi w 1 f. w $\frac{1}{2}$ w $\frac{1}{4}$ f.	8	—

Z NOWYCH PARTIJ ODEBRANO HERBATĘ W CYBIKACH, w których wagi czystéj herbaty dziesięć funtów, z liansinnemi wierzchołkami, przesyłka tych cybików przyjmuje się przez kantor na swój koszt, lecz strącenia żadnego się nie przyrzeka.

	R.	K.
29 Czarna wyższa fuczańska	18	—
30 Takoż z kwiatów	20	—
31 Kwiatowa kolorowa	23	—
32 Kolorowa bukietowa	28	—
33 — rożana	32	—
34 Liansina	40	—

WARUNKI PRZESYŁKI HERBATY PRZEZ POCZTĘ DO WSZYSTKICH MIAST,

1) Kantor przesyła herbatę w szczególnie trwałych pakach i zawsze z pierwszą pocztą.
2) Upakowanie i przesyłkę kantor przyjmuje na siebie.
3) Rozważenie kantor naznacza stosownie do życzenia na funty, półfunty i ćwierci, które się zawijają w ołów i plombują sztemplem.
4) Żądania powinny być przynajmniéj na 15 rub., adres powinien być wyraźny.
5) Pp. którzy wypisują za 25 rub. w jednym paku, otrzymują rabat 5%.
6) Pp. którzy wypisują za 100 rub. na raz, otrzymują rabat 10%.

Korrespondencje przyjmują się nie tylko tylko po rossyjsku, ale we wszystkich językach cudzoziemskich.

Adres: w Moskwie, w głownym kantorze Moskiewskich herbatnich magazynów, kupcowi Michałowi Klimuszynowi.

Mieszkańcy Mińska i jéj okolic, mogą otrzymywać Herbaty mojéj firmy u L. W. DELPACE.

M. KLIMUSZYN. 1—671

Nowe dzieła wydane nakładem MAURYCEGO ORGELBRANDA w Wilnie.

DROGA DO NIEBA

Dzieło Kardynała Bony w rodzaju Tomasza á Kempis.

Tłumaczenie z łacińskiego

przez

X. A. S. KRASIŃSKIEO,

Biskupa Wileńskiego, S. Teologii Doktora. Cena 90 kop.

KOPCIUSZEK

Powieść w 6 tomach

J. I. Kraszewskiego. Rsr. 5.

DZIŚ i LAT TEMU TRZYSTA

Studjum obyczajowe

(Charakterystyka Reja z Nagłowic)

przez

J. I. KRASZEWSKIEGO. Rsr. 1.

GAWĘDY i RYMY ULOTNE

Władysława Syrokomli

Serja II. Wydanie drugie. 80 kop.

Nieco dawniéj wyszły:

OD BIEGUNA DO BIEGUNA I DWA OCEANY

Wspomnienia z podróży, Obrazy i szkice żeglarskie.

JAKÓBA ARAGO.

PRZEKŁAD M. B. SZYSZKI.

2 tomy. Rsr. 4.

ALEKSANDRA HUMBOLDTA

Podróże

po Rossji Europejskiéj i Azjatyckiéj,

AFRYCE i AMERYCE.

Przekład M. B. Szyszki. 4 tomy. Rsr. 7. 2—948

Nakładem księgarni p. f. JÓZEFA ZAWADZKIEGO wyszedł nowy utwor muzyczny p. t.

CIENIOM

Władysława Syrokomli

MARSZ ŻAŁOBNY,

Skomponowany na Fortepian

przez

JÓZEFA GRIMMA.

Cena kop. sr. 30. 2—925

MAGAZYN GRODZIENSKIEGO

w domu JW. Woelka przy ulicy Niemieckiéj

otrzymał z Hamburga znaczny transport BIAŁEJ CUKROWEJ MĄKI z prawdziwego Hawańskiego Muscabatu, która z powodu nadzwyczajnéj słodyczy, przynoszącéj korzyść ekonomiczną, rozpowszechnioną i poszukiwaną została. Nadspodziewanie rychła wyprzedaż pierwszego transportu, jaki otrzymałem w m-cu lipcu r. b. nie dozwoliła mi w zupełności zaspokoić żądania osób nie tylko na prowincji, ale i w mieście: Z powodu tego za stosowne uważam niniejszém uwiadomić osoby interesowane, aby raczyły zaopatrzyć się w pomieniony produkt, którego świeżych transportów zbyt nie prędko oczekiwać mogę.

CENA Mąki Cukrowéj jest bardzo przystępną, bo PUD zaledwie kosztuje **7 rs. 50 k.**, a FUNT **19 k.**

Kupiec Wileński, J. Grodzieński. 3—923.

FELIKS STYPUŁKOWSKI

Krawiec męzki

PRZYBYŁY Z WARSZAWY,

obrał stałe mieszkanie w domu byłym Pusławskich, a teraz okręgu naukow., i otworzył

Magazyn gotowego męzkiego odzienia

WEDŁUG NAJNÓWSZYCH WYMAGAŃ MODY.

WSZELKIE OBSTALUNKI,

odnoszące się do jego zawodu, przyjmuje i rychło wykonywa. Staraniem usilnem nowo przybyłego do Wilna będzie: usilną i rzetelną pracą na względy publiczności zasłużyć; prosi przeto o poparcie dobrych chęci. 3—914

UWIADOMIENIE KSIĘGARSKIE

Istniejąca w Kownie od lat kilkunastu księgarnia pod firmą RUBENA RAFAŁOWICZA powiększoną została ostatniemi czasy kompletnym zbiorem książek polskich w różnych gałęziach piśmiennictwa, odpowiednim wszelkim potrzebom i wymaganiom czytającéj publiczności. Wszelkie listowne żądania jak najskuteczniéj i najrychléj uskuteczniać będzie. Księgarnia ta przyjmuje również przedpłaty na pisma perjodyczne w kraju i za granicą wychodzące. 3—939

НАШЕ ВРЕМЯ

ежедневная

ГАЗЕТА ПОЛИТИЧЕСКАЯ И ЛИТЕРАТУРНАЯ.

Въ слѣдующемъ 1863 году, будетъ издаваться въ той же программѣ.

При самомъ началѣ своего существованія, газета наша высказала ясно направленіе. котораго намѣрена держаться. Не всѣми было встрѣчено оно съ сочувствіемъ, но мы были твердо убѣждены, что путь, избранный нами, соотвѣтствуетъ существеннымъ потребностямъ Россіи. Прошелъ годъ. Въ литературѣ и въ настроеніи общества произошла перемѣна. Разные общественные вопросы выяспились. Глаза многихъ смотрятъ на предметы спокойнѣе. Теперь въ нашемъ смыслѣ говорятъ столько голосовъ, что мы боимся остаться назади и уступить имъ въ рвеніи.

Намъ предстоитъ продолжать, и продолжать мы будемъ съ тою же твердостію, съ какою начали, нашу трудную работу. Несмотря на преувеличеніе проводимыхъ нами мыслей съ одной стороны и на упорное отрицаніе ихъ съ другой, мы постараемся остаться вѣрными себѣ и сохранить всю независимость своихъ сужденій. Мы желаемъ не разрушенія, а созиданія, желаемъ прогресса, приспособленнаго къ настоящимъ надобностямъ Россіи, смѣло идемъ впередъ, не разрывая однако насильственно связи съ прошедшимъ и удерживая изъ существующаго то, что можетъ мириться съ дальнѣйшимъ развитіемъ. Мы тѣмъ увѣреннѣе стоимъ на этой почвѣ, что слѣдуемъ не внушенію личнаго взгляда, а думаемъ быть, хотя отчасти, выраженіемъ одной изъ общественныхъ стихій, безъ которой общество немыслимо. Консервативно-либеральное направленіе, служащее знаменемъ для нашей газеты, соедняетъ вокругъ себя мыслящихъ людей, одушевленныхъ искреннымъ желаніемъ дѣйствительнаго блага своему отечеству.

При основаніи въ Москвѣ первой, послѣ „Московскихъ Вѣдомостей,“ ежедневной газеты, редакція должна была преодолѣть много трудностей, съ которыми не придется ей болѣе бороться, почему она видитъ возможность сосредоточить всѣ силы на улучшеніе своего изданія. Одной изъ главныхъ и постоянныхъ заботъ ея будетъ сообщеніе наиболѣе полныхъ свѣдѣній и аккуратная доставка газеты. Что же касается до дѣятельныхъ сотрудниковъ, которые служатъ лучшимъ ручательствомъ ея общественнаго значенія, то мы считаемъ себя въ правѣ сказать, что къ именамъ, встрѣчавшимся уже на листахъ нашего изданія, прибавятся другія, не менѣе достойныя вниманія публики.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

	Безъ достав.	Съ дост. и перес
На годъ . . .	12 руб.	15 руб.
На полгода . .	7 —	8 руб. 50 коп.
На три мѣсяца	4 —	4 — 75 —

[illegible] казенныхъ и частныхъ для помѣщенія въ газетѣ открытъ ежедневно въ редакціи. Плата за помѣщеніе объявленій по таксѣ. За каждую строчку въ 40 буквъ мелкаго шрифта платиться съ будущаго года семь коп.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

1) *Въ Москвѣ:* въ редакціи газеты, на малой Дмитровкѣ, въ домѣ Шубиной; у книгопродавцевъ: Базунова, Свѣшникова, Салаева и Черенина. 2) *Въ С. Петербургѣ:* въ книжномъ магазинѣ г. Сеньковскаго и К°, и у другихъ извѣстныхъ книгопродавцевъ. 3) Въ почтамтахъ обѣихъ столицъ.

Редакторъ-издатель *Н. Павловъ.*

3—(853)

Wyszły cztery następne książeczki nakładem księgarni A. NOWOLECKIEGO w Warszawie: 1-a *Obrazki historyczne z życia świątobliwych, błogosławionych i zasłużonych krajowi cnotą, nauką, odwagą męztwem Polaków i Polek;* zawierające w sobie: Chryzostom Dobrosielski.— O pewnym Mazurze żołnierzu, Krzysztof Strzemski.— Pustelnicy ś-go Romualda w Polsce.— Zawisza Czarny.— Wanda Królowa Polska, ozdobiona 9 drzeworytami. Książeczka II, cena pojedyńczéj Złp. 1 gr. 10; prenumerata na sześć Złp. 6 gr. 20 a na 12, Złp. 13 gr. 10. 2-ga *Książeczki obrazkowe przez Janka z Bielca* zawierają w sobie: Historja o próżniaku Semenie, przedstawiona w 15 obrazkach, podług pomysłu Leona Kunickiego, rysował F. Kostrzewski; Mateusz Gnalewski z Mazewa do Janka z Bielca.— Pismo i przemówka w kościele Mazewskim do ludzi przy wpisaniu się do Bractwa.—Nauka nigdy nie szkodzi.—Przysłowia i przypowieści. Książeczka trzecia: Chrzanowska Józef Gawronia. Opowiadanie o Stefanu Czarnieckim—z 8m rycinami. Książeczka czwarta: Prawdziwa historja o złéj Katerynce—Kochaj bliźniego jak siebie samego z 8-u rycinami. Cena pojedyńczéj Złp. 1 gr. 10, prenumerata na 6 Złp. 6 gr. 20. Następne książeczki za kilka dni opuszczą prassę. Prenumerować można na wszystkich urzędach i stacjach pocztowych oraz w księgarniach na prowincji, w których urządzone zostały składy a mianowicie u Arcta w Lublinie, w Sklepie ubogich w Radomiu, u Hurtiga w Kaliszu, u Marczewskiego w Piotrkowie, u L. Idzikowskiego i J. Zawadzkiego w Kijowie, u M. Orgelbranda i w Redakcji Kurjera Wileńskiego w Wilnie, u J. Zagajewskiego w Grodnie, w Domach zleceń rolników Nadniemeńskich w Opolu i Kaliskich w Kaliszu. 2—855

KSIĄZKI DLA LUDU

wydane nakładem

Redakcji Gazety Rolniczéj.

1. KATECHIZM ROLNICZY dla młodzieży wiejskiej, przez Wincentego Darowskiego (wydanie 2). Warszawa 1861 — złp. 3.
2. NAUKA OBYCZAJOWA dla ludu wiejskiego, podług ks. Grzegorza Piramowicza, wydana na nowo w 1862 r. w Warsz. gr. 20.
3. POWIEŚCI DLA LUDU, przez Jana Kontrymowicza, z trzema obrazkami. Warszawa, 1862, — — — — złoty 1.
4. KALENDARZ czyli Noworocznik dla ludu Polskiego, z wieloma obrazkami, na r. 1863 (wydany w Warszawie) — — złoty 1.
5. WŁOSCIANIN POLSKI czyli gospodarstwo wiejskie, wyłożone na pytania, dla użytku mniejszych gospodarstw i szkół rolniczych, przez Zygmunta Gawareckiego. Warszawa. 1862. —. — złp. 6 gr. 20.
6. KOMORNICA czyli tajemnice z życia wiejskiego przez Walerego Wielogłowskiego (wydanie 2). Kraków, 1862. — złp. 5.
7. PSZCZOLARZ POLSKI czyli przewodnik praktyczny w zajęciach pasiecznych, zastosowany do potrzeb i pojęcia braci z ludu, przez Józefa Znamirowskiego, z 64 obrazkami (pod prassą).
8. DROBNOSTKI GOSPODARSKIE, przez Józefa Glucińskiego. Warszawa, 1860, złp. 4.

Wszystkich tych dzieł po tejże saméj cenie dostać można w Redakcji Kurjera Wileńskiego.

2—901.

GONITWY W WILNIE

w 1865-m roku:

Gonitwa przychówku, nagroda Towarzystwa rs. 300. Konie w 1862 r. w kraju zrodzone, stawka rs. 69, połowa przepadku, albo rs. 15. Podpisy zamknięte. Mianowano do 1 stycznia 1862 r.:

L. Grabowskiego; og. gn. Alkadar po og. Percy z kl. Caraibe.

J. U. Niemcewicza. *Og. gn.* Buziak po og. A. Joke z kl. Gipsy.

Tegoż — og. gn. Kiziuk po og. A. Joke z kl. Bajka.

W. hr. Wołłowicza, kl. gn. bez nazwy po og. Perciwal z kl. Witonia.

Tegoż — og. skrg. Wajdelota po og. Perciwal z kl. Wisła.

J. Frentzel, og. gn. Narew po og. Windek z kl. Minna.

Tegoż — og. gn. Girej Joke po og. No Joke z kl. Alga.

W 1866 roku.

Gonitwa przychówku, nagroda towarzystwa 300 rs., konie w 1863 r. w 4-ch gubernjach i Królestwie polskiém zrodzone, stawka rs. 60, połowa przepadku albo 15 rs. jeżeli takowy do dnia 31 grudnia 1863 r. oświadczonym będzie, 1½ wersty 135 f., klacze i wałachy 3 f., półkrwi 6 f. mniej, klacz odchowana z wymienieniem ogiera i ostatniego dnia stanówki musi być do ostatniego grudnia 1862 r. mianowana. Jałowość klaczy i wyźrzebienie przed dziesięcią miesiącami nie obowiązuje do opłaty przepadku, jakowy w każ- [illegible] mianowane. Kto takowego nie dopełni, obowiązany całkowity przepadek opłacić.

Wice-prezes Wańkowicz.

2—931

Dzieła gospodarskie nakładem

REDAKCJI GAZETY ROLNICZEJ

wydane.

1. Pszczolnictwo Polskie, czyli zbiór pism najpraktyczniejszych pszczolarzy Polskich, przez Adama Mieczyńskiego, z wielą rycinami w tekscie.—Warszawa 1862 r. (Wydanie drugie). — — złp. 8.
2. Rzeczy gospodarskie, napisał Adam Mieczyński.—Warszawa 1861 roku. złp. 10.
3. Rolnik początkujący, przez Adama Mieczyńskiego.—Warszawa 1862 roku. (Wydanie drugie). — — — złp. 8.
4. Uprawa chmielu, przez Zygmunta Gawareckiego.—Warszawa 1861 roku. złp. 2 gr. 20.
5. Nasze obecne sprawy na wsi, przez Andrzeja Mazura. Warszawa 1862 roku. — — — — — — złp. 2.
6. Zasady Leśnictwa, dla obywateli ziemskich lasy posiadających, przez Adama Mieczyńskiego. Prenumerata na 3 tomy. złp. 24.
7. Uprawa roślin pastewnych w Polsce i ich użytkowanie na paszę przez Zyg. Gawareckiego. Warsz. 1862 r. 2 tomy. złp. 15.
8. O urządzaniu lasów w Królestwie Polskiem przez Klemensa Wydrzyńskiego. — — — — — złp. 2 gr. 20.

Wszystkich tych dzieł i po takiejże saméj cenie dostać można w Redakcji Kurjera Wileńskiego.

1—900

Агентство Страховаго отъ огня товарищества САЛАМАНДРА въ г. Вильнѣ.

Имѣю честь извѣстить почтенную публику, что я избранъ правленіемъ страховаго отъ огня товарищества Саламандра агентомъ онаго по Виленской губерніи, и имѣю помѣщеніе въ почтовомъ домѣ „Кардиналія“, въ г. Вильнѣ состоящемъ.

Губернскій агентъ, титулярный совѣтникъ Осипъ Францевичъ ВИЛЬКАНЕЦЪ.

Agentura Assekuracyjnego Ogniowego Towarzystwa SALAMANDRA w Wilnie.

Mam honor zawiadomić szanowną publiczność, żem wybrany od Zarządu Assekuracyjnego Ogniowego Towarzystwa Salamandra agentem onego w gubernji Wileńskiéj, i mieszkam w domu Pocztowym „Kardynalja“ w m. Wilnie.

Gubernjalny Agent, radca honorowy JÓZEF WILKANIEC. 2—929

KALENDARZ DLA LUDU POLSKIEGO

wydany staraniem Redakcji Gazety Rolniczéj, wyszedł z druku i zawiera następujące artykuły:

1) Przedmowa redakcji Gazety Rolniczéj.—2) Święty Wojciech, patron ziemi Polskiéj, (z obrazkiem kolorowi).—3) Narodzenie Chrystusa Pana (z obrazkiem).—4) Na czem Pan Jezus swoją Religję oparł, przez księdza Józefa Osieckiego.—5) Pieśń Kmiotka, przez Władysława Syrokomlę.—6) Skowronek (z obrazkiem przez Marją Ilnicką.—7) Jak to o nas myślą, czyli podróże Macieja (z obrazkiem), przez Franka z Wielkopolski.—8) Ślub sieroty (z obrazkiem) przez Walerego Wielogłowskiego.—9) Kazimierz Wielki, król chłopków (z wizerunkiem), przez Juljusza Starkla.—10) Gorzałka, obrazek dramatyczny w jednym akcie, Próbka teatralnego przedstawienia dla włościan, p. Kazimierza Góralczyka.—11) Feliks Boürn (z wizerunkiem) przez Aloizego Kuczyńskiego.—12) Zabawa w karczmie przez Janka z Bielca.—13) Wieśniacy z Księstwa Łowickiego (z obrazkiem).—14) Okrężne na wsi, przez A. K. Stelmasiewicza.—15) Dziad i Baba, Bajka, (z dwóma obrazkami) p. J. I. Kraszewskiego.—16) Wieśniaczka z mlekiem, Bajka, (z obrazkiem).—17) O ogrodownictwie wiejskiem,—lekcja wstępna w szkółce ludowéj, przez Andrzeja Mazura.—18) Nasze ptastwo, przez Adama Matkowskiego.—19) Opis, jak to pan Marcin gospodarował pięknie i dobrze na morgach 40-u ziemi, przez Zygmunta Gawareckiego.—20) Rady gospodarskie.—I. O chowaniu ziemniaków na zimę. II. O podpieraniu gałęzi u jabłoń (z obrazkiem).—III. Ul, który dla wieśniaków jest najprzydatniejszy (z wizerunkiem), przez Adama Mieczyńskiego.—21) Zakończenie.—I. Dzieła i pisma dla ludu najpożyteczniejsze.—II. W dopisku: Słówko o jarmarkach.—22) Część kościelna i astronomiczna.

Kalendarz ten z 10 arkuszy druku w 8-ce złożony z kilkudziesięciu drzeworytami i kolorowanym obrazkiem Ś-go Wojciecha na papierze białym, czysto i porządnie wydrukowany, kosztuje zł. 1. Jest to dotąd cena zdaje się niepraktykowana pod względem taniości w wydawnictwie Polskiem, a Skład Główny w Księgarni Natansona, Krakowskie-Przedmieście Nr. 415. Biorącym na tuziny odstępuje się stosowny rabat. Kto się zgłosi franco do Redakcji Gazety Rolniczéj najmniéj po 20 egzemplarzy kosztu przesyłki nie ponosi. 3—902.

GAZETA ROLNICZA.

w 1863 roku wychodzić będzie w Warszawie po cenie rs. 4 na rok cały. Pismo to poświęcone jest głównie obrazowaniu stosunków i postępów ekonomiczno-rolniczych w Polsce. Każdy N. zawiera ilustracyję rysunkową z dziedziny mechaniki rolniczéj lub przemysłu gospodarskiego. Stałym prenumeratorom Redakcja daje rozmaite dodatki, a mianowicie, książki, nasiona, mapy i t. d. bezpłatnie. Prenumeratorowie z Wołynia, Podola, Litwy, Ukrainy życzący sobie niedoznawać opóźnienia w odbioru pierwszych zwłaszcza Numerów; zechcą wcześnie zgłaszać się z pieniędzmi, nadsyłając takowe pod adresem do *Redakcji Gazety Rolniczéj w Warszawie N. 760*, gdyby zaś kto życzył sobie otrzymać wydawaną do końca 1862 roku *Bibliotekę Rolniczą* czyli 24 zeszyty stanowiące całość téj publikacji za pół ceny, to jednocześnie z pieniędzmi na Gazetę Rolniczą załączyć mogą Rs. 4 k. 20, a odwrótną pocztą będzie mieć kosztem Redakcji przesłaną *Bibliotekę Rolniczą*.

Prenumeratorowie Gazety Rolniczéj oprócz tego wszystkie wydawnictwa ludowe nakładem Redakcji wydawane, za bezpośredniem odniesieniem się do Redakcji, będą mieć nadsyłane o jedną trzecią część taniéj, jak inni do księgarni się udający.

Wreszcie nadmieniamy, że kto żadnego innego pisma nie prenumeruje w kopercie, ten winien na takową dołączyć rs. 2 na rok cały; kto zaś prenumeruje inne pisma Warszawskie w kopertach, za Gazetę Rolniczą nic niedopłaca. 3—903

GAZETA ROLNICZA.

Gazetę Rolniczą zamierzyliśmy wydawać w roku przyszłym, z tąż samą dążnością i z temi celami jak w latach ubiegłych. Nie obiecujemy wiele, lecz pierwiastkowy program nasz, program który da się określić w słowach: służenia sumiennie i poczciwie sprawie narodowéj, z całą usilnością prowadzić i coraz bardziéj uwydatniać uważamy za święty nasz obowiązek. Nie od nas to samych zależy; współudział ziomków w téj trudnéj dla dobra ogółu pracy jest konieczny, o niego więc szczerze i nadal prosimy.

Zewnętrzna postać *Gazety Rolniczéj* pozostanie w 1863 roku taż sama, też same bezpłatne dodatki, może tylko w innéj dogodniejszéj dla czytelników formie. Wreszcie cena złp. 6 gr. 20 na Kwartał zostaje niezmienna.

Prenumeratorowie z Litwy, Ukrainy, Wołynia, Podola i Białéjrusi, nadsyłać zechcą prenumeracyjne pieniądze pod adresem *Redakcii Gazety Rolniczéj* w Warszawie Nr. 760 ulica Elektoralna lub do Ekspedycji Gazet Pocztamtu Warszawskiego.

Zwracamy przytém uwagę prenumeratorów naszych, na wydawnictwa ludowe przez *Gazetę Rolniczą*, bez żadnych widoków materjalnych, jedynie dla dobra sprawy ojczystéj uskutecznione, do których zaliczamy:

1. KALENDARZ DLA LUDU POLSKIEGO na rok 1863,—10 arkuszy druku i kilkadziesiąt drzeworytów obejmujący, malowanym obrazkiem Ś-go Wojciecha ozdobiony. Cena złp. 1.

2. WŁOŚCIANIN POLSKI, czyli wykład gospodarstwa wiejskiego dla włościan i szkół rolniczych przez Zygmunta *Gawareckiego*, 30 arkuszy. Cena złp. 6 gr. 20.

3. KOMORNICA, czyli tajemnice życia wiejskiego, przez Walerego *Wielkgłowskiego*, 24 arkusze druku. Cena złp. 5.

4. POWIEŚCI DLA LUDU, z trzema obrazkami przez Jana *Kontrymowicza*, 6 arkuszy druku. Cena złp. 1.

Liczne w kraju naszym pozaprowadzane szkółki dla ludu wiejskiego, wnosićby należało, że zaopatrzone być powinny w dzieła powyżéj wymienione, dla tego też, zwracając na nie uwagę obywateli ziemskich: szczególniéj z Litwy, Ukrainy, Wołynia i Podola, zawiadomiamy, że przy jednéj sposobności do pieniędzy na prenumeratę Gazety Rolniczéj gdy dołączą *zniżoną cenę* rs. 2, takowe dzieła, *kosztem własnym*, przesłać im nieomieszkamy.

Kto opłacił kopertę za inne pismo z Warszawy otrzymywane, Gazetę Rolniczą w takowéj odbierać będzie, bez żadnéj oddzielnéj dopłaty, a kto nie, 50 kopiejek na kwartał za kopertę dopłaca dla Pocztamtu Warszawskiego.

Upraszamy wreszcie o śpieszne nadsyłanie pieniędzy prenumeracyjnych do nas, a zwłaszcza z prowincij wschodnich dawnéj Polski, od tego bowiem zależy regularne odbieranie pisma naszego, mianowicie pierwszych numerów z początku roku przyszłego.

Adam Mieczyński.
Członek Polskich Towarzystw rolniczych. 3—904

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Имѣю честь увѣдомить почтеннѣйшую публику, что по окончаніи желѣзной дороги будутъ продаваться оставшіеся матеріалы, а именно: Цыментъ лучшаго сорта, доски разныхъ размѣровъ, разное желѣзо, лучинокъ до 2 т. кулей, а также 5 машинъ для размѣшиванія вапна и глины. Всѣ эти вещи продаются подробно и оптомъ по *желанію покупающаго;* узнать въ домѣ Кособуцкихъ у Жмуркевича.

OGŁOSZENIE.

Mam honor zawiadomić szanowną publiczność; że po ukończonéj budowie drogi żelaznéj są pozostałe do zbycia materjały, a mianowicie: Cement w najlepszym gatunku, Deski, Dyle, Kłody, rozmaite żelaza, Łuczyny do 2000 kulów a także 5 maszyn do rozmieszania wapna i gliny. Wszystkie te rzeczy wyprzedają się poszczególe i ogólnie podług życzenia kupującego. Dowiedzieć się można w domu Kosobudzkich u Żmurkiewicza. 3—889

ЗЕМЛЕДѢЛЬЧЕСКАЯ ГАЗЕТА. въ 1863 году.

Земледѣльческая газета будетъ издаваться въ 1863 году по прежней программѣ:

I. Распоряженія правительства.
II. Сельское хозяйство.
III. Хозяйственная технологія.
IV. *Хозяйственная механика.*
V. Сельская медицина, гигіена и ветеринарія.
VI. Библіографія.
VII. Біографіи хозяевъ и агрономовъ.
VIII. Хозяйственная лѣтопись.
IX. *Хозяйственныя извѣстія.*
X. Торговыя извѣстія.
XI. Хозяйственныя замѣтки.
XII. Объявленія по сельскому хозяйству.

Рисунки будутъ помѣщаемы въ каждомъ нумерѣ.

Земледѣльческая газета выходитъ *еженедѣльно*, въ 4-ю долю листа большаго формата въ 2 столбца въ 16 страницъ.

Сельскій Листокъ, въ 1863 году, выходить не будетъ. Вмѣсто него подписчикамъ Земледѣльческой Газеты, будетъ разослана въ началѣ года вѣроятно при первомъ нумерѣ, въ коленкоровомъ переплетѣ:

ВСПОМОГАТЕЛЬНАЯ ДЛЯ СЕЛЬСКИХЪ ХОЗЯЕВЪ КНИЖКА НА 1863 ГОДЪ.

Цѣна годовому изданію Земледѣльческой Газеты вмѣстѣ съ Вспомогательною для сельскихъ хозяевъ книжкою ТРИ руб. съ пересылкою и доставкою.

Подписка на Земледѣльческую Газету принимается въ конторахъ Редакціи:

Въ С.-Петербургѣ: въ книжномъ магазинѣ В. П. Печаткина на Невскомъ, въ домѣ Армянской церкви.

Въ Москвѣ: въ книжномъ магазинѣ Н. М. Щепкина и К. на Лубянкѣ, въ домѣ Сисалина.

ИНОГОРОДНЫЕ МОГУТЪ АДРЕСОВАТЬ:
Въ Редакцію Земледѣльческой Газеты.—Въ С. Петербургъ. 3—928

ZAWIADOMIENIE

Donosimy szanownym akcjonarjuszom spółki pod firmą Bniński, Chłapowski, Plater et Comp. (dawniéj „Tellus"), iż naznaczony pierwotnie na dzień 24 grudnia roku bież., czas wpłaty drugiéj połowy akcji z powodu nieuskutecznionego dotąd wpisu spółki w rejestr handlowy na późniéj odłożyliśmy. O dniu, od którego wpłata będzie mogła nastąpić za odebraniem akcji, jako i o ostatecznym czasie wpłaty, nie omieszkamy szanownych akcjonarjuszów zawiadomić przez pisma publiczne. Poanań d. 15 (3) grudnia 1862.

Spółka kommandytowa na akcje Bniński, Chłapowski, Plater et Comp. 3—942

Porządne pokoje z usługą i dobrym stołem oddają się dla przyjezdnych w St. Petersburgu w centrze miasta, blizko Zimowego Pałacu na rogu ulic Wielkiéj Morskiéj i Grochowéj, dom Kraucha w kwarterze N. 26. W dobę pokoj od 50 kop. do 2 rub., obiad z 4 potraw 40 kop. 3—935

С.-ПЕТЕРБУРГСКІЯ ВѢДОМОСТИ съ 1863 года.

Съ будущаго года С.-ПЕТЕРБУРГСКІЯ ВѢДОМОСТИ перейдутъ въ руки новой редакціи и подвергнутся коренному преобразованію *).

Къ дѣятельному участію въ этомъ изданіи, приглашены редакціей многіе наши ученые и литераторы, и нѣкоторые изъ нихъ приняли на себя постоянное сотрудничество по разнымъ его частямъ. *П. В. Анненковъ* будетъ постояннымъ сотрудникомъ редакціи по литературной критикѣ; *К. К. Арсеньевъ* — по текущей политикѣ; *И. М. Живаго*—по исторій всеобщей литературы; *И. Е. Забѣлинъ*—по русской исторіи; *Д. И. Каченовскій*—по государственному и международному праву; *И. К. Бабстъ* и *А. К. Корсакъ*—по финансамъ и политической экономіи; *Е. Ѳ. Коршъ*—по литературѣ всеобщей исторіи; *А. А. Котляревскій*—по литературѣ русской старины и народности; *П. А. Лавровскій*—по исторіи и литературѣ западныхъ Славянъ; *В. Д. Спасовичъ*—по уголовному праву; *А. Н. Энгельгардтъ* по естественнымъ наукамъ.

Кромѣ названныхъ лицъ, слѣдующіе ученые и литераторы обѣщали намъ свое содѣйствіе:

А. Н. Аѳанасьевъ.—А. Н. Баженовъ.—С. И. Барановскій.—Ѳ. А. Баталинъ.—Н. В. Бергъ.—И. Н. Березинъ.—Н. М. Благовѣщенскій.—Н. Н. Буличъ.—Н. Х. Бунге.—Ѳ. И. Буслаевъ.—Д. Х. Бушенъ.—А. Н. Веселовскій.— В. И. Веселовскій.— К. С. Веселовскій.—В. И. Вешняковъ.—А. С. Вороновъ.—Г. В. Вызинскій.—А. Д. Галаховъ.—В. И. Герье.—К. К. Герцъ.—И. А. Гончаровъ. — И. Ѳ. Горбуновъ.— С. С. Громека.—Я. К. Гротъ.—Г. С. Дестунисъ.—Ѳ. М. Дмитріевъ.—А. В. Дружининъ.—С. В. Ешевскій.—А. М. Жемчужниковъ.—Ю. Г. Жуковскій.—И. П. Золотницкій.—Д. И. Иловайскій.—К. Д. Кавелинъ.—М. Я. Киттары.—Н. С. Кохановская.—П. Л. Лавровъ.—Н. А. Любимовъ.—А. Н. Майковъ.—И. И. Ордынскій.—А. Н. Островскій. П. Н. Петровъ.—Г. Пинто.—А. Ѳ. Писемскій.—А. Н. Плещеевъ.—М. П. Полуденскій.—Н. А. Поповъ.— А. Н. Прейсъ.— М. Ѳ. Де-Пуле.—М. Е. Салтыковъ.— М. И. Семевскій.—Н. В. Соколовъ.—П. П. Сокальскій.—С. М. Соловьевъ.—В. В. Стасовъ.—А. С. Суворинъ.—Ѳ. Г. Тернеръ.—С. И. Трубинъ.—И. С. Тургеневъ.—Г-жа Евгенія Туръ.—Н. В. Успенскій.—В. И. Утинъ. П. К. Щебальскій.—М. П. Щепкинъ.—Юрьинъ (псевдонимъ).—Б. С. Якоби.—Е. М. Ѳеоктистовъ.

Составъ С. ПЕТЕРБУРГСКИХЪ ВѢДОМОСТЕЙ съ 1863 года будетъ слѣдующій:

1. Руководящія статьи по русскимъ дѣламъ.

2. Руководящія статьи по иностраннымъ дѣламъ.

3. Постановленія и распоряженія правительства: указы и приказы по разнымъ вѣдомствамъ; другіе оффиціальные акты.

4. Телеграфныя депеши: внутреннія, доставляемыя отъ времени до времени нашими корреспондентами, и иностранныя,—какъ тѣ, которыя получаются большими петербургскими ежедневными газетами, такъ и тѣ, которыя могутъ быть доставлены нашими заграничными корреспондентами.

5. Внутреннія извѣстія: петербургскія городскія и биржевыя новости и свѣдѣнія; постоянная корреспонденція изъ разныхъ губернскихъ и торговыхъ городовъ по новому плану. Редакція уже имѣетъ постоянныхъ корреспондентовъ въ губерніяхъ: Архангельской. Астраханской, Виленской, Витебской, Владимірской, Вологодской, Воронежской, Калужской, Казанской, Костромской, Курской, Минской, Московской, Нижегородской, Оренбургской, Псковской, Рязанской, Самарской, Саратовской, Таврической, Тверской, Тульской, Харьковской, Херсонской, Черниговской, Ярославской, въ Бессарабской области, въ землѣ войска Донскаго, въ Восточной и Западной Сибири, на Кавказѣ и въ Царствѣ Польскомъ, а также коммерческихъ корреспондентовъ въ Керчи, Таганрогѣ, Ростовѣ на Дону, на Украйнѣ, Рыбинскѣ, Ирбитѣ, Кяхтѣ. Сверхъ того, редакція принимаетъ свѣдущихъ людей въ другихъ губерніяхъ заведетъ съ нею постоянныя сношенія, обѣщая радушный пріемъ всякой интересной и дѣльной корреспонденціи. Редакцію извѣстій изъ Финляндіи и при-Балтійскихъ губерній, принялъ на себя С. Н. Барановскій.

6. Иностранныя извѣстія: еженедѣльная корреспонденція изъ Вѣны, Берлина, Турина, Парижа, Лондона, Нью-Иорка, постоянная корреспонденція изъ Пекина; коммерческія и биржевыя свѣдѣнія изъ Лондона и Лейпцига.

7. Статьи по разнымъ отраслямъ знанія, въ концѣ газеты.

8. Фельетонъ: произведенія изящной словесности, русскія и иностранныя; отчеты о важнѣйшихъ явленіяхъ общественной жизни въ Петербургѣ.

9. Частныя объявленія съ нѣкоторыми улучшеніями противъ прежняго.

10. Для желающихъ—*Объявленія присутственныхъ мѣстъ*, въ видѣ особыхъ прибавленій.

Въ 1863 году С.-ПЕТЕРБУРГСКІЯ ВѢДОМОСТИ, по прежнему, будутъ выходить ежедневно, кромѣ понедѣльниковъ и дней, непосредственно слѣдующихъ за табельными праздниками, въ форматѣ значительно увеличенномъ, соразмѣрно количеству заготовляемыхъ редакціею матеріаловъ, такъ, что три страницы новаго формата будутъ равняться четыремъ страницамъ нынѣшняго, а четвертая будетъ прибавкою къ прежнимъ размѣрамъ газеты. Въ тѣ дни, когда газета не выходитъ, редакція будетъ разсылать своимъ подписчикамъ, какъ петербургскимъ, такъ и иногороднымъ, особыя приложенія, въ которыхъ она намѣрена сообщать телеграфныя и другія важнѣйшія извѣстія, чтобы читатели всегда получали эти извѣстія своевременно.

ЦѢНА ГАЗЕТЫ ОСТАЕТСЯ ПРЕЖНЯЯ:

Годовая:

За газету, безъ перес. и доставки на домъ 12 р.
— — — съ достав. на домъ 15 „
— — — съ пересылкою въ другіе города, 16 „

Полугодовая:

За газету, безъ пересылки и доставки 7 р.
— — — съ достав. 8 „ 50 к.
— — — съ пересыл. въ другіе города 9 „

Сверхъ того, подписчики казенныхъ объявленій, прилагаемыхъ къ газетѣ въ видѣ отдѣльныхъ листковъ, для желающихъ, платятъ съ будущаго года: за годъ 2 р. 50 к., за полгода 1 р. 25 к.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

Въ С. Петербургѣ: въ конторѣ редакціи, при книжномъ магазинѣ Н. А. Серно-Соловьевича, на Невскомъ, въ домѣ Петропавловской церкви.

Въ Москвѣ: въ книжномъ магазинѣ Н. А. Глазунова на Кузнецкомъ мосту, въ домѣ Торлецкаго.

Въ Харьковѣ: въ книжномъ магазинѣ Е. С. Баллиной.

Въ Берлинѣ, Вѣнѣ и Дрезденѣ: въ почтамтахъ.

Въ Парижѣ: въ office de publicité russe, 1, Boulesard des Italieus.

Редакція проситъ адресовать слѣдующимъ образомъ всѣ письма и посылки, назначаемыя для С. ПЕТЕРБУРГСКИХЪ ВѢДОМОСТЕЙ 1863 года: въ Петербургъ, въ контору редакціи С. ПЕТЕРБУРСКИХЪ ВѢДОМОСТЕЙ 1863 года, или же: Валентину Ѳедоровичу Коршу, въ Галерной, въ домѣ подъ N. 51.

Редакторъ С. Петербургскихъ Вѣдомост съ 1863 года *В. Коршъ.* 3.

*) Нѣкоторые полагаютъ, что С. ПЕТЕРБУРГСКІЯ ВѢДОМОСТИ уже переданы новой редакціи. Во избѣжаніе недоразумѣній, будущая редакція долгомъ считаетъ повторить, что въ настоящее время она не принимаетъ никакого участія въ изданіи С. ПЕТЕРСКИХЪ ВѢДОМОСТЕЙ, которыя перейдутъ въ распоряженіе новой редакціи только съ 1-го января 1863 года.

ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА
ВЪ БОЛЬШОМЪ ФОРМАТѢ.

БИРЖЕВЫЯ ВѢДОМОСТИ,

ГАЗЕТА ФИНАНСОВЪ, ТОРГОВЛИ И ПОЛИТИКИ.

Подписка на 1863 годъ:

въ С. Петербургѣ съ доставкою . . 10 руб.
въ другіе города съ пересылкою . . 12 —

Подписка принимается въ С. Петербургѣ: въ конторѣ редакціи, на Конногвардейскомъ Бульварѣ, въ домѣ Стунѣевой Н. 11 и въ губернскихъ питейно-акцизныхъ управленіяхъ.

СБОРНИКЪ

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫХЪ РАСПОРЯЖЕНІЙ
По питейно-акцизному управленію.

Выпускъ первый. *Содержаніе:* Положеніе о питейно-акцизномъ сборѣ и всѣ распоряженія по питейно-акцизному управленію, напечатанныя въ Биржевыхъ Вѣдомостяхъ, со дня обнародованія Положенія по 1-е сентября 1862 г.

Выпускъ второй. *Содержаніе:* Всѣ распоряженія по питейно-акцизному управленію съ 1-го сентября 1862 года по 1-е января 1863 года, напечатанныя въ Биржевыхъ Вѣдомостяхъ.

Цѣна *каждому выпуску* 1 руб. сер., а за *оба выпуска* 2 руб. сер., съ пересылкою.

Первый выпускъ отпечатанъ и продается въ С. Петербургѣ, въ конторѣ редакціи Биржевыхъ Вѣдомостей, на конногвардейскомъ бульварѣ, въ домѣ Стунѣевой, и у экзекутора департамента податей и сборовъ.

Второй выпускъ выйдетъ въ свѣтъ въ теченіи января 1863 года. 3—908

PSZCZOŁA PÓŁNOCNA.

GAZETA POLITYCZNA i LITERACKA.

Pszczoła Północna, zostając od lat trzech pod wyłącznem kierownictwem niżéj podpisanego, będzie wychodzić i w roku 1863 w tym samym kierunku i składzie. Jako gazeta polityczna i literacka, Pszczoła Północna zawierać będzie dwa główne działy: Nowości polityczne i przeglądy krytyczne.

W pierwszym znajdą miejsce wiadomości-bądź krajowe, bądź zagraniczne, codzienne prywatne depesze, przegląd spraw zagranicznych i krajowych, nacechowanych doniosłością społeczną, szczegółowe wiadomości o wszystkich stowarzyszeniach na akcjach, rostrząsanie głównych kwestij, przemysłu i handlu dotyczących, a także Kronika Polska. Ostatnia mieścić będzie bieżące wiadomości z Polski, czerpane z pism polskich tak w kraju jak i za granicą wychodzących. Wszystkim przedmiotom, tym działem objętym, własne zdanie Redakcji stale towarzyszyć będzie.

Dział—przeglądy krytyczne, stanowi właściwie literacką część gazety i stosownie do tego mieścić będzie—przeglądy pism czasowych, powieści, podróże, przegląd miejscowy, słowem wszystko, co ramkom feljetonowym odpowiadać będzie.

Warunki prenumeraty:

Rocznie, z przesyłką do wszystkich punktów . . Rsr. 16.
Półrocznie także z przesyłką. — 9.
Kwartalnie także z przesyłką — 5.

Prenumerować można: w Warszawie, w księgarni Istomina na Krakowskiem Przedmieściu i w Petersburgu w głównym kantorze Pszczoły Północnéj—obok mostu pocztowego w domu pod N. 90 przy ulicy Mojka (На Мойкѣ подлѣ Почтамтскаго моста въ домѣ подъ N. 90). Redaktor i wydawca Paweł Usow 3—944

W Drukarni A. H. Kirkora.